

Pe viscol, ca și pe vreme bună, căile biruinței sînt aceleași:

UNIRE, RĂSPUNDERE, ORGANIZARE

Februarie, vreme de cînd s'ocolește a fost d'atotdeauna harabuzii, pe sajiil, lomilo, noastre, ne-a adus dorita zăpada binefacere pentru cîmpie și bucurie pentru copii. Dar ne-a adus-o napraznic, spalberata de viscol și ascultita de aeruri pînind la incercare țaria, priceperea și spiritul nostru de prevedere gospodărească, solicitind, ca și alte aspre incertitudini ale naturii, mobilizarea resurselor noastre de solidaritate, de promptitudine și organizare, de răspundere și dăruire la acea înaltă temperatură în stare să asigure prin eforturile coborîtoare în puternicul Front al Democrației și Unității Socialiste desfășurarea normală, în toate compartimentele ei a muncii și vieții noastre.

Despre acest război și a erminii vă se prezintă în paginile 2-3 reportajul nostru din Diabovlia și un război detele afecțiunii de v. s. și a născare.

Fotografie de PAUL AGARICI

DEMOCRAȚIA în satul românesc

in
paginile
6-7

Publicistul Ilie Purcaru și fotoreporterul Victor Rădulescu comentează desfășurarea adunărilor generale din două cooperative agricole de producție din Teleorman.

COPII MULȚI ȘI FRUMOȘI să-și fericească părinții, să se bucure țara!

Ovidiu Ioanițoia ne propune, într-un interviu, să aflăm ce înseamnă dragostea de mamă

pagina 8

Cici Iordache-Adam transmite din Bacău :

Un mesaj tulburător
de-acum 6 milioane
de ani

paginile 12-13

Natura a fost generoasă cu țara noastră, ale cărei condiții de situație geografică, relief, climă, sol, substrat litologic și — în numeroase cazuri — apă freatică, au făcut posibilă înzestrarea ei cu păduri pe aproximativ 95 la sută din suprafață. Acest procent este confirmat de răspîndirea geografică a solurilor formate și evolute sub pădure. Procentul acceptat de noi este mai ridicat decît cel dat de acad. Emil Pop, în lucrarea sa „Pădurile și destinul nostru național” (1943) și decît acela dat de acad. C. Giurescu în „Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri pînă astăzi” (1976), ambii autori acceptînd ca procent maxim 70 fără însă a avea o bază obiectivă în ac-

ceptarea acestui procent.

Pădurile țării noastre se pot grupa în formații forestiere, zonale, intrazonale și relicve,

Codrule, măria ta

Iar în ceea ce privește volumul mediu la ha, țara noastră se situează pe locul 3 în Europa. Volumul mediu din pădurile noastre depășește de

două ori volumul mediu al continentului.

În ceea ce privește volumul total pe picior de lemn de foioase, țara noastră (0,8 miliarde mc) se situează pe primul loc împreună cu Franța.

Este interesant de explicat perenitatea multiseculară a pădurilor naturale din munții, dealurile și cîmpurile țării noastre, care au fost expuse asprilor vremurilor și atacurilor repetate ale factorilor biotici, fără a beneficia de acțiunea

(Continuare în pagina 14)

Prof. CONST. D. CHIRIȚĂ
membru corespondent
al Academiei
Republicii Socialiste România

O zi și două nopți în județul Dimbovița

Și de această dată, oamenii au învins!

E noapte, e ger din cale-afară și viscoleste cumplit, de nu poți zări la doi pași. Cel mai aglomerat telefon din întreaga Tirgoviste este acela al stației meteorologice. O să mai ningă mult? Ce viteză atinge vântul? Care e grosimea stratului de zăpadă? Răspunsurile sînt oferite de un om cu voce tremurată, tremur imprumutat de acela al corpului. Omul se numește Gheorghe Neacsu, are vreo 25 de ani, și este tehnicianul stației. Toate măsurătorile din noaptea de 2 spre 3 februarie au fost efectuate de către el. Manual, stînd în plin viscol și măsurîndu-i intensitatea. A lucrat de la 7 seara pînă la 8 dimineața. Și același lucru era făcut în multe alte locuri din județul Dimbovița, unde colaboratorii stației meteorologice luau pulsul fenomenelor naturii. Unii dintre aceștia sînt foarte vîrstnici, așa cum este fostul învățător Agapie Dumbravă din Petrești (de 80 de ani și care, din pură pasiune, face acest lucru din 1940) sau Nicolae Postelnicu din Găești, fostul director al liceului din oras, acum bărbat de 72 de ani. Pînă și pentru stringerea informațiilor exacte despre starea vremii a fost nevoie de trudă, de spirit de sacrificiu. Restul nu e decît omenie.

Acesta este, de fapt, lucrul ce trebuie menționat în primul rînd: tot ceea ce am discutat de-a lungul celor două zile petrecute în județul Dimbovița — factori de răspundere din aparatul județean de partid și de stat, primari de localități, directori de unități industriale sau agricole, oameni ai muncii, ba chiar și copii — vorbeau despre această lesiere din pepeni a iernii ca despre ceva firesc, întîmpinat firesc și rezolvat firesc. Nu era normal — se întreba medicul veterinar Nicolae Manolache, directorul Asociației economice intercooperatiste Branîștea — să vină și zăpada? Nu era de prevăzut, nu era în firea anotimpului să ne aducă și ninsoare, și ger, și viscol? Cum ne-ar fi putut găsi nepregătiți? Duminică a fost la Branîștea o zi normală de lucru. Furajarea și programul — inclusiv prezenta la program a tuturor îngrijitorilor din sectorul zootehnic — au fost cele obișnuite. Așa cum cele obișnuite au fost și producțiile de lapte obținute. O mică problemă s-a ivit, ce-i drept, luni de dimineață, pe la 5.30. S-a întrerupt curentul electric. Dar grupul electrogen a funcționat, așa încît impasul a fost depășit repede și cu același simț al firescului. Luni, la fel, nici o absență, nici o problemă deosebită. Au fost, însă, în județ, și unități zootehnice

care au avut mai mult de suferit de pe urma vremii potrivnice. Tovarășul Ion Burlacu, director cu producția animală în cadrul Direcției agricole Dimbovița, ne spunea că la Complexul de porcine de la Petrești zăpada a împiedicat realmente intrarea în unitate. Dar directorul Valeriu Șargu și 13 îngrijitori au reușit să pătrundă și să asigure furajarea întregului efectiv de animale. Cam la fel s-au petrecut lucrurile și la complexul de taurine de la Visina. Luni de dimineață, însă, totul a intrat în normal. Nici în ceea ce privește situația din sere — conform spuselor directorului Trusului horticulturii, inginerul Gheorghe Georgescu — nu se semnalează necazuri deosebite, deși viscolul a spart multe geamuri și a troienit sere întregi. Dar intervenția de zi și noapte a oamenilor a condus la asigurarea temperaturilor necesare plantelor, la înlocuirea geamurilor și dublarea lor cu folie de polietilenă, la eliberarea aleilor de acces, ceea ce a determinat pierderi minime. Lucru demn de remarcat — dar încadrabil în același firesc despre care am tot vorbit (pentru că ni s-a tot vorbit despre el) — este acela că, în ciuda gerului și a viscolului, a întreruperii temporare a curentului electric și a aprovizionării cu apă, producțiile nu au fost afectate și, în sectorul zootehnic, nu s-a înregistrat nici măcar un singur caz de îmbolnăvire a vreunui animal. N-au fost pierderi nici la Întreprinderea avicolă de stat Titu (prima și cea mai mare unitate de acest gen din țară), grație aprovizionării din timp cu furaje și cu motorină pentru utilajele care au descongestionat drumurile de acces, astfel încît livrările s-au efectuat normal (termen asupra căruia au insistat, în discuția avută cu ei, George Cirlugea, directorul tehnic, și Ion Gozu, directorul comercial).

Dar greutăți au fost. Însă n-au fost privite ca insurmontabile. Iată, povesteste tovarășul Corvin Graur, primarul municipiului Tirgoviste: „În noaptea de sîmbătă spre duminică a început vîntul, sînducînd spice de zăpadă care pîseau rău. Un fel de mazărice. Îi dau un telefon șefului de șantier al Consiliului și-i zic — dacă, dacă?... Zice el — chemăm oamenii! Și duminică de dimineață, la 4, oamenii au fost aici. Apoi — ieșura cu unitățile economice, pentru mobilizarea personalului. Apoi, mobilizarea cetățenilor. Totul a mers șnur. Mii și mii de oameni au ieșit la deszăpezire. Pe marile bulevarde, la intrările orașului înspre Combinatul de oțeluri speciale, peste

tot s-a lucrat, cum să spun, cu îndrîjire. Se creaseră dopuri de zăpadă, dune. Dar munca a continuat și duminică după-amiază și luni toată ziua. Totul e, acum, în regulă. De-o ninsoare să ne temem noi? Termocentrala de la Doicești a mers ca de obicei, adică bine, mina Șotînga — la fel. Tirgovisteanii, s-o recunoaștem, un orgoliu al ei, de fostă cetate de scaun”.

Un alt primar, Ion Nicolae de la Titu, are, la rîndu-i, motive de satisfacție. Orasul e curățat de zăpadă, unitățile economice merg ceas, transportul se desfășoară în bune condițiuni. Aici, organizarea muncii a început de sîmbătă de la prînz, cînd s-a întrunit comandamentul orașesc. Au fost inventariate utilajele în stare de funcționare și s-a stabilit programul de intervenție. Duminică de dimineață s-a ieșit masiv pe trasee, urmărindu-se în special menținerea circulației pe arterele principale și pe calea ferată. La complexul C.F.R. s-a lucrat în trei schimburi, cei de-acolo descurcîndu-se cu forțe proprii. S-au constituit garnituri locale, ducînd și aducînd muncitorii din Ghergani, Găești și Pietroșița. Sigur că da, în cadrul aceluiași firesc, duminică noaptea nici primarul, nici vicepreședintele consiliului popular, Dumitru Ionită, n-au ajuns acasă, făcînd de permanență la sediu și urmărînd pe viu mersul lucrărilor de deszăpezire. Dacă am aduna nopțile pe care nu le-au dormit oamenii Dimboviței în zilele bîntuite de viscol, am strînge cit pentru multe vieți. Dar totul a trecut de parcă n-ar fi fost. Au rămas învățămîntele, a rămas reconfortantul sentiment al unității tuturor în fața greului, a rămas un examen, trecut cu brio, de înalt spirit cetățesc, de patriotism.

Într-unul din drumurile făcute prin județ ni s-a sugerat pînă și ideea unui scenariu de film. Autor și erou al său, șoferul Ion Vieru de la Avicola Titu, duminică seara, spune el, cînd începuse viscolul, parcă n-aveam deloc stare de stat acasă. Parcă mă izgoneau pereții camerei. Tocmai atunci imi telefonază directorul George Cirlugea. A hotărît să plecam la unitate. Încă nu se inserase. Ne-am întîlnit cu ingineria Maria Ivănescu, sefa fermei 1, cu inginerul Viorel Ghiță, șeful compartimentului mecanizare, și cu un alt inginer, Ion Alexe. Am verificat încă o dată starea mașinii și am pornit. Abia pe drum ne-am dat seama că ne va fi greu, aveam senzația că vîntul ne va arunca din șosea! Multe mașini abandonate. Am apăsat pe accelerator, dar

aveam impresia că înot într-un ocean de zăpadă. După ce am depășit pădurea de la Tărtășești, n-am mai putut trece. Zăpada ne barase drumul. Toate încercările de a porni au fost zadarnice, mașina pîrînd o pană în muntele de zăpadă. Abia după cîteva ore am scos-o de-acolo și am făcut calea întoarsă, dar nu mi am puteam merge mult. Cel mai apropiat loc unde să ne adăpostim era curtea F.N.C.-ului. Am intrat acolo și am stat toată noaptea în mașină, gîndindu-ne că numai cîiva kilometri ne mai despărțeau de Avicola. Dimineața, am luat leșă și am intrat în unitate. Dacă noi n-am putut ajunge, ajunseseră ceilalți și totul era în regulă. Am luat apoi un tren și am văzut cu ochii noștri că nu se întimplase nimic deosebit. Așa spusă și acum spusă, povestea pare banală. Dar atunci... Dar cîți dintre oamenii cu responsabilități au dormit în noaptea aceea? Petre Horjea, directorul Întreprinderii de rețele electrice Tirgoviste, și Octavian Eric, inginerul șef, în nici un caz! În dimineața zilei de 2 februarie erau scoase din funcțiune 18 linii de 20 kW, care alimentau consumatori deosebit de importanți: școlile, petrolierele Titu și Valea Mare, complexe zootehnice și avicole Tărtășești și Titu, spitalele de la Răcari, alimentarea cu apă a orașului Găești... Dar prin eforturi pe care e greu să le relatezi, ba chiar să le imaginezi, pînă seara erau puse în funcțiune liniile care alimentau școlile. În ziua următoare — aproape totul era rezolvat, trudei celor de la I.R.E. alăturîndu-se și aceea a oamenilor din localități, a sîndorilor, a zootehniștilor. Unii dintre cei care au participat la intervenții au venit fără a fi fost chemați de cineva anume. La Titu intervenția a durat 48 de ore, timp în care n-au părăsit lucrul electricienii Tudor Dumitru, Nicolae Sava, Pompiliu Iorga, Aurel Tachianu, Grigore Constantin, maistrul Dumitru Ion și șeful de centru Ilie Ștefan.

Pe unul dintre șantierul de construcții din Tirgoviste, unde se lucra în ritm absolut normal, am auzit o vorbă: nici o iarnă nu-i prea grea dacă ai piine și lumipă. Piine s-a găsit în perioada marilor viscole. Directorul Întreprinderii de morărit și panificație Dimbovița, tovarășul Paul Cristescu, ne spune că nicăieri nu s-a sistat activitatea unităților livrînd populației, ca de obicei, între 180 și 200 de mii de piine zilnic. Atunci cînd auzi acest lucru de la un om care face piine pentru județul Dimbovița de 18 ani și mai ales cînd vorbește sînt rostite cu un fel de solemnitate, vîdînd res-

ponsabilitatea deplină față de munca pe care o depun brutarii, înțeleg că nici nu s-ar fi putut să fie altfel. E drept, din pricina dificultăților transportului, unii dintre lucrători, femei în special, n-au putut veni duminică la lucru. Dar i-au înlocuit ceilalți. Rodica Micu, Maria Ceagir, Liliana Pătru, Rafira Damian, Elena Stănilă, Florica Croitoru și încă multe altele au muncit două schimburi unul după altul, așa încît producția n-a stagnat nici un moment.

Cît privește lumina, Întreprinderea Electrocenralei Doicești și-au făcut din plin datoria. Tinărul director al acestei mari și însemnate unități — inginerul Zoldi Micloș — n-a prea știut ce-i somn. S-a muncit intens pentru menținerea circulației continue a vagoanelor în triaj, s-a descărcat cărbune cu toate forțele umane disponibile, momentele de satisfacție pentru cîte o reușită alternînd cu altele, dramatice. S-a defectat, de pildă, o stație de pompare a apei aflată la Poiana Mare, loc greu accesibil și vara, dar acum, pe zăpadă și viscole! Pericolul de inundație era mare, amenințînd scoaterea din funcțiune a unui grup de 200 MW. Trebuia dusă acolo o pompă care cîntărea cam o sută de kilograme. Soluția: în atelier a fost, repede, construită o sanie. Apoi, cu un autotur din dotare s-a mers pînă unde s-a putut, după care zece oameni au suit sania pînă la stație. La ora 2 noaptea totul era remediat. Dar, ca un făcut, tot pe la ora aceea, a căzut grupul 8! De fapt a fost oprit pentru că s-a constatat că în interiorul turbinei erau niște țevi sparte, care puneau în pericol cazanul. Mult a durat răcirea instalației, pentru că intervenția s-a sfîrșit în numai trei ceasuri, grație unei metode originale de depistare a locurilor fisurate. La ora 17, grupul 8 era legat în paralel.

Ceea ce n-am spus încă, deși s-ar fi convenit s-o facem chiar de la început, este faptul că oamenii cu care am discutat aveau o alură de învingători, respirau încredere în forțele lor și în ale celor din jur. Nimeni nu se plîngea că ar fi fost prea greu. Nimeni nu se gîndea că s-ar fi putut întîmpla și alt fel decît s-a întîmplat. Membrii tuturor organizațiilor ce alcătuiesc Frontul Democrației și Unității Socialiste au dovedit, în zile de mare încercare, tocmai unitate de acțiune și voință. Spațiu în care spiritul civic și revoluționar a fost din plin evidențiat, Dimbovița este, asemenea tuturor județelor țării, un loc unde se gîndește bine și lucid și unde se acționează prompt, energic și precis. Erosismul — născut dintr-o înaltă demnitate umană — a învins. Acum, cînd isprăvim de scris aceste rînduri, zăpada nu mai creează probleme oamenilor din Dimbovița; ea a rămas un plăcut element de decor, o întindere albă spre care oamenii privesc avînd cel mai firesc aer cu putîntă: de învingători adevărați.

TRIBUNA F.D.U.S.

De la
bine
la
mai bine

Viața și preocupările unui colectiv muncitoresc, unit în hotărîrea de a-și depăși propriile performanțe

Cînd roaba constituia un pas înainte

În urmă cu 35 de ani, își aduce aminte tehnicianul Nicolae Ciță, președintele O.D.U.S. din I.U.P.S. București, Întreprinderea de utilaje și piese de schimb pentru industria lemnului și a materialelor de construcții, cînd s-a angajat în întreprinderea nou înființată în clădirile fostei Pirotehnii a armatei erau cu toții vreo 20 de oameni. Erau puși pe fapte mari, să fabrica roabe și tomberoane pentru construcții. Cu ele s-a început. Roaba a constituit la vremea aceea un pas înainte. Înlocuia targa, adică, nici mai mult nici mai puțin dubla productivitatea muncii. Bucureștii erau plini de maidane de pe care încă nu se ridicase molozul caselor năruite de bombe. Reconstrucția începuse. Pe atunci întreprinderea făcea parte din comuna Militari. Astăzi, ea este peste drum de Fabrica de confecții și tricotaje București, e vecină cu Institutul Politehnic și chiar în poarta ei se află o stație de metrou. Pe Armata Poporului rar trecea cite o mașină și Nicolae Ciță fuma o țigară la poartă fără să vadă vreuna. Strada era pietruită și printre bolovanii de ru creștea iarba. Toate s-au schimbat între timp.

I.U.P.S. București a devenit

meccanicul șef al industriei cimentului și al industriei prelucrării lemnului. În țară s-au înființat alte întreprinderi similare. Aici, la București, au fost trimise să învețe, să se specializeze cadrele cu care s-a început activitatea în provincie. În urmă cu cîțiva ani, întreprinderea avea chiar un cămin de nefamiliști în grijă. În care locuiau cei veniți să învețe meserie.

Dorința de a fi util

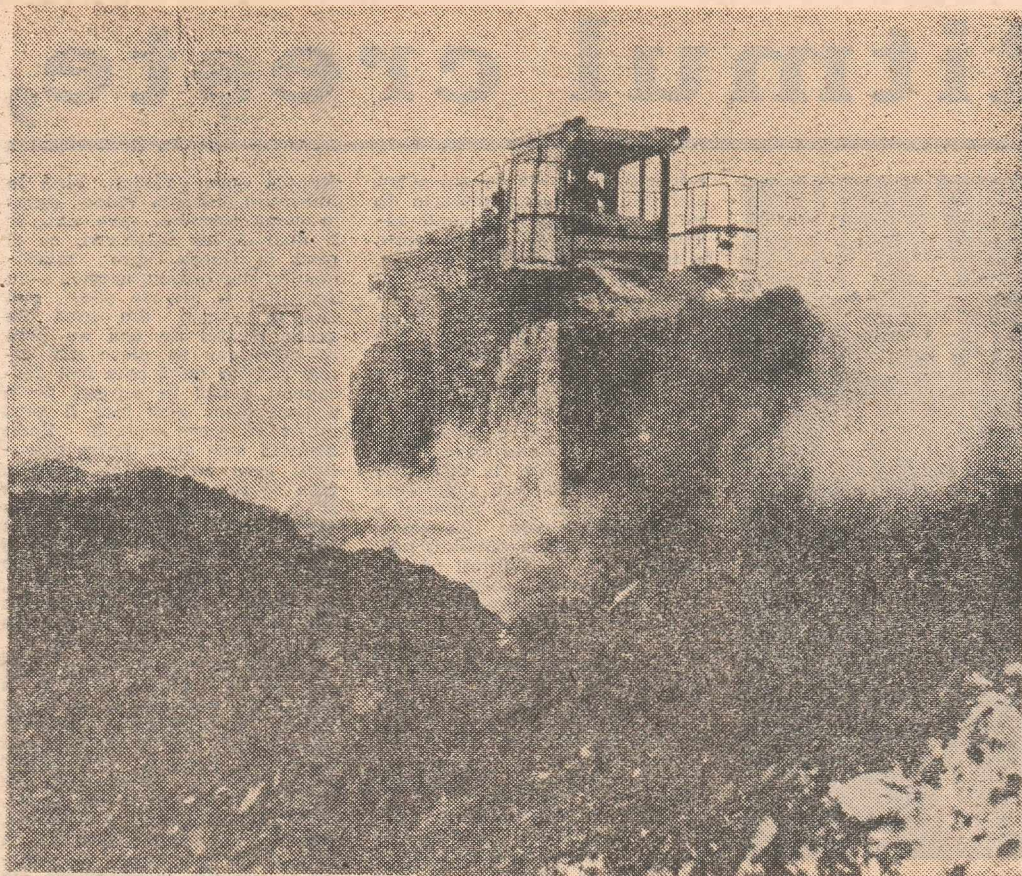
O parte din producția întreprinderii bucureștene a fost preluată de noile unități, aici urmînd să fie realizate reperele mai deosebite, asimilările și înlocuirile de importuri. Spuneam că multe s-au schimbat în acești ultimi ani. Au rămas neschimbate entuziasmul și dorința de a fi mereu în pas cu ultimele noutăți tehnice, de a te face util. Dumitru Groșanu, maistrul principal la secția montaj și secretarul adjunct al Comitetului de partid, el însuși unul din oamenii cu care s-a pornit la drum în anul 1950, a trăit toate schimbările prin care a trecut întreprinderea.

În anul care s-a încheiat a fost finalizată linia de filme melaninice de la C.I.L. Pipera, importată pînă de curînd din Italia. S-a livrat fabricilor de mobilă și prelucrarea lemnului

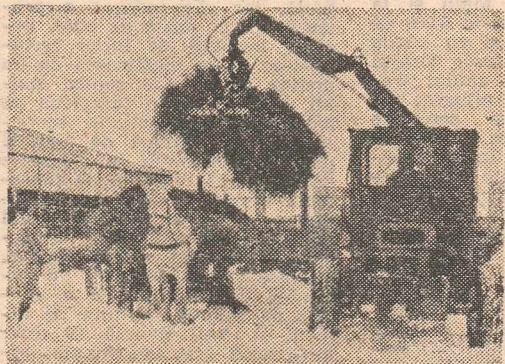
o gamă largă de utilaje și piese de schimb și mașini duble de profilat pentru P.A.L., tocătoare-așchietoare pentru P.A.L. Mașinile de găurit și cepuit pentru industria mobilă au fost realizate tot aici. Cu ele I.U.P.S. București s-a prezentat la T.I.B. de astă toamnă și acum le pregătește pentru contractare la export. Piese de schimb pentru industria cimentului folosite la răcitoarele grătar, plăcile de uzură și traversele, corpurile de măcinare pentru morile de ciment au fost realizate pentru prima oară în țară tot aici.

La I.U.P.S. București se apelează și în cazul comenzilor urgente de care depinde buna desfășurare a producției fabricilor de ciment și a combinateelor de prelucrare a lemnului. În anul 1985 au fost finalizate 11 linii de P.A.L. pentru R.P. Chineză, partener din cei mai exigenți, și s-a finalizat și contractul pentru piese de schimb pentru acestea.

Pentru a ne face o idee cît mai exactă despre ce a însemnat progresul tehnic, de unde s-a pornit și unde s-a ajuns, să amintim că o mașină dublă de profilat pentru P.A.L. costă mai bine de un milion lei. Să convenim că de la roabele care se fabricau în anul '50 și pînă la mașinile de astăzi e o cale lungă și frumoasă pe care nici n-o bănuiau Dumitru Groșanu și

Energeticienii de la Doicești și-au făcut din plin datoria, oameni precum inginerul Corneliu Sala muncind fără întrerupere vreme de 38 de ore pentru cit mai rapida descărcare a cărbunelui

Există nutreț destul pentru hrana animalelor de la Branistea. Aici, ca și la Intreprinderea avicolă de stat Titu, oamenii știu să învingă orice capricii ale iernii

Fotoreportaj de DAN MUCENIC și SORIN POSTOLACHE

Centrul Tirgoviște se va îmbogăți, curînd, cu o nouă construcție, la care, chiar acum, în plin februarie, se lucrează intens

La unitatea de panificație nr. 44 din Tirgoviște se produc, chiar și pe viscol, 80 de tone de piine zilnic

Dan Dumitru Vasile, elev în clasa I a Școlii generale din Sălcuța, dovedește pe viu că lecția spiritului civic se învață încă din copilărie.

Nicolae Ciță pe vremea linereților lor. Astăzi totul li se pare firesc și vorbesc despre tehnologii speciale și despre problemele întreprinderii, despre calitate, productivitate, asimilări, importuri. Și, totuși, mai bine de jumătate din cei peste 1200 de oameni ai muncii ai întreprinderii lucrează aici de 35 de ani. Mulți dintre ei își aduc copiii să lucreze alături de ei, să învețe meserie, să-și facă un rost în viață. E bine, deci, la I.U.P.S. București. Cine și-ar aduce copiii la rău? Oamenii harnici și cu inițiativă pot să se afirme, să învețe, să câștige după munca lor. Să te încadrezi în colectivul muncitorilor de la I.U.P.S. nu e ușor. În timp, s-a format aici un colectiv bine pregătit, care a dovedit că se poate adapta tuturor sarcinilor de producție. Nu există muncitor în întreprindere care să lucreze sub normă. Acesta și este de altfel un obiectiv major pe agenda politico-educativă a tuturor organizațiilor componente - ale F.D.U.S. din uzină. Planul este îndeplinit și depășit la toți in-

dicatorii, oamenii își realizează retribuțiile și ceva pe deasupra și asta în condițiile în care li se cere mai întotdeauna să realizeze unicate, să fie în primele rînduri în asimilarea și reducerea importurilor.

Omul care gîndește este pus în valoare

Spuneam că mai bine de jumătate din muncitorii întreprinderii se apropie de pensie, au în spate 35 de ani de muncă în aceeași întreprindere. Nu mai sînt deci tineri și ceea ce surprinde în modul cel mai plăcut este spiritul cu adevărat muncitoresc, tineresc cu care sînt abordate toate problemele de producție. Omul care gîndește, care creează și face este pus în valoare, apreciat.

Cîteva din ideile cu care sîntem de acord cu toții, dar pe care le ignorăm uneori cînd trecem la acțiunile concrete, s-au materializat în întreprinderea bucuresteană cu maximă operativitate. Noul mecanism economic și acordul global funcționează fără greșală. Datorită activității educative desfășurate, fiecare știe cu precizie ce are de făcut, ce loc ocupă în angrenajul întreprinderii. Pentru a putea onora la timp și în cele mai bune condiții de calitate comenzile

urgente, cap de serie sau prototipurii s-a organizat un atelier de prototipurii la care au fost repartizați cîțiva din oamenii cei mai pricepuți și creativi. Pentru problemele operative de tehnologie și proiectare s-a înființat în întreprindere o grupă de proiectare proprie. Ca să poți rezolva problemele fabricii repede și bine trebuie să fii în mijlocul lor, să le sesizezi uneori înainte chiar de a apărea. S-a construit cu mijloace proprii un vestiar model și un grup social pe lângă atelierul unde se lucrează la cald. Instalația de recuperare a căldurii de la forje asigură iarna apă caldă. Vara, panourile solare fac același lucru. Tot prin eforturi proprii s-au modernizat instalațiile pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru la forje și turnătorie. La toate acestea o contribuție importantă o are și conducerea în frunte cu Florea Dună, directorul întreprinderii, un om căruiu nu-i e străin nimic din ce e nou și are valoare. La toate acestea o contribuție esențială o au organizațiile de partid și obștești. Așa cum se întâmplă întotdeauna, cei care muncesc bine și eficient în meseria lor găsesc timp și entuziasm și pentru acțiunile de interes general. I.U.P.S. este una din întreprinderile cele mai receptive la acțiunile inițiate de sectorul 6, din care face parte. Oamenii de aici au participat

— **Tovarăse DUMTRU GHEORGHIȘAN** — ca prim vicepreședinte al Consiliului popular județean Dimbovița — v-ați aflat în fruntea comandamentului județean de dezapezire pe parcursul primelor zile ale acestui februarie. Cum au răspuns cetățenii apelului formulat de comandament?

— Singurul răspuns au fost acțiunile concrete de înlăturare a zăpezii, peste 150 mii de oameni participînd cu uneelte proprii, asigurînd accesul spre gospodăriile personale, pe ulițe și drumuri, spre sectoarele zootehnice, truda lor, realmente eroică, ducînd la eliberarea a 1200 km de drumuri și 725 km de trotuare. Trebuie să menționăm și faptul că, pe parcursul acestor zile de iarnă „agresivă”, activitatea din toate localitățile, buna aprovizionare,

precum și recensămîntul animalelor s-au desfășurat normal, într-un ritm corespunzător.

— Care dintre faptele eroice, așa cum le-ați numit cu îndreptățire, v-au produs o impresie mai puternică?

— E greu de ales, deoarece au fost multe dovezi de omenie, de patriotism autentic. Dar iată, sonda 577 a Schelei de producție petrolieră Moreni, unde începuseră probele de extracție, a fost izolată din cauza viscolului. Orice oră de înfrînzere însemna mari pierderi de producție. Echipa condusă de sondorul Vasile Gulan din brigada 3, sub îndrumarea inginerului Stelian Ivan, a lucrat continuu la deblocarea drumului înzăpezit, reușind să reia operațiile de punere în funcțiune a sondei la timpul planificat.

TRIBUNA F.D.U.S.

și la plantările de arbori, și la modernizarea canalizărilor, și la finisarea blocurilor de locuințe, au dat o mină de ajutor cooperatorilor de la Grădiștea, Nuci și Chiajna pentru terminarea la timp a unor investiții. Ba mai mult, au găsit timpul necesar să facă cu forțe proprii și două căruțe, treabă care s-a dovedit că nu e atât de simplă cum s-ar fi crezut la început. La toate aceste acțiuni a luat parte toată lumea, fără excepție.

O viață pe care o știu ocrotită

Nicolae Ciță, președintele O.D.U.S., ne spune: O contribuție de seamă la aceste acțiuni au avut și cei 455 de membri O.D.U.S., o adevărată forță, care pînă la înființarea organizațiilor era mai mult latentă. Membrii organizației nu se mai sînt acum neglijați. S-au trezit la o adevărată viață politică. S-o spunem cîștit, membrii organizației noastre nu mai sînt chiar foarte tineri, dar experiența și puterea lor de muncă, folosite în mod organizat, dau rezultate din cele mai frumoase. Noi avem în sarcină în mod deosebit acțiunile pe care le organizăm în cadrul întreprinderii: ordinea și curățenia din incintă, solarul, gospodăria anexă

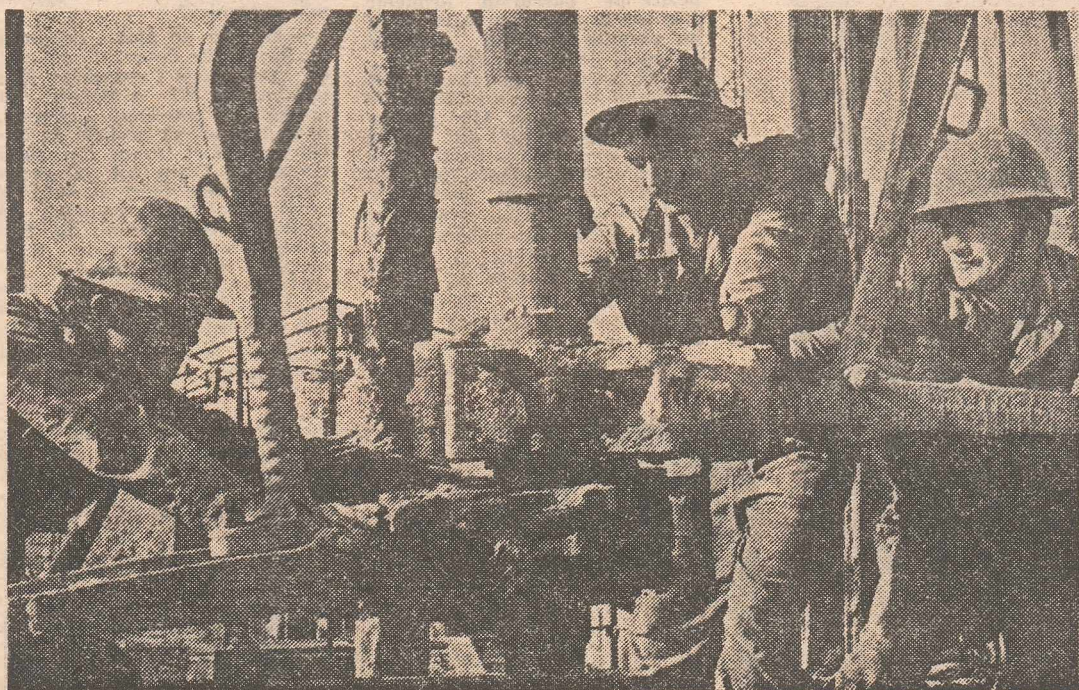
pe care am început s-o amenajăm.

Oamenii își respectă munca și la rîndul lor sînt respectați. În anul care s-a încheiat, oamenilor muncii de la I.U.P.S. le-au fost repartizate 33 de apartamente, după principiul de la bine la mai bine, cu alte cuvinte toate problemele urgente au fost rezolvate. Grădiștea nr. 94 din Drumul Taberei, patronată de întreprindere, este una din cele mai bune din sector. Părinții celor 1100 de copii vor primi în plus, conform recentului decret privind alocația de stat și indemnizația pentru copii, un milion și jumătate lei pe an. Și oamenii muncii de aici merg la mare și la Predeal, își caută sănătatea exact în stațiunile recomandate de medic, fac sport, cîntă și dansează în brigada artistică, bîncîntesle dacă au talent. O viață cu care s-au obișnuit, o viață pe care și-o sînt ocrotită, în care pot să se afirme pe diverse planuri.

În încheiere, să numim pe cîțiva din cei 1242 de oameni ai muncii din întreprindere: Gheorghe Badea, turnător-formator; Leontin Boca, lăcătuș, șef de echipă; Constantin Voicu, strungar; Constantin Istrate, turnător-formator; Vasile Radu, strungar. În anul care a trecut s-au aflat printre cei mai buni și continuă a fi și în acest început de an.

OPREA GEORGESCU ■

Cincinalul opt, luna a doua: Ritmul crește,

Petrolistul are o vorbă: fapta!

Intr-o brigadă de grad mare

Ninsoarea a trecut ca un vis alb prin schelele metalice ale sondelor de foraj, a trecut ca respirația curată a unui tărîm fermecat în cuprinsul căruia petrolistii din Cimpia Română închipuie lanuri de grâu. E bine, îl auzi vorbind pe țărânul din ei, dacă înaintea acestei ninsori n-au fost geruri mari înseamnă că grăul n-a înghețat. Aproape că poți să-l auzi cum crește, cum urcă treaptă cu treaptă către lumină, chiar dacă în acest loc, la baza turlei unei sonde ce poartă un număr oarecare, motoarele diesel alungă liniștea cu mersul lor uniform, de cursă întinsă pe distanțe mari. Datoria sondaților de foraj fiind înainte de toate chiar asta, ca mersul motoarelor să nu se poticnească niciodată, fie că e zi, fie că e noapte, și să funcționeze perfect.

În cadrul Schelei de foraj Bălăria, din județul Giurgiu, există vreo cîteva brigăzi, iar inginerul Nicolae Dana e șeful celei mai mari dintre ele, care se numește chiar așa, brigada de grad mare, avînd mai multe formații de lucru decît oricare alta.

Brigada lui Nicolae Dana lucrează pe un teritoriu lung de vreo 20 de kilometri și măsoară în lățime tot cam pe-atît, cuprins între comunele Blejești, Cartojani, Baci și Drăcești. Nu se poate spune, așadar, că teritoriul acesta ar fi într-atît de întins încît șeful de brigadă să nu reușească să fie prezent în totdeauna acolo unde este nevoie să fie luată cu maximă operativitate vreo hotărîre, mai cu seamă că Nicolae Dana are și ajutoare de nădejde ca subinginerul Andrei Ștefan, maistrul principal Ion Atomulesci, maistrul Gheorghe Roman, iar formațiile sînt conduse de oameni la fel de destoinici, precum inginerul Monel Paizan sau maistrul Gheorghe Iatan și Constantin Mihai. Cu astfel de oameni s-a izbutit ca viteza medie înregistrată în fiecare lună de instalațiile de foraj să crească de la 1400 pînă spre 2000 de metri iar timpul necesar pentru demontarea, transportul și montarea în alt amplasament a unei instalații s-a redus de la 5-6 zile la 3-4. „Ne grăbim cît se poate, zice Nicolae Dana, și ne străduim să predăm schelele de producție petrolieră Videle și Poieni un număr mai mare de sonde decît era prevăzut”. Une-

le formații din cadrul brigăzii și-au îndeplinit planurile lunare în procent de 130-140 la sută, de aceea nu are cîm să încapă nici o exagerare cînd oamenii, privind în jur, pot să spună: am săpat o pădure de sonde! Țara are nevoie de petrol iar ei, petrolistii, nu-și ascund mulțumirea de a ști că și-au făcut și își fac datoria.

Chemarea la întrecere

Schela de foraj Bălăria a fost înființată în 1983. Încă din primul an ea s-a situat pe locul al treilea pe țară. În anul următor planul a crescut cu 37 la sută dar schela a reușit să obțină iarăși un loc de frunte în întrecerea socialistă, ca și în 1985, dealtfel, cînd coeficientul de utilizare a instalațiilor a fost superior celui planificat și s-a putut spune că la Bălăria se înregistrează cea mai mare viteză de foraj din țară.

Nu întîmplător, așadar, chemarea la întrecere adresată tuturor schelelor de foraj din industria petrolului și gazelor a venit în acest an chiar din partea schelei Bălăria.

Exprimîndu-și hotărîrea fermă de a obține și în acest prim an al celui de-al 8-lea cincinal succese la fel de însemnate, petrolistii din această schelă și-au propus, bunăoară, depășirea cu 7000 de metri a producției fizice planificate la forajul de cercetare și exploatare. Între altele, aceasta va însemna predarea către schelele de producție petrolieră a unui număr de 5 sonde peste prevederile de plan și trebuie să remarcăm că îndeplinirea acestui obiectiv apare într-un totu realizabilă dacă avem în vedere realismul mijloacelor prin care oamenii își propun îndeplinirea lui. Introducerea unor metode moderne de lucru precum forajul cu jet sau cu diamante ori extinderea mecanizării în operațiile de complexitate ridicată vor îngădui o viteză de foraj mai mare decît cea stabilită prin plan și vor contribui substanțial la creșterea cu cîteva procente a coeficientului planificat de exploatare a instalațiilor de foraj.

Nu întîmplător, așadar, chiar în locul unde s-a înregistrat cea mai mare viteză de foraj pe instalațiile din țară oamenii își propun să se străduiască pentru creșterea acestei viteze. Iar cele cîteva procente în care se adună această strădanie a lor înseamnă, fără îndoială, foarte

mult, fiindcă ele vor îngădui obținerea unor apreciable producții suplimentare de țîței. Creșterea productivității muncii, pentru fiecare muncitor, cu cel puțin 20 metri foraj peste prevederile planului și reducerea cu 8 la sută a timpului planificat de montaj al sondelor vor avea loc în condițiile în care prețul de cost planificat pe metrul forat se va reduce cu 6 lei și, pe această cale, se va obține o economie de 2 milioane de lei la costurile de producție pe întreaga unitate.

În spiritul înflăcăratelor chemări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, al importanțelor măsuri stabilite în recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la înființarea Programului de creștere suplimentară a producției industriale în acest an, și cu precădere în sectoarele care susțin efortul energetic al economiei naționale, petrolistii de la Schela Bălăria dau angajamentelor lor, încă de pe acum, strălucirea faptei. Intr-adevăr, în efortul de creștere — ce poate fi nelimitată — a producției de țîței, strădanii lor are greutatea care n-o pot avea decît faptele unor oameni întru totul devotați muncii.

Argumentele unui profesionist

În urmă cu vreo treizeci de ani, o adevărată revelație a fost descoperirea unor importante zăcăminte de petrol pe un spațiu mare în Cimpia Română, mai întîi la Cartojani, apoi la Videle și Hirlești. În scurt timp a fost înființat, pe la începutul anilor '60, Trustul de foraj-extracție Bolintin Vale, în a cărui subordine se află acum trei schele de foraj și cinci de producție petrolieră. El coordonează activitatea de cercetare geologică și de foraj și extracție de la Olt pînă spre Galați și este, se spune, cel mai mare trust din istoria exploatărilor petroliere din țara noastră. Insumată, producția anuală a schelelor aparținătoare de acest trust reprezintă aproximativ un sfert din producția națională de petrol. Iar dacă ne întrebăm cît de durabilă poate fi această performanță, aflăm că răspunsul e plin de un anume optimism dat de o perspectivă în mod cert favorabilă. „Argumentele sînt mai multe, ne spune inginerul Nicolae Tache, directorul adjunct cu probleme de foraj al trustului, și chiar pe acest fapt îmi

intemeiez credința că noi avem aici una și aceeași meserie de viitor. Și geologii care caută zăcăminte noi, și cei care muncesc la foraj, care pregătesc sondele, și cei care vin apoi să extragă petrolul. Între aceste argumente, cel mai important mi se pare a fi că în ultimii ani am primit o dotare tehnică de un volum și de un nivel de calitate la care noi înșine n-am fi putut spera pînă într-o vreme. Și e mai presus de orice îndoială că datorită acestor mijloace care ne-au fost puse la dispoziție prin grija conducerii superioare de partid și de stat, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, munca noastră a dobîndit perspective și posibilități noi. În acest fel a devenit posibilă identificarea unor zăcăminte noi la Bragadiru și Copăceni, la Dărăști și Milcovăț, la Botoroașa și Cătrunești. E adevărat că nu mai sîntem răsfațații debitorilor spectaculoase ale unor sonde cum se întîmpla la început, dar nu e mai puțin adevărat că mijloacele tehnice perfecționate pe care le avem acum la îndemînă ne îngăduie să trecem fără dificultăți de adîncimile la care am găsit înainte petrol la Videle și Stăncuța-Giurgeni, la Glavacioc și Stoienești, la Potlogi și Serdanu. De pe la începutul anilor '80 am trecut la forajele la adîncime mare, la 5000 de metri la Malu și la 6000 la Hirlești. Tot la 6000 de metri vom merge și cu sonda 6016 de la Salcia, unde forajul a început în vara anului trecut. În sfîrșit, prin reluarea investigațiilor în zone cercetate mai demult geologic și geofizic s-a putut ajunge la descoperirea unor zăcăminte noi în aceleași cîmpuri petroliere de la Videle, bunăoară, sau de la Grădinari și Cartojani. Acestea sînt fapte prin care punem o temelie solidă înlăptuirii sarcinilor de mare răspundere patriotică ce ne revin din hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului, spînd contribuția noastră, a petrolistilor, la asigurarea nevoilor energetice ale economiei naționale”.

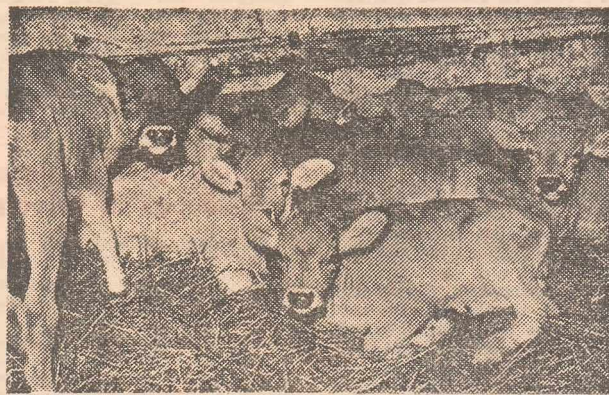
A fi din Vătași

Pînă să apară sondele, zice Radu Mihăilă, lumea s-a ocupat în satul lui și prin alte zeci de sate din jur tot cu lucrul pămîntului. Aici, în satul Vătași, în mijlocul unei mări de pămînt, toate orașele par depărtate. Pînă la Pitești și pînă la Roșiori de Vede sînt fie vreo 60 de kilometri, tot cam atîția cîți sînt, în linie

dreaptă spre răsărit, pînă la București. Pînă la Videle, drept în calea soarelui, spre sud, ar fi doar 35 de kilometri, ca și pînă la Găești, spre miez-noapte, dar orașele acestea s-au dezvoltat și ele, se știe, mai ales în vremea din urmă. De aceea țărânii de aici nu prea se îndemneau să plece din satele lor. Iar după ce-a fost descoperit petrol în această parte a țării chiar n-ar mai fi avut motiv să plece undeva. Radu Mihăilă este unul dintre petrolistii care au învățat meserie, cum se zice, la locul de muncă și ca să afle locul acesta n-a fost nevoie să se depărteze prea mult de casă. Mai întîi a lucrat la Schela Cartojani iar de cîțva timp, nu prea mult, la Schela Poieni al cărei sediu se află chiar în comuna de care aparține și satul lui.

Înființarea în urmă cu vreo trei ani a Schelei Poieni a coincis cu trecerea la un nou sistem de organizare a muncii petrolistilor, mai eficient, mai productiv. Potrivit orientărilor și indicațiilor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, schelele au fost organizate în brigăzi de producție, eliminîndu-se verigile intermediare ale secțiilor și atelierelor. Fiecărei brigăzi îi revine acum un teritoriu mai mic, spune Radu Mihăilă, iar răspunderea e precizată cît se poate de bine, fiecărei formații de lucru cerîndu-i-se să se îngrijească de un număr anumit de sonde. Astfel, brigada poate funcționa pe principiul autogestunii economice, fiind titulară de plan și primînd retribuția în funcție de producția obținută. O consecință a noului sistem de organizare a fost, de asemenea, mai adaugă Radu Mihăilă, creșterea simțitoare a disciplinei. Vechiul sistem de lucru nu excludea posibilitatea ca o abateră să rămînă neștiută de nimeni și nesancționată. Și chiar dacă ar fi fost sancționată, hotărîrea ar fi aparținut conducerii atelierului, secției sau schelei, pe cînd în noul impregurări, ea poate lua forma, mai greu de îndurat, a opiniei colective, a unei dezaprobări generale față de orice act de indisciplină, fiindcă brigăzile lucrează în acord global și, cîștigurile tuturor depind direct de cantitatea de țîței extrasă. Iar această voință colectivă în care se regăsește gîndul tuturor comunistilor și-al membrilor Organizației Democrației și Uniunii Socialiste de la Schela Poieni de a da țării cît mai mult țîței nu este ea însăși dovada conștiinței muncitorești a unor oameni care pînă în urmă cu nu prea mult timp se ocupau numai și numai cu lucrul pămîntului?

Socoteli gospodărești în lumea satului

În aceste zile se află în curs de desfășurare, în întreaga țară, recensămîntul animalelor domestice. Această acțiune care, potrivit Decretului Consiliului de Stat nr. 1 din 1982, se efectuează anual la începutul lunii februarie, are o importanță deosebită pentru că prin cunoașterea situației la zi a acestui sector al agriculturii noastre și, prin compararea rezultatelor înregistrate în acest an cu cele înregistrate în anii trecuți se pot identifica, fără îndoială, cele mai bune căi de acțiune pentru dezvoltarea în continuare a zootehniei. Din acest motiv, constituie o înaltă datorie de răspundere pentru toți cei care participă la efectuarea recensămîntului cît și pentru toți cetățenii să asigure înregistrarea corectă, cu exactitate, potrivit prevederilor legale, a efectivelor de vite și păsări și familii de albine existente la 1 februarie. Reușita depinde de aceste acțiuni care o mare importanță, se înțelege, și pentru elaborarea și înlăptuirea programelor de autoconducere și autoaprovizionare. Aupra acestei acțiuni vom reveni în numărul următor al revistei cu un amplu fotoreportaj.

Întrecerea dă aripi

Îndemnul de a îndrăzni

Între argumentele pe care se sprijină convingerea petroliștilor că meseria lor este, incontestabil, o meserie de viitor, va trebui să amintim și despre procedeele din ce în ce mai eficiente de creștere a proporției țiteiului extras din zăcămint.

E vorba de creșterea așa numitului factor final de recuperare.

Petrolul stă în formațiunile geologice subterane ca apa într-un burete iar din depozitele acestea, a căror liniște n-a fost clintită de multe milioane de ani, oamenii au izbutit să scoată doar o parte. Uneori un sfert, alteori o treime. Cîteodată chiar mai mult, dar niciodată specialiștii n-au crezut că n-ar mai fi de făcut încă un pas pentru a spori procentul de recuperare a prețioasei materii.

Și dacă întorcem cuvintele despre ceea ce se va putea face către ceea ce s-a și făcut, nu se poate să nu amintim că printr-un alt procedeu, al combustiei subterane, au fost obținute în ultimii cîțiva ani importante cantități de țitei din sonde ce altfel erau sortite abandonării. În plus, fiind de reținut și faptul că în zona Videle-Bălăria combustia subterană se aplică la adîncimi ce reprezintă o performanță mondială în domeniu. Toate instalațiile necesare aplicării acestui procedeu sînt de fabricație românească, după cum ne spune inginerul Nicolae Tache, director adjunct al Trustului Bolintin Vale. „Acestea reprezintă, adaugă el, o nouă dovadă a capacității industriei noastre de a realiza utilaje și tehnologii de anvergură mondială, prin care România se înscrie la loc de frunte în domeniul petrolier. De fapt, o trăsătură importantă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a imprimat-o întregii activități din acest domeniu este tocmai strînsa interdependență dintre nevoile energetice ale țării noastre și dezvoltarea ramurilor industriale ce contribuie la împlinirea acestei cerințe. Mă refer la industria construcțiilor de mașini, bunăoară, sau la industria chimică. Avîntul luat de industria petrolieră în anii Epocii Ceaușescu se întemeiază tocmai pe această strînsă legătură între forajul și extracția de petrol și succesele științifice și tehnologice obținute în domenii care acum sprijină efectiv dezvoltarea industriei petroliere“.

DUMITRU ELIADE ■
OCTAVIAN STIREANU ■

După atîtea secole e greu să mai iubești fierul. E peste tot, ca aerul, nici în casă, nici în gunoi, nici în baie nu scapi de el. Iar în tabloul elementelor ocupă cel mai banal loc și cînd îi auzi numele, din reflex îți vine să zici fierul vechi... fierul vechi. Iar în minele de fier curiozitatea nu mai aduce pe nimeni. E ca și cum i-ai spune unul om vino să-ți arăt ceva interesant despre aer. Nu vine. Nu cheltuiește nici măcar o științie de interes. Și cei care vin la Hunedoara, cu greu trec de umbrele subțiri ale castelului Corvinesților. Toți bat porțile combinatului. Acolo e flacăra, acolo e miza cea mare. La minele bătrîne nu mai ajung decît cei plecați să cîștige o piine. Tot ea dă măsura așa-zisei pasiuni pentru minerit. Cel puțin la Teliuc, la Zlaști, la Lelese și la Crăciunea dragostea pentru fier e așiderea celei a țaranului pentru pămînt. Și ei vin rar la Hunedoara, spre clădirile cenușii și afumate, spre șarpele de fum devenit emblemă a orașului oțelului. Stau în satele curate, liniștite, aproape uitate, așezări celebre, bătute de secole în căutarea fierului, risipite pe dealuri și văi scormonite de ei înșiși, de părinții și de părinții părinților lor. Fierul era și nădejdea și credința și scîpnarea. Dar mai apoi țaranii de prin satele vecine Hunedoarei au început să nu mai coboare în mină, să-și facă de lucru sub crengile copacilor, în poienile cu pămînt pietros, cu pomi și cu vite, redescoperind bucuria de a sta mai mult la soare, și-n locul lor au venit moldovenii și oamenii de aiurea, sătui de semănături și încercînd să facă din coborîtul în mină experiența fundamentală a vieții lor. Erau mulți copii, se călcau pe picioare cînd ieșeau la pîrvit sau la joacă și cei mai mari au plecat cu curaj dar și cu o stringere de inimă. Pentru Buhaiu, cum îi spun minerii lui Neculai Buhaciuc, plecarea a însemnat despărțirea de cai. Bătrînul lui avea două vaci, doi cai, doi boi, păsări și porci. Dar de cai se legase cel mai mult. Le punea mușcate la hamuri, le împletea cozile și le pieptăna coamele. Avea 17 ani cînd s-a despărțit de ei și a plecat la cîștig, luat spre minele Hunedoarei de un cumnat care i-a zis, hai să cîștigi și tu vreo doi bănuși. Fiind minor nu l-au lăsat să coboare în mină și a lucrat cuplător de vagonete, o slujbă așa și așa, de om care stă la gura puțului și așteaptă vagonetele și cu o birnă indoită la vîrf, semănînd cu o țapină, frinează roțile mici ale vagonetelor așezate apoi într-un convoi pitic spre a porni la uzina de preparare. A coborît în mină, nu în același loc în care, după 22 de ani, a adus o sticlă de lapte în care a pus cinci garoaife proaspete. La 50 de metri sub nivelul mării florile sînt un semn de sîrbătoare stingheră, naivă chiar, și bărbatul venit acolo, pentru care și erau puse, s-a făcut că nu le vede, din teribilism, din bărbăție sau dintr-un motiv mai simplu, poate pentru că, în ciuda atîtor și atîtor momente dificile trăite vreme de peste o jumătate de secol în adîncul pămîntului, tocmai acum, la sfîrșit, la ultima sa coborîre în subteran, sub nivelul mării, la o masă simplă, meșterită din scînduri de brad îi venea să plîngă. Acest Neculai Buhaciuc este unul dintre oamenii des pomeniți în lumea minerilor. Nici directorului de întreprindere, nici inginerilor nu le este rușine să se așeze cu el la o masă ca să bea o bere. Dimpotrivă. Multă lume socotește compania lui ca o cinste și nimeni nu zîmbește cînd îl întrebă, matați se zisiți? Se duc bătrîni mineri. Li scoate întunericul la soare, li scoate adîncul pămîntului la lumină, așa, cum din lumea unui submarin apa smulge cit o așchie curată de lemn și o trimite la suprafață pentru odihnă. Buhaciuc, un destoinic șef de brigadă, s-a despărțit și de Ion Tilibașa de la Bacău sau Vaslui, și de Nicolae Mogoș de prin părțile Hategului și de atîția alții cărora le-a uitat numele. Au ieșit deasupra necazurilor, au plecat spre comunele lor din răsăritul țării și i-au uitat, căci dacă oamenii te uită, pămîntul, mai mult, el nu ține minte, el are grijă doar de urmele tale, fi le păstrează o vreme și apoi le lasă în stăpînire prafului, a ploilor și-a vîntului. De data

aceasta florile din sticla de lapte erau pentru inginerul Silaghi, un moș din Roșta Montană, cu un bunic neamț, fost obersteiger la minele de aur, cu un arbore genealogic risipit și el prin actele minelor producătoare de aur. Numai că în aceste hîrtii se numea Sălăjan și cu vremea, printr-o stranie voioșă a unor funcționari amarnici a fost făcut Silaghi și bătrînul inginer a zis, fie cum

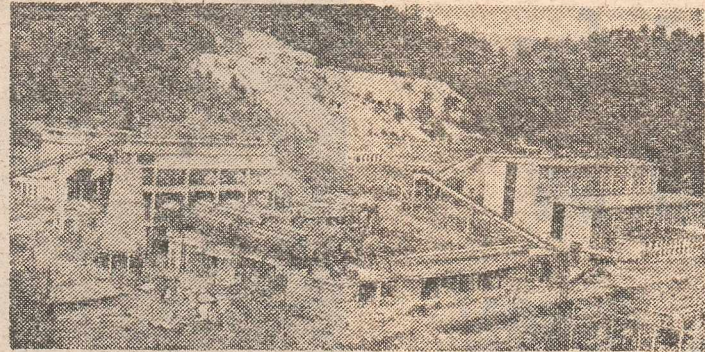
truit de atîtea coate își continuă cursa lungă o furnică și pe tavanul unei galerii, din picurii cumiși de apă au rămas țigările de piatră ale plînsului subteran. La masă șade și Lică Tudorel din comuna Tăcuta, județul Vaslui, om blînd, cu 6 copii la Ghelar, bătrîn și el, venit la Teliuc în urma unui afiș pus la magazinul mixt din comună prin anul 1953. Zice că el e cel mai bătrîn, și-și im-

faceam o gaură de un kilometru prin muntele asta cînd mă enervam, da acum a trecut, mă mai tîn și eu pe lângă mașină, să nu ne facem de rușine, că de cîțiva ani tot noi, trupa lui Buhaciuc și ai lui alde Șciinte și ai lui Barna sîntem la împărțirea diplomelor și-a banilor ai mulți.

Cînd inginerul Silaghi se ridică de la masă și le strînge mîinile, ușul din brigada lui Buhaciuc dă să-i întindă florile și atunci bărbatul cu o jumătate de secol în subteran nu mai are încoțor, trebuie să decidă, și reușește să-i refuze prieteneste, îi îmbrățișează și zice, lasă mă, să rămîn în urma mea măcar o floare, pe lângă kilometrii ăia de galerii. Și florile rămîn și Silaghi, însoțit de Buhaciuc urcă în colivie și pe lângă puț plouă sonor, se aude o ploaie dulce și sănătoasă de vară, fiind de fapt apa infiltrată de la suprafață prin fisurile rocilor. Și colivia urcă și inginerul Ilie Raț, șeful minei, se ține cu homerul de bară și bara e galbenă și salopetele tuturor sînt galbene, parcă ar fi de fier și de atîția ani fierul ar fi ruginit, culoarea aceasta fiind chiar rugină pe hainele tuturor, o altă cale pe care fierul iese la lumină. Și cînd colivia se oprește la lumină și Buhaciuc înlătură grățiile de protecție, un fotograf se apropie ca să îi facă inginerului Silaghi fotografia ultimei ieșiri din subteran, omul iar zice nu, nu, și întinde mina, e și bărbăție în asta dar și o încercare de a-și alunga plînsul. Pînă la urmă aparatul declanșează și lumea se uită și personajul a 53 de ani de minerit o ia la vale, șopînd cu cizmele ude în privirile admirative și curioase ale celor din jur, ale șutului de după amiază, care urca agale panta galbenă, cu oxid de fier pe post de pigment.

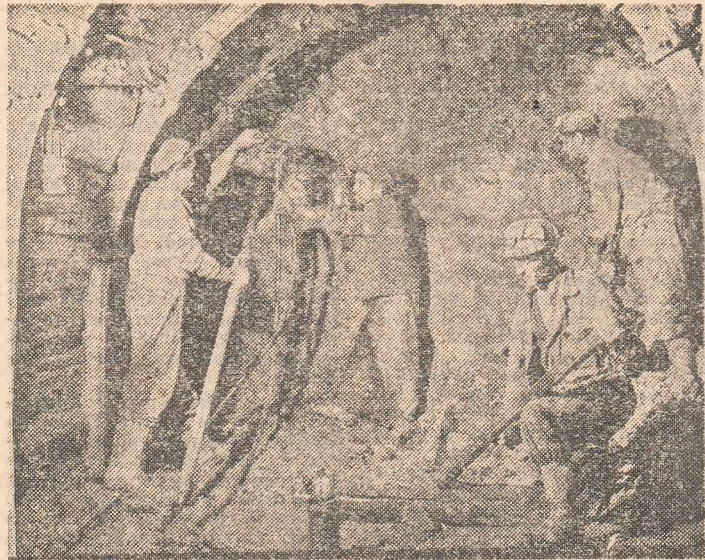
Curtea Întreprinderii miniere Hunedoara e la marginea Teliucului și e curată ca o curte de școală, fiind ideală pentru o vizită de curtoazie. De aici mîna cîștigă un optimism vizibil. La etajul întâi al clădirii e un dispecerat. La dispecerat e o femeie. Femeia se numește Sofia Robceanu. Ea coordonează toată mișcarea. Pe la ea trec legăturile cu toate minele. Din sediu se poate comunica imediat cu orice loc de muncă din subteran. La Teliuc funcționează un sistem de informații cum în puține locuri există. El a fost inițiat de inginerul Vasile Golda. Numele acesta e rostuit cu respect de toți minerii Hunedoarei. De aceea se și spune, mă, tu ai școala lui Golda! Propoziția asta funcționează ca un compliment. Și sistemul de legătură e pe cale de a fi modernizat. Tonele vor trece pe calculator, și absentele, și vagonetele și mijloacele de transport. Asta e preocuparea directorului, tehnic adjunct, Simion Mariș. De fapt, una din ele. Cine le poate inventaria pe toate, atunci cînd cei doi ingineri, Mariș și Ioan Topliceanu, directorul minei, se împart între minereul scos, minereul plecat, dolomita extrasă, blocurile dolomitice care trebuie produse, energia care trebuie economisită, armăturile care trebuie recuperate, modalitățile de valorificare a talcului, intervențiile în distorsiunile sistemului. Căci dincolo de toate, Teliucul e o întreprindere care funcționează ca un sistem. La orice capitol el indică repede cu cit a trecut peste. Oricît ar fi de anonim în raport cu Hunedoara sau cu Petroșanii, cei de la Teliuc scot în fiecare zi cîteva zeci de tone peste cit ar trebui. Și în anii trecuți, și în anul acesta, și pentru viitorii cinci ani. La ei fiecare zi e-o dată trăită cu fruntea sus. Și din munca lor se umplu furnalele Hunedoarei și tot din ea se ridică muntele de dolomită din gara Hunedoarei, dolomită care este așteptată să ajungă la combinatele chimice de la Tirgu Mureș, Craiova, Turnu Măgurele, acolo unde serviciile de aprovizionare poate că se întrebă oare ce fac ăia de la Hunedoara de nu mai scot dolomită ăia după care ne arde buza? Oricum, pentru cei care nu au dolomită și spun că fără ea nu pot lucra adăugăm și noi că în gara din Hunedoara muntele de dolomită au atins proporții impresionante, fiind chiar materializarea trudei celor care sînt minerii Hunedoarei.

CORNEL NISTORESCU ■

Flacăra lor se înalță-n adîncuri

■ Cinci garoaife sub nivelul mării ■ O jumătate de secol în subteran ■ Școala lui Golda ■ Munții de dolomită ■ Amintiri despre cai ■ Ce înseamnă o zi la Ghelar ■

o fi, l-o duce și pe asta și nu l-o face de rușine că tot la mine se referă. Cu 53 de ani în urmă, cînd Mina Cotroașta era semnul suprem al meseriei de minier, el începea să pipăie piatră, să asculte sunetul homerului, dogit la piatră animată și gata să cadă, și plin, sănătos, la stîncă masivă și adormită. A ajuns la Baia Sprie, apoi la Teliuc, prin 1957, cînd pornea spre cinematograful doar atunci cînd avea cizme de cauciuc fără găuri și de cînd a venit a tot condus la săpături în subteran, făcînd opturi și curbe, bucle și linii drepte. Un traseu amețitor și straniu prin roca moale a subteranelor și uite, că pe nesimțite au trecut 53 de ani, mai bine de o jumătate de secol și i-a venit și lui zita ca mina să-l „arunce“ la suprafață, ca valurile de sudoare să-l scoată spre tărîmul liniștii și al speranței, adică afară și cu acest prilej oamenii din echipa lui Buhaciuc au adus cele cinci garoaife. Dar bătrînul șef de sector se face că nu le vede și stă la masa de lemn și completează registrele cu calm, de parcă n-ar fi pentru ultima oară și pe lemnul mesei lus-

preunează mîinile pe scîndură, deși de durut îl doare un șold și se duce la băi la Căciulata și Soveja, amînuindu-și pentru cine știe cînd visul lui de a vedea marea, de a-și ține la soare reumele agonizante cu ani și ani în urmă, cînd se perfora fără apă și cînd se grăbea, de parcă s-ar fi înfruptat din ceva interzis și era un fel de excavator viu. Pe urmă se răzgîndeste, am greșit, nu eu sînt cel mai bătrîn, e unul Marian Ștefan din Sălaj, ăla mă taie la ani, și-n încăperea aceea de piatră e aer curat și e cald și pe suitorii scările sînt curate, uscate și lemnul, prăfuit sună a gol, parcă ai fi în turnul unei biserici așezată cu vîrfurile spre centrul pămîntului și tot cobori și tot cobori să dai de clopotele adîncului. Și cînd suie bătrînul Lică Tudorel zice, matale n-ai pucă să mi se uște pînă dimineața, il iau acasă și-l usc pe calorifer ca să-l pot folosi și mine, ehe, parcă ieri încăram la lumina lămpii de carbid, și avea o flacăra cit un bob de mazăre și trocuțul era greu, te rupea din șale, he-he, ieșam din mină și beam 20 de sticle de bere într-o după-amiază și

Lucrătorii ogoarelor în exercițiul democratic al proiectării unui nou an de muncă

Ei nu prea vorbesc, ei tac și fac. Dar când au ce spune, spun!

Măldăeni, județul Teleorman. Sâmbătă, 1 februarie, ajun de vifornia. O vifornia pe care n-o prevestește nimic. Dimineața e albă, înaltă, n-o cîntăste un fir de vînt. Ger însă e, un ger dur, mineral, un „ger luciu”, cum se spune prin partea locului (frumoasă vorba asta țărănească, s-o pui în ramă !); un ger care intimidează, pe crengi și pe sirmele de telegraf nu sînt nici vrăbii.

În căminul cultural duduite sobele. Sala de ședințe e neagră de dimii și de tulpăne, nu mai e loc în ea să azvîrli un ac. Delegații obștii cooperativelor s-au înființat în pîr la adunarea generală a C.A.P.-ului.

Se țin pretutindeni, la ceasul de față, astfel de adunări, însuflețitoare expresii ale democrației noastre socialiste. Mii de trudiți ai pămîntului, pe umerii cărora atîrnă atît de greu viața noastră, își judecă truda zilei de ieri, adică a anului abia încheiat, își pun întrebări asupra ei (întrebările zilei de azi, cu fierbințile ei somații), caută răspunsuri pentru ziua de mâine. Se rostesc laude sau muștrări pentru ce s-a făcut ori nu s-a făcut, se dezbate cifre de plan, se aprobă indicatori economici și măsuri de înlăturare a lor, se iau legăminte de muncă pentru cel dintîi an al celui de-al optulea cincinal, se aleg noile organe de conducere. Se discută deschis, se spune lucrurilor pe nume, cu acea aprigă sete de adevăr și cu acea înaltă răspundere pentru viața pămîntului — adică pentru averea și forța țării — pe care țărănul român le nutrește în sufletul lui din veac, dar pe care abia de vreo două decenii încouce și le poate dezvălui din plin.

Lucrurile, aici, la Măldăeni, s-au petrecut așa cum, probabil, s-au petrecut la ceasul acela în nu știu cite locuri ale Cîmpiei Române.

Adunarea se vestise pentru ora 10, dar de pe la 8 sala era aproape plină. Oamenii, ca la orice întrînire țărănească, povesteau între ei de-ale lor, de-ale muncii și de-ale vieții, se mai întepau și cu gluma, într-o atmosferă caldă, intimă, de vatră înjghebată de-a dreptul în suflete. Un copil sufocat între broboade și dulame care trece din mină în mină pînă la ușă, de unde îl preia bunica, comentariile femeilor în legătură cu pantalonii unei șefe de echipă, farsa făcută economistului, anunțat de cineva „din conducere” că trebuie să se pregătească pentru a înființa adunării un raport financiar complet pe ultimii 15 ani, toate aceste înîmplări și altele de același soi, tipice întrîmirilor țărănești, îi legau parca pe oameni ca pe un lut frămîntat cu tălpile, din care se modelează și se ard niște cărămizi puse la temelie satului nostru.

Dar din clipa în care a început adunarea, sala n-a mai fost decît atenție. Încordată atenție, asupra dării de seamă citită de președintele C.A.P.-ului, Ing. Gheorghe Blaj. Ca într-o ceară, ai fi putut lua, pe placă acestel atenții, pînă și amprentele respirației.

Anul care s-a încheiat a fost și aici, la Măldăeni, ceea ce omul pămîntului numește „un an greu”. Un an care i-a certat pe trudiții plîni cu o secetă ca de Sahară. Un an care le-a cerut eforturi aspre, adesea disproporționate de mari în raport cu rezultatele (rezultate „deloc la nivel”, cum avea să le prețuiască unul dintre participanții la discuții, adică unul a fost „nivelul” planului de producție și al celui al recoltelor). Rezultate pe care unii le-au dat numai pe seama vremii, transferindu-le în toată răspunderea. Rezultate care — s-a subliniat în darea de seamă — puteau fi mai bune dacă toți s-ar fi înhamat cu nădejde la carul recoltei. (O voce din sală: „Așa e !”, însoțită de un ropot de aplauze).

Spațiul tipografic de care dispunem nu ne îngăduie, firește, să cuprîndem cele discutate pe parcursul a vreo patru ceasuri fierbinți. S-au discutat, desigur, multe-mărunte, dar s-au discutat mai cu seamă „probleme mari”, una din ele — de fapt „problema problemelor”, cum a numit-o șefa de echipă Georgeta Jercăleanu, problemă care, se vedea bine, afecta adînc întreaga obște — fiind datorită încă neplătite față de țară, de așteptările ei. „Și datorită așteptărilor, a urmat vorbitorea, n-o să le putem plăti decît atunci cînd, cum spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, o să punem ordine în toate, strîpind buriana din băștîră și sîmînta de haos din munca noastră.

Și tot Georgeta Jercăleanu: „Am în echipă 35 de însi, bărbați și femei în putere, dar la sapa nu vin decît vreo 10. Geaba le bat în geam dimineața, geaba mă rog și trag de ei... Stau și mă întreb: oare ce-or fi mîncînd oamenii ăștia, dacă nu muncesc? Cine-i hrănește?” „Si-i păcat de pămîntul ăsta al nostru, o susține grădinarul Nicula Neagu, că-i pămînt bun, de drag să-l muncesci ! În grădina am putea face producții de trei ori mai mari, dacă ne-am pune toți la ambiție. Eu zic să mai umblăm la indicatori, să-i mai mărim, că numai așa mai înțeleg și ambițiile și numai așa putem să-i dăm țării dreptul ei”.

Oamenii s-au înfierbîntat, se confruntă și se înfruntă opinii, se scot la iveală experiențe bune („tot secetă a fost și la ferma 3 vegetale, aminteste cooperatoarea Elena Nută, dar iote că aci întrecură planul !”), se rostesc critici, se mai fac și autocritici, se iau decizii hotărîte de toți, aprobate de toți. Ascultîndu-i, nu poți să nu prețuiești cuvîntul lor clar, dens, saturat de dorința ca lucrurile să meargă bine, nu poți să nu prețuiești ageră lor judecată de gospodari, de gospodari ai întregii țări. Îndemmurile, limpede formulate și însuflețitor adresate autorilor plîni — în atîtea prilejuri — de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru practicarea unei agriculturi a eficienței, a registrului in-

Fotografii de VICTOR RADULESCU

tensiv, la nivelul înzestrării sale tehnico-materiale și a nevoilor patriei, au căzut și aici în inimă, ca pretutindeni, ca sîmînta într-un ogor pregătît, apt s-o încorporeze structurile sale și ființei sale. „Avem mașini agricole de mina întii, zice Mihail Armașu, șeful secției de mecanizare, putem face minuni cu ele. Și băieții mei fac. Tot ce ne mai trebuie — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — este mai multă ordine, mai multă disciplină, o organizare a treburilor mai strînsă, o mai hotărîtă chivernisală de gospodari”.

Altă „problemă mare”: zootehnia. Șefa de fermă Cristina Gheorghita e mîniată pe pierderile de producție din acest sector (pierderi de care, spune ea, e culpabilă și „conducerea”, mai cu seamă conducerea, că n-a sîrit în ajutorul îngrijitorilor la primul semnal de alarmă). De acord, îi ripostează economista Nastasia Burlăsteanu, dar pe-acolo, prin zootehnie, nu se prea respectă programul de lucru; de asta cine mai e vinovat? Păi sigur că-s vinovați și îngrijitorii, îi dă dreptate cooperatoarea Stela Nicula, dar ce te faci cînd nutrețurile adunate cu trudă se strică? Am băgat bani în moara de furaje, adică i-am făcut zidurile, dar am uitat să-i punem acoperis, uși și ferestre. Plouă și ninge peste hrana animalelor, de fi-e mai mare mila ! Cineva din prezidiu se foiește pe scaun, ceva nu-i dă pace, o intrerupe: Bine, dar mai veniți, fraților, și cu propuneri, că de criticat e ușor ! Păi dacă-i vorba de furaje, e de părere șefa de brigadă Stela Cîrnaru, eu as propune să captăm niște izvoare, că nu ducem lipsă de ele, ca să putem iriga mai bine suprafețele cu masă verde. Invitația la „propuneri” a dezlegat și mai mult simțul gospodăresc, inițiativa gospodărescă, ideile curg. Se vede că oamenii au la inimă problemele obștii, văzute prin interesele țării, se vede că aceste probleme îi urmăresc și în somn. Și, de aceea, nu ne mirăm deloc cînd, la sfîrșit, adunarea generală a cooperativelor din Măldăeni aprobă în unanimitate un plan economic cu indici sporți,

pe măsura puterii pămîntului și mai ales a puterii lor.

Ei, cum v-a plăcut adunarea? — ne înțrebă Zamfir Crîngeanu, președintele C.U.A.S.C.-ului Roșiori, de care țin Măldăenii. Îi mărturisim, fără să sovăim, că ne-a plăcut. Oamenii dintr-o bucată măldăenii ăștia ! — adăugăm. Nu numai ei, ne contrazice interlocutorul, toți oamenii C.U.A.S.C.-ului sînt așa. Oricum i-ai măsura și i-ai număra, tot o bucată iese. Toți sînt oameni dintr-o bucată. Sînt oamenii satului românesc al acestor ani, anii cel mai buni pentru sat, pentru lumea lui. Sînt anii ai căror focar de idee și faptă a fost Congresul al IX-lea al partidului, care a scos agricultura din adretele de cenușareasă, redîndu-i, la o nouă dimensiune, niște mai vechi privilegii. De fapt nu privilegii, ci drepturi, drepturi pe potriva însemnătății ei pentru țară. Pămîntul românesc, adică lumea lui, s-a schimbat enorm în anii acestia. E un pămînt arat cu uneltele noului. În stare să primească fertilizarea științei, agrotehnica îndrăznelii, selecția de răsăduri a viitorului.

La un ceas după adunare, cînd am părăsit Măldăenii, ulițele erau încă pline de oameni. Trecură de mult de ceasul prînzului, dar oamenii uitaseră de masă, de casă, și, în grupuri largi, încă mai zăboveau comentînd aprins adunarea și ideile născute din ea.

În drum spre gara Roșiorilor ne oprim și la C.A.P.-ul din localitate. Adunarea generală e pe sfîrșite. Ultimii vorbitori (Florica Negrescu, Matei Șerban, Marin Pietreanu) exprimă puncte de vedere apăsate critice față de neajunsuri, dar nu uită să laude nici experiențele bune, nu puține la acest C.A.P., care trebuie sălțate la nivelul de exigență al anului și al anilor care vin. S-a făcut tîrziu, sînt ceasuri de cînd se tine aprinsă dezbateri, vorbele vin mai greu, parca proiectate peste sală cu încetinitorul, ca și gesturile. Trebuie să te ridici în picioare ca să-ți poți tine cuvintele drepte. Și toți își vor cuvintele drepte.

Afară ninge. Ninge bine, ninsoare zăruitoare, fulgi puternici, ca boabe tari de albe seminte.

bat în geamurile spre care s-au întors toate privirile. Fetele încordate se destind ca într-o înflorire de suris, ca într-un vis, și stim ce visează oamenii în aceste clipe. Ninge bogat, anticipînd bogat înfloririle primăverii.

Prezent la adunare, primarul Roșiorilor, Petre Badea, nu și ascunde multumirea pentru modul activ, revoluționar și patriotic, prin care oamenii au apucat cu temeinicie în mîini problemele devenirii agriculturii noastre. Vedeti dv., ne aminteste dînsul, despre țărani noștri s-a spus, știți bine, că ei nu prea vorbesc, că ei tac și fac. Ei au plămădit în tăcere pline, istorie, vatră și ființă. Ei dintodeauna au fost tăcuți, au fost tăcuți și de la firea lor (unii au denumit tăcerea din veac a țărănului nostru cuvîntă sau bun simț, investind lungă muțenie a satului românesc cu un sens etic), au fost tăcuți și pentru că o întreagă epocă a tăcerii le-a ferecat buzele. Dar acum, continuă Petre Badea, ei vorbesc. Și i-ati auzit cum vorbesc.

Acum, pentru întîia oară de cînd se știu, ei iau parte nu numai cu sapa, ci și cu cuvîntul, la lucrarea și la rostirea întregii țări. I-am auzit, în aceste două decenii ale Epocii Ceaușescu, spunîndu-și cuvîntul în toate marile probleme ale politicii, ale economiei, ale democrației, ale culturii și civilizației noastre. I-am auzit vorbind despre cei al lor, adică al nostru, al tuturor: despre piine, despre cîmpie, despre prezentul și viitorul satului românesc. I-am auzit vorbind despre vorbe, despre acele vorbe care se mai interperun uneori, ca o stavilă, între deziderate și fapte. I-am auzit vorbind, mai ales, despre fapte. I-am auzit vorbind despre multele probleme care-i confruntă — și ne confruntă — socotîndu-și cuvîntul ca pe bobul ales din care trebuie să rodească ceva.

...Cu cuvinte care, desclătate din strălunga muțenie a unei istorii potrivnice nu doar faptelor, ci și rostirii, ne fac să auzim zoea bătrînă și pururi tinără a maicii țării.

ILIE PURCARU

Din belșugul fiecărei gospodării — belșugul întregii țări!

Primăria e așezată chiar în centrul satului, și, coborînd de pe treptele sale, oamenii pornesc care încotro. Cîțiva dintre ei mai rămîn la voroavă, se mai interesează de mersul gospodăriilor, de drumurile prin viață ale pruncilor, își mai povestesc ginerii sau nurorile care, întorși în comună cu năravuri orășenești, au cam uitat de rosturile cîmpului ori ale grajdurilor. Asta se-ntîmplă zilnic, dar în perioada cînd au fost pecetluite, prin semnături nu din cale-afară de cîtețe sau caligrafice, foile pe care erau înscrise angajamentele-contract ale sătenilor din Căpîlna, animația din fața consiliului popular a fost mult mai mare decît de obicei. Se adresau întrebări și veneau răspunsuri, fiecare rostind cîte prin care își evalua în fond propria-i hărnicie și propria-i bunăstare.

Căpîlna bihoreană nu este un sat din cale-afară de tînăr, dar e plin de oameni harnici pentru care truda creșterii de animale nu-i altceva decît o stră-veche obișnuință. Contractele au fost onorate, în mare parte, și anul trecut, dar, zic oamenii, ar fi fost încă loc de mai bine. Omul este mai bogat și mai cu tragere de inimă atunci cînd și C.A.P.-ul merge bine, la fel cum și marea gospodărie a obștii are altfel de rezultate cînd lucrează în ea oameni cu stare. Adevărul cel adevărat este, aici, acela că puterea de muncă a oamenilor și pricepera lor într-ale agriculturii și zootehniei este peste nivelul rezultatelor înregistrate la C.A.P. Chestie de organizare și de tragere de inimă din partea celor care conduc treburile gospodăriei tuturor. Dar roadele anului trecut — sub ceea ce s-ar fi cuvenit realizat — nu-i demobilizează pe cei care discută cu aprindere în fața primăriei despre ceea ce este de făcut în acest nou an. Sînt oameni care vor și care au, cărora li s-au oferit posibilități de a avea și de a livra statului produsele de

care este atîta nevoie. Sigur, sprijinul ar fi putut fi mai consistent; sigur, primăria și C.A.P.-ul s-ar fi putut apropia mai mult de problemele oamenilor. Dar, așa cum se cuvine cu prilejul fiecărui nou început de etapă, nu-i nevoie și nici loc nu-i pentru lamentări, pentru „dac-ar fi fost să fie...“.

Am stat de vorbă cu mulți dintre harnicii gospodari din Căpîlna, cu aceia pentru care

Contractul cu statul

Poartă ce dă spre bunăstare

contractele către stat sînt exact ceea ce se cuvine să fie — angajamente ferme, care trebuie onorate, căci de acest lucru țîn și creșterea dorită a veniturilor lor, și bunăstarea celor de prin alte părți ale județului și chiar ale țării. Locuitorii satului au dorința reală de a îndrepta multe din neajunsurile anului trecut, an în care o vrajbă cel puțin ciudată pentru niște oameni care sînt aproape cu toții rude a dus la situația — unică în istoria comunei — ca numărul de reclamații trimise de aici către forurile județene să fie cel mai mare din întregul Bihor. Se spune că de vină ar fi fost fostul primar, dar adevărul nu stă niciodată într-o singură vorbă. Cert este că relațiile dintre oameni păreau, la un moment dat, pe cale de a se deteriora. Dacă e să căutăm cu

dinadinsul cauza, ea este de aflat în rezultatele nemulțumitoare obținute de C.A.P. Se știe că lipsurile îndirjesc și că disensiunile pornesc cel mai adesea de la neîmpliniri. Acum, comuna are un primar nou, în care oamenii au încredere. Contractele încheiate cu statul la acest început de an reprezintă prima etapă a unui proces deloc simplu, de reabilitare a satului în propriii săi ochi. Această vatră cu oameni devotați muncii nu-și poate permite — n-o acceptă mîndria sătenilor, tradițiile lor de belșug și de bună înțelegere — s-o pornească la vale. Iată unul dintre motivele pentru care numărul porcilor, vitelor, păsărilor, ca și producțiile de lapte și ouă sînt considerabil mai mari decît anul trecut. E vorba de o revanșă, pe care bărbații și femeile satului — tinerii, cîți sînt, și vîstnicii — vor s-o obțină pentru acea delăsare de care s-au lăsat purtați o vreme, scurtă ce-i drept, dar cu destule pagube.

În curțile oamenilor, în păture se găsește suficient nutreț pentru vite. Iarna nu-i încă din cale-afară de aspră, iar animalelor le merge bine. Un aer optimist se presimte în sat. Gospodarii de frunte — Ioan Bologan, Florlan Ban, Ioan Lupaș, Mitru Bologan, Ioan Vid, Ioan Borza și încă mulți asemenea lor — se află, ca de fiecare dată, printre primii care au contractat cantități importante de produse, urmați de ceilalți consăteni, dintr-o dorință unanimă de a-și face datoria față de țară, de ei înșiși. Intrarea în noul an s-a făcut, iată, prin poarta ce dă înspre belșug. Problema de conștiință și, implicit, de patriotism, contractarea de produse agricole pentru anul ce vine înseamnă, și la Căpîlna, o necesară întoarcere a privirilor oamenilor către rosturile primordiale ale propriului lor sat.

DAN MUCENIC

În paginile de față, imagini de la două întîlniri țărănești puse sub semnul democrației socialiste în acțiune, al marilor răspunderi pentru soarta recoltei, deci pentru avuția și forța țării: acunările generale ale cooperativilor din Măldăeni și Rosiori, județul Teleorman. Vorbitorii din pag. 7 sînt, în fotografia de sus, ing. Gheorghe Blaj, președintele C.A.P. Măldăeni, și, pe coloana din dreapta, Maria Burtea, Nicula Neagu, Georgeta Jărcăleanu, Vasile Penca, iar în pagina 6, Elena Nută (Măldăeni) lauda rezultatelor bune și punctele de vedere critice la adresa neajunsurilor din bătălia plîni, rostite de zeci de vorbitori, au îmbrăcat, pînă la urmă, haina deopotrivă sărbătorească și de lucru a leghămintelor muncii rodnice, ale unei munci organizate și înfăptuite fără cusur, în noul an al Cîmpiei Române.

COPII MULȚI ȘI FRUMOSI

să-și ferească părinții, să se bucure țara!

— Aveți, Valeria Mircea, 8 copii, vi se par mulți?
 — Puțini. Și azi regret că, din motive de sănătate, a trebuit să mă opresc. Acasă, noi am fost, direct și vitregi, 12. Mi-ar fi plăcut și mie să am alții.
 — Unde acasă?
 — Noi, eu și soțul, ne tragem de la deal, de la Pânățu. Tot pe Valea Buzăului, dar sus. Acolo ne-am cunoscut și ne-am luat. Parcă a fost ieri, zău așa, dar s-au și scurs, iată, 30 de ani. În toamnă se împlinesc 30, că și ziceau copii, mai deunăzi, că la soroc să facem o masă mare, cu invitați.
 — O să faceți?
 — Parcă scăpăm de ei?!
 — Pe soțul dumneavoastră îl cheamă Ion, da?
 — Exact. Lucrează ca mașinist la depozitul de cherestea. La I.F.E.T. Cum ne-am luat? Din dragoste și cu acte, din prima zi. O casă, zic eu, după mintea mea, e o treabă serioasă și fără dragoste nu iese nimic. Dar ne-am mai luat, ca să fiu sinceră, și din sărăcie, ca orfani. El fără tată de la 4 ani, eu fără mamă de la 9 ani.
 — Când v-ați stabilit aici, în Nehoiu?
 — Păi să fac o socoteală. Îl aveam pe Aurelia, pe Vasile, pe Ioan și pe Maria. Nicu s-a născut la Nehoiu, are 21 de ani, deci să tot fi fost prin '62-'63. Am stat, la început, pe lună, la curte. Apoi, după ce-au apărut Nicu, Claudia, Larisa și Carolina, ne-a dat I.F.E.T.-ul la bloc. Din '80, am trecut la 4 camere.
 — Sigur din '80?
 — Precis. Tocmai plecase Vasile militar. S-au adunat anii și-i mai incurc. Îi țin minte după copii, când au intrat la școală, când au terminat, când s-au căsătorit.
 — Aveți deci 5 fete și 3 băieți. Încăpeți toți în 4 camere?
 — Am încăput, dar nu mai e cazul. Primii 3 sint de-acum la casele lor, în sensul că locuiesc tot aici, în bloc, doar că la alte scări. Când ne adunăm, cu nepoți cu tot, ne facem 16 și nu ne ajunge o masă. Punem două. În afară de Larisa și Carolina, care sint încă la liceu, ceilalți lucrează, fie la I.F.E.T., fie la Tricotaje.
 — Vă cer scuze că vă tot Îscodesc, dar asta mi-e meseria: în ce clasă e Carolina?
 — A mică? Într-a zecea, noi îi zicem Coca. Larisa, care e a douăsprezecea, e și ea frunțasă.

Ca și ceilalți care, înaintea lor, au învățat bine și nu ne-au dat bătăi de cap. Și-au văzut de carte și de treabă. Fie la liceu, fie la profesională, cum s-a putut. Dar cu sirguintă și respect.
 — Nici unul nu v-a creat probleme?
 — Doar cînd au fost bolnavi. Vasile mai ales, pe care era să-l pierd cînd avea 4 ani. Am ieșit cu el din spital de la Pătriagele și s-a invinețit brusc. Ca pruna s-a făcut. Credeam că se stinge, i-am aprins și luminarea. Dar s-a înzdrăvenit și, azi, e cit un munte. Restul n-au avut praguri sau au fost ușoare.
 — Ați muncit mult pînă l-ați văzut mari?
 — La Pânățu, cu ziua și cu furca. Nu m-am speriat pentru că eu, de la 12 ani, am învățat să trag la furcă. Pentru o bucată de piine care, pe atunci, nici măcar albă nu era! La Nehoiu, cu serviciul și, în orele libere,

că nu-ți vine să luți în ea, parcă e muzeu! Nu intri, fugi, îți iese lumina din cap!
 — Sustineți că aveți copii buni?
 — Foarte buni. Datorită nouă, care ne-am spetit pentru ei, dar și datorită lor, care s-au tras unul pe celălalt și s-au îndemnat. Bunăoară, Vasile.
 — Ce-i cu el?
 — Lăsase liceul. Numai că fetele nu și nu, cu gura pe el, că nu se poate, că-l ajută ele și așa mai departe. Pînă la urmă l-au ambiționat și Vasile, care ridea de ele, o să vă crame mințea de atîta carte!, își pregătește acum bacalaureatul! Dacă avem copii buni? Vedeți persoana asta?
 — Îl văd, e o frumusețe.
 — L-am luat din bursa Marinei. Ea a propus, nu noi, să

— Casetofonul are și orgă de lumini! A realizat-o Nicu, care se ocupă de radio și televizoare. Înțeleg încotro bateți. Simplu: muncind.
 — Să fie chiar atît de simplu?
 — Și să fi vrut să furăm, n-am fi avut de unde!
 — Nici nu mi-a trecut așa ceva prin cap, dar tot nu mă dumiresc: cum?
 — Mai zic o dată, muncind, și adaug, chibzuind totul. Pînă la ultimul leu. Am muncit noi și, de mici, au muncit și copiii. În vacanțe, băieții mergeau la pădure. Aduceau o mică, poartă nici atît, dar erau bani. Intrau în casă, nu ieșeau. Mai înainte, cumpărau cîte o piine, cîte un sifon, fleacuri de-astea, dar își scoteau dulciurile. De cîte una, alta, or mai fi dus ei lipsă, nu ne-a lăsat punga la toate, dar de dulciuri nu, niciodată.
 — Nu vi s-a părut rușinos ca băieții dumneavoastră să facă altora mici servicii, comisioane?
 — Mie da, ca să nu mint, eu la început mai m-am fudulit, dar Ion m-a pus la punct. Valerico, mi-a zis, munca, oricare ar fi ea, nu înjosește! Lasă-i să învețe de mici, că viața nu e o chermăz! Mai tirziu, am aflat de la televizor că și americanii procedează la fel. Părinții au bani, iar copiii lor vind ziare!
 — Apropo de bani, ciți aveți la C.E.C.?
 — Asta e secret. Fără Ion,

Am leafă bună, două mii. Mai înainte, cînd Nehoiu era un sat ca vai de el, luam mult mai puțin, că n-avea decît o grupă. Acum e bine. Aș fi putut să intru în altă parte, sint locuri destule ca Nehoiu se dezvoltă, iar primarul, Oneț îi zice, e înțelegător, dar am vrut la creșă. Că sint copii.
 — Mai lăsați andrelele alea!
 — Nu-i vreme. Larisa mă așteaptă cu puloverul. De fapt, doar o ajut, la mineci. Piepții i-a făcut singură. Toate au îndeminare, ce iese de sub mina lor e aur! Lucrează artistic, opere de artă, nu alta! Cînd plimbă ele un pulover nou, tot Nehoiu le admiră! Nicu mai și strigă după ele: surorile Mircea, iar ați plecat la maritat! De, copii, mai glumesc și ei.
 — Se mai și ceartă?
 — De la curățenie. Că aia n-a strins masa imediat, că aia nu și-a pus lucrurile în dulap, pozești de-astea. Chiar dacă se mai ciondănesc, cînd e de sărit unul pentru celălalt, sar ca arși! Singele apă nu se face, nu-i așa?
 — Ce le gătiți?
 — N-o să mă credeți, dar de vreo 7-8 ani n-am mai intrat în bucătărie decît în inspecție!
 — Cum așa?
 — Bărbat-miu și zice: tu, noroc că au crescut fetele astea să pot minca și eu mai ca lumea! El se omoară după ciorbe. Probabil că-l mai spală după rumeșul de la fabrică. Dar problema e alta. Fîind și acum o familie mare, sarcinile noastre sint împărțite. Dacă Larisa e azi cu bucătăria, Nicu e cu camera și Carolina cu baie. În ziua următoare, se schimbă. Se mai iau la hartă, dar nu se ceartă. Ion nu admite.
 — În această organizare, capul familiei ce rol joacă?
 — El e cu agricultura.
 — Cu ce?
 — Cu păsările și cu zarzavaturile. Am tot pus, pe lingă bloc, ba un măr, ba un cartof, pe fiecare palmă, peste tot. Cimbru, de exemplu, n-am mai cumpărat de nu mai țin minte, de vreo 3-4 ani, ba am mai și dat cu imprumut. Tot bărbat-miu se ocupă și de animale. Am tăiat un porc și ne-au rămas doi, mai mititei. Avem și găini.
 — Telefonul cît vă costă?
 — Destul, că vorbesc fetele, dar e necesar. Cei mari cunosc lecția: cum vin de la serviciu, dacă nu pot trece pe-acasă, sună. Măcar să-i aud și să știu că nu li s-a împlântat nimic.
 — Ce să li se întîmple?
 — Vreo belca, doar sint atîtea. De nepoți nu-mi fac grije. Stau mai mult pe-aici, îi îndrumă fetele la lecții.
 — Aveți, Valeria Mircea, vreun regret? Vă pare rău după ceva?
 — Că nu m-am putut duce, an de an, la mare, căci reumatismul mă chinuie. Dar la vară mă duc sigur, împreună cu Mariana. E o chelălăie în plus, dar o scoatem la capăt. O să calculăm, o să găsim noi o soluție.
 — Vă doresc de pe acum drum bun și vă mulțumesc.

Valeria Mircea, o mamă cu 5 fete și 3 feciori:

„Fără ei, nici nu știu pentru ce-aș fi trăit!”

cu andrelele. Ciorapi, căciulițe, de toate. Am tras, și eu și bărbat-miu, din greu, mai ales la tinerețe, dar a meritat. Dacă ar fi s-o iau de la capăt, aș lua-o.
 — De ce ziceți că a meritat?
 — Pentru că avem copii buni. Harnici, cumiți și care nu ne trec pe dinainte. Pentru ei am tras și sint sigură că, de-o fi cazul, și ei o să tragă pentru noi. Poate chiar mai tare. Eu de-aia mă consider fericită, fiindcă am mulți copii și sint reușiți. Să nu-mi spuneti că există fericire mai mare pe pămînt ca nu creșterea. E lucru mare să știi că la o adică ai pe cine te sprijini. Mă și mir, zău așa, de femeile care, comode sau inconstiente, fug de copii. Nu că mă bag, dar să te oprești la un copil, doi, e o greșală, mai ales cînd dispui.
 — Nu înțeleg.
 — Cînd îți dă mina adică, cînd n-o pornești, cum am pornit-o eu și cu Ion, de la lingură. Nu se poate ca, mai tirziu, să nu-ți dai seama că ai greșit nefăcînd copii și să regreti, dar de cele mai multe ori e prea tirziu.
 — A fost greu cu atîția copii?
 — N-a fost ușor, recunosc, dar mai zic o dată: a meritat din plin. Pentru că o casă fără copii e, să fiu iertată, pustie. Mai

adune banii pînă la suma necesară. Altcva. Cînd să se mărite Aurelia, că s-a cam grăbit, ne-am strimțozat nițel și i-am dat de toate. O mașină de cusut, o plapumă de mătase, un covor de iută, un recamier, mai știu eu ce. Trebuia să fim în rînd cu ceilalți, nu?
 — Și-ați fost? Dar de ce ziceți că s-a grăbit?
 — Ea avea 16 ani, iar gine-rele 18. Mai mult s-a grăbit el, să nu i-o ia altul înainte!
 — V-ați opus în vreun fel?
 — Bărbat-miu, de, ca bărbat, s-a mai codit, dar eu nu, am fost hotărîtă. Am luat-o deoparte și i-am spus: dacă simți, mărită-te, mamă, dar ascultă sfatul meu. Fă copii, cîi mai mulți, să-ți umple casa! Azi, mă bucur eu că m-a ascultat, dar se bucură și ea. La 28 de ani, îl are pe Irinel de 11 și pe Evelina de 8. Nu scrieți așa, o alintăm noi Evelina, dar în acte e Elena. Îi vezi pe stradă să-ți ride inima: parcă sint frați, nu mamă și copii!
 — Valeria Mircea, nu vă supărați că vă întreb, dar cum de v-ați descurcat atît de bine? Cu 8 copii, dar și cu televizor, cu mașină de spălat, cu frigider, cu case-tofon, cu...

care e la un vecin, dregue un gard, nu pot să spun!
 — Degeaba, Claudia v-a dat de gol!
 — Știe și ea, sigur că știe, la noi în familie nu există taine. Avem 10 mii, așa e. Ne-am chivernisit și-am strins, gîndind că ne așteaptă alte nunți. Și, după ele, botezuri. Măcar de-ar fi cît mai multe, că le-om răzbi noi!
 — Ar urma, după vîrstă, Nicu, nu?
 — Nicu are, deocamdată, alte intenții. S-a băgat la C.A.R. ca să plece într-o excursie, în U.R.S.S. O să plece, fiți fără grijă. Îl ajutam toți. Dealtfel, și el ne ajută: a plătit întreținerea pe decembrie. Eu la fete mă refeream. Iată, Sorin al Claudiei tocmai s'a liberat. Dacă mine zice da, să ne prindă descoperiți?! N-ar fi rușine?! Cel puțin indemnizația mea de Mamă Eroină am pus-o, lună de lună, de-o parte. De cîte ori o ridie de la primărie, pe data de 3, mă simt mîndră. Adică judec că partidul și statul ne pretutiesc pe noi, femeile care am adus pe lume mai mulți copii. I-am adus pentru noi firește, dar și pentru țară.
 — Dumneavoastră unde lucrați?
 — La creșă, ca îngrijitoare.

— Cu păsările și cu zarzavaturile. Am tot pus, pe lingă bloc, ba un măr, ba un cartof, pe fiecare palmă, peste tot. Cimbru, de exemplu, n-am mai cumpărat de nu mai țin minte, de vreo 3-4 ani, ba am mai și dat cu imprumut. Tot bărbat-miu se ocupă și de animale. Am tăiat un porc și ne-au rămas doi, mai mititei. Avem și găini.
 — Telefonul cît vă costă?
 — Destul, că vorbesc fetele, dar e necesar. Cei mari cunosc lecția: cum vin de la serviciu, dacă nu pot trece pe-acasă, sună. Măcar să-i aud și să știu că nu li s-a împlântat nimic.
 — Ce să li se întîmple?
 — Vreo belca, doar sint atîtea. De nepoți nu-mi fac grije. Stau mai mult pe-aici, îi îndrumă fetele la lecții.
 — Aveți, Valeria Mircea, vreun regret? Vă pare rău după ceva?
 — Că nu m-am putut duce, an de an, la mare, căci reumatismul mă chinuie. Dar la vară mă duc sigur, împreună cu Mariana. E o chelălăie în plus, dar o scoatem la capăt. O să calculăm, o să găsim noi o soluție.
 — Vă doresc de pe acum drum bun și vă mulțumesc.

OVIDIU IOANIȚOIA

Bunăvoința e un cuvînt frumos al limbii române iar eu întotdeauna am avut sentimentul, am avut convingerea, am trăit cu încrederea, cu liniștea că acest cuvînt seamănă neapărat cu un obraz frumos și luminos, pe care zîmbetul infloresce de la sine, cu „vorba dulce mult aduce”, cu aplecarea nu îngăduitoare dar generoasă, deschisă binelui față de orice întrebare pusă firește și ea în suflet, cu cinste, acoperind o nevoie, un interes omenesc; pînă și tilharul simte, zic eu, umilinta bunăvoinței, cu atît mai mult între oameni bunăvoința se cuvine să stabilească un climat anume al relației și al civilizației acestei relații.
 Cînd întîlnești bunăvoința și cînd ea se exprimă cu acea lumină a chipului îndatoritor pînă și un Nu izvorit din rigorele realității peste care nu se poate trece nici cu bunăvoința, și se înfățișează mai suportabil.
 De ce aduc eu, însă, aici, această poveste în discuție? Pentru că, e bine să recunoaștem, nu sint deloc puține împrejurările cînd lipsa bunăvoinței se transformă în sursa atîtor amarăciuni sufletești, nedumeriri dureroase, tracasări inutile, alergături fără rost, ciocnături smerite la tot felul de usi, așteptări pe coridoare și în anticamere, petiții timbrate la nesfîrșit, tentative și sbateri mărturisite sau nu de a pune în mișcare lanțul nefericit al

relațiilor, disperata ocolire a regulilor curat stabilite, etc., etc. Am stat, odată, intenționat la un ghișeu oarecum important, subliniez oarecum, și dacă așa fi avut răbdare merita să încerc măcar să fac un studiu al pregătirii psihologice și de încovoiere, ca să nu zic, siluire, a caracterului, înaintea sau dinaintea ciocnîntului în geamul lăsat al ghișeului. Nu se obține mare lucru de la acel ghișeu, înscrierile și adeverințele așteptate nu erau nici un capăt de țară și nici nu te puneau la cine știe ce adăpost, biata ștampilă cu care plecai era, pînă la urmă, mai mult simbolică, însă pentru omul cinstit și cu frica legii, cum se spune, ea era un argument în plus față de o simplă declarație luată pe cuvînt și apoi omul cinstit crede în cheia de la poartă, numai hoțul nu se lasă impresionat de ea. Ei bine, era de văzut cum se apropiau acei oameni de ghișeu, fiindcă se dusesse vestea că dincolo de geam e un obraz ursuz, certat rău cu lumina și cu zîmbetul și încrețit bine de o plătiseală ca o lenă de a trăi.
 — Da, zicea el cînd ridica în sfîrșit geamul nu opac, foarte opac, parcă ar fi fost dat cu o bidinea groasă, mutată în fum de țigară proastă. Da, scurt, gros, mai mult răstîit, nu Vă rog, nu Pofțiți, nu Cine dorește, nu Cine e la rînd, Da și privi-

rile îi și scăpau negre pe sub rama ochelarilor însă nu căutau pe cineva, nu se uitau la petiționar, nu-l vedeau, erau, mai orbe decît geamul ghișeului.
 Nu trebuia să mă mai mir cum începeau precauțiile clo-căntului în geam, cum se îngheța pregătitor în sec și cit se

astfel de eveniment — cînd situația i se înfățișa capabilă să-i justifice un Nu superior, aproape fericit că descoperise fisura capabilă să-l facă important și de netrecut. Nu un cuvînt de îndrumare, de îmbărbătare, de explicație, de scoatere din încurcătura, nimic, NU, răsplat și categoric și hotărîtor față de care Da-ul de la ridicarea geamului rămînea un dulce su-net de violă.
 Și, firește, era de văzut și grimasa celui refuzat și nefericită lui îmlădire de glas rugător de un cuvînt în plus față de acel Nu și scinteia de mie-re din ochii și ei rugători și zîmbetul chinuit cu care se mai spera un cuvînt în plus fiindcă se așteptase destul, se bătu-se un drum, se cheltuisse timp, se măcinaseră nervii, se făcuse cu chin o plecare umilită în fața ghișeului, altfel, poate, și omul nostru avea și el o demnitate a lui sau măcar credea cinstit în dreptul lui la ea. NU — era clar, era limpede, era decisiv, era ca o poartă închisă. Și pînă una alta, ca și cînd ți se dădea timp ție, celui următor, să te pregătești să ciocănești în geamul opac, geamul se lăsa sec peste te-jgheaua ghișeului.
 Puneți dumneavoastră acum, singuri, în fereastra ghișeului sau pe scaunul oricărei slujbe chipurile celor care fac din Nu din prima secundă rostul exis-

tenței lor întregi, întîlniți sigur în atîtea împrejurări cînd viața noastră putea fi foarte ușor, ușoară, și o să vedeți ce mare rol poate juca bunăvoința dacă frumusețea acestui cuvînt devine literă de lege — morală, firește — a civilizației relațiilor noastre de fiecare zi.
 Și subliniez, de fiecare zi, fiindcă Bunăvoința nu poate trăi numai la sărbători și la zile mari, ea trebuie să fie la rînd cu viața care numără toate zilele calendarului nu numai deslegările de dulce, cum zic țărani.
 Bunăvoința, repet, nu e, și nu poate fi, reflexul îngăduinței și nici cîrja neputinciosului, după cum nu poate fi nici avocatul leneșului sau triie-brîului, căci și el se prevalează de lipsă de bunăvoință atunci cînd li se arată cu degetul care e măsura lor adevărată. Însă fără bunăvoință viața poate arăta ca un cer mereu innorat iar încruntarea nu poate ține loc, nici ea, nici de exigență, nici de fermitate, nici de spirit hotărît sau justițiar.
 Zîmbetul de pe buzele care spun acest cuvînt frumos face cîo zi cu soare și sădește în suflete nădejdea. Mare lucru, cînd dai curat bunăziua, să ți se răspundă cu bunăvoință, ceea ce mai poate însemna și încredere.

DINU SĂRARU

Istoria ca prezent

Știința istoriei cunoaște azi în România una dintre cele mai fecunde și mai strălucite perioade ale existenței și afirmării sale. În slujba ei, ca și a celorlalte științe, se află minți pătrunzătoare, inteligente active, voințe puternice, personalități dotate, care și-au pus și își pun întreaga activitate sub semnul apărării, cu consecvență, a adevărului.

Un simplu periplu în lumea cărților de istorie apărute la Editura Științifică și Enciclopedică ne arată direcțiile fundamentale pe care și-a înscris activitatea în acest domeniu: a) studii monografice, de o incontestabilă valoare științifică asupra unor etape și momente hotărâtoare în constituirea și ființarea națiunii române;

— Etnogeneza românilor (I.I. Rusu); Moldova în secolele XII—XIV (Victor Spinei); Emigrările din Transilvania în secolele XIII—XX (Ștefan Metes); Supplex Libellus Valachorum (David Prodan); Răscoala lui Horea (David Prodan); România în vîltoarea anului 1939 (Livia Dandara) ș.a., b) lucrări de sinteză despre vitejia și tenacitatea românilor — Pietrele dacilor vorbese (Paul McKendrick); România în izvoare geografice și cartografice (Marin Popescu Spineni); 200 de zile mai devreme (Ilie Ceaușescu, Florin Constantiniu, Mihai Ionescu); The Idea of Nation. The Romanias of Transilvania 1691—1819 (Keith Hitchins) etc.; c) Corpuri de documente referitoare la — 1818 la Români. Documente (Cornelia Bodea); Români la 1859. Documente (Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, Vasile Arimia, Gheorghe Bondoc); 1918 la Români. Documente (Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Mircea Mușat), 23 August 1944. Documente (Ion Ardeleanu, Vasile Arimia, Mircea Mușat).

Astfel de lucrări, și altele, cuprind și înfățișează, cu o mare veridicitate, publicului cititor, pe baza unor argumente indubitabile istorice, etnografice, lingvistice, de viață materială și spirituală pagini de mare glorie ori de înfrîngătoare lupte pentru supraviețuire, de strălucită afirmare ori de grea asuprire națională, de înaltă creație de valori autentice. Autorii lor s-au integrat și slujesc cu credință, prin ideile pe care le promovează istoriografia națională.

Opera și activitatea unor astfel de autori asigură vitalitatea științei istoriei, capacitatea sa de a cuprinde și analiza științific, pe baza adevărului, problematica istorică, de a răspunde de năzuințelor de dreptate ale românilor, dorinței lor de mai bine, idealului lor constructiv, creator. Ei nu slujesc un simplu deziderat, ci promovează și susțin realități istorice și contemporane. În aceasta constă invincibilitatea operei lor, continuitatea ei în timp și răspîndirea în spațiu.

Istoriografia contemporană este susținută puternic și prin operele înalțărilor: Nicolae Iorga, A.D. Xenopol, Vasile Pârvan ș.a. Lucrările lor, ideile de vechime, continuitate și unitate a poporului român pe care le-au promovat și susținut cu competență fac parte componentă existențială din ființa istoriografiei noastre contemporane. Forța lor constă în adevărul pe care-l slujesc.

De fapt, în domeniul istoriei,

(Continuare în pag. 11)

MIRCEA MACIU

— Prin urmare, pînă acum, Platon Pardău, ați fost ziarist, poet, prozator, scenarist, dramaturg. Am uitat ceva?

— Da. Ce-am fost înainte de-a fi... un om care serie nu pur și simplu ca să probeze că a învățat literele alfabetului!

— Și ce-ați fost mai înainte?

— Un copil, pe-un deal extraordinar, într-o Bucovină de miazănoapte în care doar să vrei puțin și atingi cu imaginația munți fabuloși, unde pădurile — marile păduri de brad — curg către livezi și văi nu componente ale unui regn spectaculos, ci aducînd către noi o viață misterioasă, pe întinse părți ale anului necunoscută, inabordabilă...

— V-am prins într-o dispoziție lirică, bag sama!

— Oare? Gîndiți-vă, de pildă, ce lucruri nemaipomenite trebuie să se întîmple acum, în puterea zăpezii, în tăcerea Rarăului ori Giumalăului, în înaltul zimțat al Pietrosului; noaptea, în poieni ca oglinda, lînce de lună, ori de firul piraielor sau sub aceleași omături unde se dizolvă bordeie și tranșee și gropi de tun din cele două rezbe!...

— Nu spun eu? Poețizați, poeziți!

— Mi-am descoperit tîrziu copilăria, cînd încetase să mai fie, și pe măsură ce am fost conștient de această pierdere, am înțeles că de minunat era cîștigul acelor ani, înainte să fi descoperit forțele și relațiile de producție, legile obiective ale dezvoltării sociale și exploatarea omului de către om și chiar cum se poate muri călcînd pe o mină sau trăgînd imprudent inelul unei grenade.

— Brr! Parcă preferam clipa cînd erăți liric!

— Spectacolul solemn al terților, cînd brazil devin albaștri, zăpada crestată de fosnetul piraielor către primăvară, dezghețul, livezile, clăile de fin, grămizile de bălegar împrăștiate pe dealuri, focurile mistuînd tăcerea trecută, împușcările din nopți de sîrbătoare, țărânil mei regal în costume ilegale, străbătînd orașelul duminica, scoala, vioara ca o pasăre roșie a învățătorului. Nu ne năstem unde vrem, dar depinde de noi ca locul nașterii să ne aparțină. Romantic, nu?

— Aproape că-mi dau lacrimile.

— Ei, asta a fost înainte. A fost, am fost...

— Să vedem ce-l acum. De ce-ați abordat atîtea genuri literare? Din teama de plafonare?

— Iar eu aș întreba: credeți în posibilitatea unui program antiplafonare? E adevărat, scriu voind; nu cred că alicineva face altfel. Literatura e și ea o muncă deliberată. Cine nu vrea să scrie — nu scrie.

— Atunci ce face?

— Se exersează: și talentul și înțelepciunea și prostia. În esență, totul se reduce la raporturile cu tine însuși. Descoperi că dacă urli, nu te-auzi. Tu, pe tine. Sau invers: că trebuie să urli ca să te auzi și să te zguduți din amorțire și uitare. E vorba nu de genuri, firește, și a nu se vedea aici o nouă împărțire a lor. Să numim mai degrabă trecere prin diferite stări de spirit, care obligă din interior, aleg, impun. Nu e mai puțin adevărat

— eu așa cred — că un scriitor trebuie să-și slujească vocația, multă-puțină cită se va hotărî în cerurile istoriei literare de acum și viitoare, de-o fi să fie, prin cultură, cunoaștere polivalentă, dar, nu în ultimul rînd, cu această „întăritare de sine“, care e o luptă pentru a te descoperi, a te chinui, cu succesive și din ce în ce mai periculoase aventurări pe buza prăpastiei, cu aceste pacte, hai să le zicem, cu domnul diavol însuși, poate, poate mai există un strat și încă un strat.

— Nu credeți că vă contraziceți?

— Nu. Eu nu enunț un program tehnic, ci simpla și aspra magie a creației o amintesc, poate cu gîndul că prea se întîmplă să se confunde termenii și ceea ce e o chemare a ingerului, cu singe și sudoare făcută, zi de zi, și noapte de noapte, fără nădejdea retragerii la pensie,

se pare că ați publicat prea mult?

— Un bun prieten, regizor de talent, unul dintre cei mai interesanți, îmi povestește că, în urmă cu vreo zece ani buni ieșea de la premiera filmului său. În fața la „Patria“ lumea se risipește, noaptea e tîrzie, omul nostru o pornește și el către casă, cînd îi vine ideea să tragă cu urechea la vreo „voce din public“. Vocea din public e reprezentată de o pereche ce-o cotește pe lîngă cinematograful „Patria“; oameni maturi, puțin trecuți, bine îmbrăcați, braț la braț, toamnă către iarnă. Prietenul — numai urechi. Vocea — tăcere; prietenul se ține aproape. Vocea — nimic. Și cam pe unde se despart drumurile către și pe lîngă grădina Icoanei, bărbatul irupe gros: „Fir-ar să fie cu filmul lui!“! Și punct. Am avut pre-

zorie pe care ai chemat-o pînă te-ai iluzionat tu însuși și-și cere dreptul să te laude sau să te pedepsească prin chipul ei. Să la suportăm pe ambele.

— Fie. Dar în proza dumneavoastră, e lesne de remarcat coexistența liricului cu epicul, a realului cu fantasticul. Cum vă explicați?

— Nu-mi explic.

— În primele volume pe care le-ați publicat — mă refer la cele de poezie — era prezentată o Bucovină extrem de reală, dar care nu te prea imbia s-o cunoști. În schimb, ce fastuoasă înfățișare a tîmțului Dorunei — de fapt a aceluiași tîmț prezentat și în poezii — faceți în SCRISORILE IMPERIALE! E o adevărată invitație la vizitarea unui tîrm fabulos, cu obiceiuri aparte, cu o viață desfășurată după un protocol plin de farmec. Nu-mi place niciodată să linguseșc, dar cred că este vorba de una din cele mai bune cărți ale dumneavoastră, dacă nu cumva cea mai bună. Istoria unui neam e proiectată în fabulos. Cum ați ajuns la o astfel de înțelegere a ei?

— Ar trebui să strig: „Noli me tangere!“ apărîndu-mi poezia. Dumneavoastră nu sînteți însă ostasul și eu continui să desenez cercuri pe nisip, pentru care nu pot să vă fiu decît recunoscător că încercați să le citiți împreună cu mine. Întrebarea mă reduce la începutul convorbirii noastre.

— Poate că mergem pe linia unuia dintre cercurile pe care le trasați.

— Cine știe? Întîi și întîi am fost un copil turmentat de locurile de baștină! (Nu cred că toți copiii sînt turmentați de locurile de baștină!). Apoi am fost poet. Cu cheia asta a poeziei am încercat la porțile Împărăției, cum îi zice Radu Cosasu, altei Împărății însă. Tot încercînd așa, într-o zi s-a deschis și au apărut Cetitorul de scrisori, Nubert catirul vorbitor, banditul Niculiță etern bolnav de amor și reumatism, Împăratul însuși, Arthur, domnișoara Angs, Preșejinka, omul culegător de vircolaci, Tiron hamulul cu cange de fier, memoratoarea Agafia etc., etc. Nicolae Balotă care, ca și — vă amintiți? — George Arion...

— Îmi amintesc acest nume.

— ...și Mircea Iorgulescu și Laurențiu Ulci și Nicolae Ciobanu și Alex. Ștefănescu și Cornel Ungureanu și Marian Odangiu și Ioan Adam și Val Condurache, Zaharia Săngeorzan și alți critici literari au scris generos despre această carte. Iertat să fiu pentru vreo omisiune, lista este sub semnul venirii în minte, cu excepția primului nume, Nicolae Balotă, care, cel dintîi, a spus că în Serisorile imperiale am dat de un filon necercetat la noi: reverie, vis, legendă, realitate, nostalgie, sentimental timpului și utopia de a fi eterni ca el și cu el...

— E ca un certificat.

— Un certificat de finalizare, relativă, a unor linii din poezia mea „bucovineană“ și din roma-

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION

Scriitorul — conștiință a vremii sale

PLATON PARDĂU:

„Să privim lucid
lumea în care
trăim“

mai degrabă cu spectrul clipei, fixată genial de Eminescu, a sfîrșimării lirei și încetării minții, se comprimă în enunțul „N-am timp, că m-aș așeza la masă și aș scrie un roman mai bun ca al lui...“; „să prind eu o săptămînă-două și să vezi ce volum de versuri fac...“. Ca și vocația, plafonarea există sau nu pe dinăuntru. Fără un program de alimentare a sensibilității, spiritul se poate totuși degrada înaintea ruinei carcasei care-l transportă prin lume. D. I. Schiuanu spunea odată că prostia e o stare de îmbătrînire a spiritului. Dar de ce poate îmbătrîni spiritul, prin ce violente orificii se întîmplă să se piardă e, cum se spune, altă problemă.

— Anume?

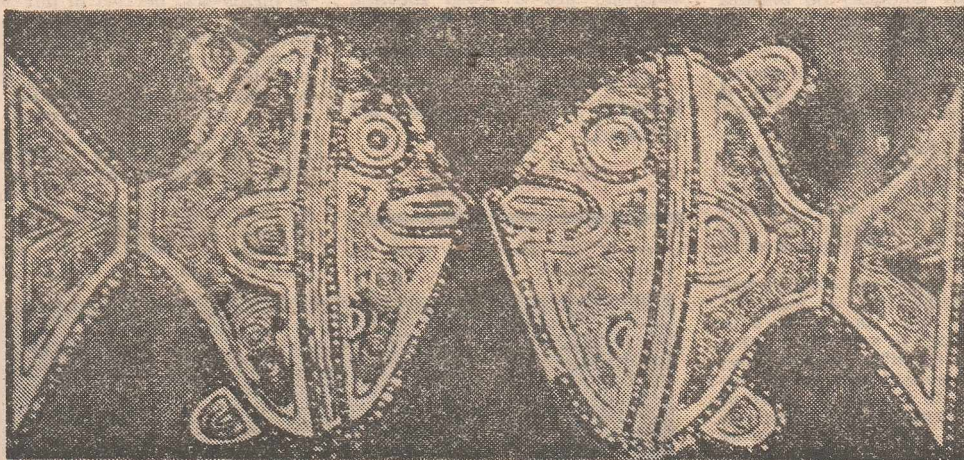
— Să zicem că e vorba de puterea de a rezista, de capacitatea de a inventa o nouă și nouă iluzie, încă și încă o speranță... Trăiești o singură dată și, ca scriitor, vrei toate timpurile adunate în tine. Altfel ai fi inutil...

— Sînteți un scriitor deosebit de harnic. Un adevărat profesionist al condeiului, care pare să se așază la masa de scris indiferent dacă are chef sau nu, știînd că nu are voie să aștepte inspirația, ci trebuie să și-o provoace. Astfel ați ajuns să scrieți un număr impresionant de volume. Nu vi

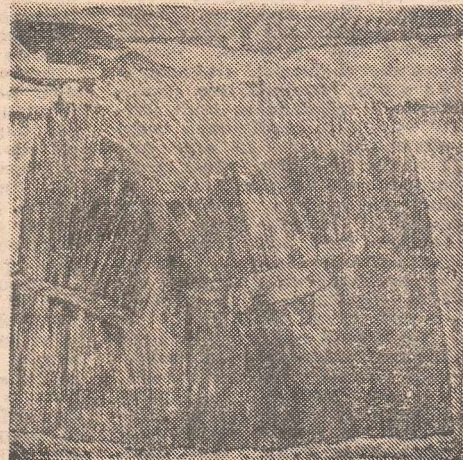
să bună, zice regizorul, public așijderea. Dar spusa aceea pe noapte și ceată i-a rămas în minte și, de cite ori a fost să comande „motor“, și-a scos capul! A trecut din film în film, ca o veselie concretă ce, tot dumnealui zicea, l-a ținut pe picioare cînd se clătina și l-a mai scuturat cînd i se părea că stă prea țepăn. Iată ceva ca o pildă fără morală.

— Da, dar parcă vă-ntrăbasem ceva.

— Nu vreau să se înțeleagă că ocolesc răspunsul, înțelegînd întrebarea vizînd acel „multum“ în dauna lui „multa“. Calitatea o las la aprecierea dumneavoastră. În ceea ce privește raportul cu calitatea, voi aminti o cunoscută teorie a eșecurilor aplicată de unii exegeți în lumea literaturilor anglo-saxone. Într-o listă de nume celebre, Faulkner îl situa pe Erskine Caldwell înaintea lui Hemingway, argumentînd că mizele celui dintîi, șansele de eșec datorate altitudinii ștachetei erau mult mai mari. Poate exemplele sînt discutabile, mai ales în ce privește mizele în cazurile strict menționate. Dar cred că miza menține tentația confruntării cu cititorul. Nu vreau să rezist tentației acestei mize în primul rînd, firește, atunci cînd cartea și-a încheiat socoata cu mine. Nu reduc miza la ceea ce îndeobște se înțelege prin tematică, precizez. E totul, lumea ilu-

LASLO FESZT : „Peștii“

SIMONA RUNCAN : „Bogata recoltă“

Viața culturală la zi

Cartea ca document

Războiul văzut dinăuntru

Prin **Ultima noapte de război, prima zi de pace** (Ed. Militară, 1985), Haralamb Zincă nu este nici la prima și, poate, nici la ultima carte dedicată celei mai mari conflagrații a veacului pe care, cel puțin în finalul ei, a trăit-o în uniformă de militar, și a cărei obsedantă amintire a transpus-o în multe pagini. Și a fost ora H, apărută acum cîțiva ani, a intrat în bibliografia de referință a unui moment de însemnătate istorică pentru destinele României, actul revoluționar de la 23 August 1944, cu radicalele lui consecințe pentru triumful războiului antihitlerist. Și **Ultima noapte...** proiectează o vie lumină asupra contribuției românilor într-un război în care nu s-au tocmnit la jertfe, la care au participat cu sufletul, pînă la ultima răsuflare, cu trupul, pînă la singe și cămașă. Într-un moment în care proza românească despre ultimul război este staționară, ca să nu zicem chiar absentă, oricum rămasă cu mult în urma cercetărilor istoriografice în domeniu, întreprinderea lui H. Zincă — „roman-document”, cum o subintitulează autorul — merită salută.

Zincă vehiculează o materie documentară vastă, extrasă din arhive românești și străine, de la informații din presa vremii la comunicate de front și jurnale de operații ale regimentelor și diviziilor, de la memorii ale comandanților militari și ale oamenilor politici la documentele (cite sint, sau, mai exact, cite îngăduie accesul cercetătorului) fiind de acțiunile din umbră ale serviciilor secrete ale marilor puteri. În chip preliț pe H. Zincă îl atrag „enigmăle”, încă nelimpzite, ale războiului, acele „resturi de adevăr” încă ferecate în ultrasecrete seifuri, autorul exprimându-și, ca și alți cercetători ai epocii, opinia că o clară judecată asupra complexelor motivații ale teribilei conflagrații nu se poate întemeia decît în condiția în care la masa deliberării sint convocați — fără nici o scutire — toate probele și toți martorii. Întreaga materie a cărții e minuită cu stringență, dar și cu ardență, cu forță emoțională, autorul „romanului-document” fiind totuși un romancier, un scriitor care nu-și poate reprimă vocația. Și nici nu vrea să și-o reprime.

Cărți-document despre ultimul război mondial și despre prețioasa contribuție a românilor la victoria forțelor antihitleriste

s-au mai scris și, sigur, se vor mai scrie, elementele lor de inedit (întind de sporul de informație și de unghiul vizionării și interpretării acestuia. Ceea ce aduce interesant H. Zincă e convocarea, în ultima și cea mai substanțială parte a cărții, a nu mai puțin de 32 de veterani români ai războiului antifascist, puși să răspundă în scris unui chestionar menit să le resuscite amintirile și receptații cu răbdare, cu înțelegerea și cu emoția celui care le-a fost camarad de luptă. Utilitatea unui astfel de demers nu mai trebuie demonstrată. Interlocutorii lui Zincă — foști comandanți de mari unități sau simpli combatanți — sint oameni care, fără îndemnul prozatorului-istoric, n-ar fi scris, poate, niciodată despre faptele de înălțător eroism pe care le-au săvîrșit sau la care au asistat. N-ar fi făcut-o fiindcă nu s-ar fi gîndit s-o facă, n-ar fi făcut-o, poate, din modestie, ori din lipsă de timp, ori pentru simplul motiv că scrisul, într-un concept popular, e, ca să zicem așa, o treabă de pensionari, de oameni care nu au ce face. Corespondenții lui Zincă produc, fiecare, pagini de o temperatură a trăirii ce te cutremură ca un „mento”. Este acel tulburător „aminteste-ți!” prin care ni se spune, deloc patetic, doar prin relatere de fapte, că libertatea noastră de azi a fost pecetluită cu singe, cu singele scurs din arterele unei întregi generații, că independența și suveranitatea României, atît de greu cucerite, trebuie să însemne lumina ochilor și viața poporului nostru. Acești oameni care, în August 1944, au încins pentru a doua oară armele, de data asta pentru o cauză dreaptă, netemători să moară de două ori în cursul aceleiași vieți, să moară acum pentru dreptul Daciei de a fi una singură, sieși stăpînă, sub filifirea tricolorului românesc și pentru dreptul celor de-o seamă cu ei la libertate și demnitate, încă există, încă ne sint contemporani. Și a le valorifica mărturiile despre o istorie pe care au primit-o în plin piept este o datorie înaltă a zilei de azi față de viitor, astfel încît cei de mine să poată prețui lupta celor de ieri în deplină conștiință a semnificațiilor.

O datorie la a cărei împlinire H. Zincă a cotizat cu pasiune și cu talent.

ILIE PURCARU

În urmă cu cîțiva ani Studioul Casandra oferea publicului bucureștean un spectacol amuzant, avîndu-l drept protagonist pe actorul — profesor Petre Gheorghiu, care, împreună cu studenții săi, încerca să ne prezinte, pe lingă ineditul piesei, pe viitorii actori profesioniști. Piesa aparținea scriitorului bulgar Ivan Radeov și se numea **Ris și plins**. Pentru spectatorul din sală demonstrația a fost convingătoare, reprezentarea ridicîndu-se mult peste exigențele cerute unei trupe studentești, iar în ceea ce-o privește pe autor, ne-a șocat asemănarea scriiturii sale cu una din schifele cunoscutului autor O' Henry. Sigur, unele date erau schimbate, acolo era vorba de un copil, aici de un academician, dar piesa era bine construită și se urmărea cu interes și participare.

Au trecut anii, și iată că lucrarea dramaturgului bulgar vede din nou lumina rampei, de data aceasta la Teatrul Nottara, avîndu-l drept protagonist și regizor pe același mare actor Petre Gheorghiu. Din distribuția puțin numeroasă răsare un nume: Miroca

Diaconu. Iar un spectacol în care își încrușează replicile în roluri diametral opuse doi astfel de actori nu poate decît să incite și să atragă ca un magnet. Preocupat de regie, foarte talentat actor Petre Gheorghiu nu ne-a oferit, din păcate, un personaj pe măsura talentului și posibilităților lui interpretative cu care ne-a obișnuit de foarte mulți ani.

Așa cum este lesne de ghicit, doar piesa se numește **Ris și plins**, actul prim are drept notă dominantă umorul, pentru ca cel de-al doilea să ne trimită la filozofia realității cotidiene, care, în cazul dat este o lecție amară pentru cel răpit. Așa-i viața, așa-i și-n schița lui O'Henry, așa-i și-n piesa dramaturgului bulgar.

Primul act al tragicomediilor se desfășoară la subsolul unui bloc, mai precis în sala caloriferelor, și surprinde momentul „răpirii” academicianului, sechestrat pentru că ea, Fata, a fost trinită la examen de Profesorul căruia i se spune și Bivolul (dealtfel, așa se și numește piesa în original). Această situație mai mult decît hilară, din păcate nu prea a

Din istoria baletului românesc

Portret peste ani

Editura muzicală a publicat nu demult un volum intitulat **Amintiri despre Floria Capsali**, semnat de Mitiță Dumitrescu. Cele două nume, cîndva alcătuiind unul din cele mai admirabile cupluri de balerini din istoria dansului românesc, reprezintă și astăzi doi piloni — probabil cei fundamentali — la temelia artei românești a baletului, la temelia școlii românești de balet.

Cartea este, în alcătuirea sa, emoționantă. Relatarea se străduiește să se „obiectiveze”, să se dezbrace de participarea afectivă, de altfel iminentă și, oricum, superflua, pentru că **Amintiri despre Floria Capsali** este o evocare din imediata apropiere, inteligent încadrată de materialul documentar „doveditor”. Am pus ghilimele pentru că fama Floriei Capsali, în țară și peste hotare, a agitat

cîteva decenii bune viața culturală a României între cele două războaie mondiale și nu mai trebuie probată în nici un fel. Floria Capsali s-a născut în anul 1900, a studiat vreme de nouă ani arta dansului la Paris, cu Christine Kerff, Jeanne Ronsay, Erico Cechetti. Îmbinînd în chip fericit elemente ale celor mai bune școli de balet ale timpului (franceză, italiană, rusă), ea a ajuns la un stil personal, care a și fundamentat o artă specific românească a dansului. De altfel, pentru prima oară sintagma „balet românesc” a figurat pe afiș alături de numele său. Maestră de balet a trupel „Cărăbuș”, apoi a Operei Române, a ansamblurilor C.C.S. și „Cio-cirlia”, parteneră a unor balerini de talie mondială, cum au fost Alain Séphar, Clark Nichols, Gabriel Negry, Mitiță

Dumitrescu, întemeietoare a școlii elementare de balet la noi, cărcia i-a statuat cîteva principii salutare, perfect valabile și astăzi, susținătoare ferventă a muzicii românești (pentru Floria Capsali au scris muzică de balet cei mai mari compozitori ai timpului) viața mării balerine a fost încununată nu numai de o muncă de decenii, de lauri meritați, de adevărată publicitate, ci și de cuvintele pline de admirație ale unor mari personalități: „Trupul ei — pensulă dibace de maestră — imprimă linii succesive care ne tălmăcesc sensul ritmului ales. (...) Greutatea ei materială nu mai există. Este o idee spiritualizată, care și-a găsit expresiunea în forma delicată a acestui trup, pătrunsă de fluiditatea melodiei” — scria Cella Delavrancea. Imposibil de trunchiat în această însemnare — articolele, portretele, evocările cuprinse în partea finală a volumului și semnate de Mircea Eliade, Dan Botta, Petru Comarnescu, Tudor Argezi, Emil Botta ș.a. întregesc acest delicat omagiu adus unei mari artiste. (Tania Radu).

Înainte de primul gong

Dimineți cîștigate

Teatrul e o ființă duplicitară. Ca și actorul. O făptură de zi și una de noapte. Una în haine de lucru, fără aureolă, alta strălucitoare, feerică. Nimic mai tulburător, mai aproape de ceea ce e o metaforă prea banalizată numește „atelierul creației”, decît orele întime de dimineață, orele repetițiilor, decît liniștea vătuită din foaiele pustii, decît zgomotele diverse, destinsse din preajma scenei.

O dimineață oarecare de vineri, cu ger umed și nehotărît, tîind printre copacii — acum fără personalitate — din Grădina Icoanei. La Bulandra, unde cu o seară înainte s-a jucat **Răceala**, se repetă acum **Dimineața pierdută**, dramaturgie după romanul cu același titlu al Gabrielei Adameșteanu, în regia Cătălinei Buzoianu. În scenă, Victor Rebengiuc, Irina Petrescu, Rodica Tapalagă, Marcel Iureș și o fetiță de nouă ani. Se repetă scene din actul al doilea. Victor Rebengiuc își construiește o replică mai lungă, cu iz de discurs politic, cu ajutorul unui foarte important personaj cu barbă — suflerul. Cîteva indicații din sală, unde Cătălina Buzoianu cîntărește din ochi spațiul scenic și nuanțele vocilor, și relațiile dintre personaje se revelă brusc: tinărul preventor (Marcel Iureș), cu o demodată stingăcie în mișcări, care însă ascunde o minte calculată, tot timpul cu ochii pe busolă, se află în casa profesorului spre a-i cîștiga favorul, nefiind însă dispus să refuze nici favorurile oferite... spontan de doamna casei (Rodica Tapalagă).

„Marcel! Aici tu lingusești fin. Încerci să-ți cucerești gazele acordînd atenție pustoasei (Irina Petrescu — n.n.). Adică: vai, ce drăguță e Mărguța noastră!” „Bine, dar eu o vizez

pe cealaltă!” „Nu, aici nu. Deocamdată, tu ești fără vină. Tu speră la mina ăsteia mică, așa, pe departe”.

„Victor Rebengiuc, dumneavoastră aveți un gest tandru față de Rodica. Ea se duce la telefon. Vă faceți mișcarea în funcție de plecarea ei. Vi se pare bine așa?” „Daa, foarte bine. Am o singură obiecție: habar n-am avut că sună telefonul!” „Da, în scenă se află un telefon, care deocamdată sună numai în... text”.

După fiecare moment, reluat de două trei ori, o mică rumoare adună la un loc actorii. Patru piinișoare „din piața Amzei”, un pilc de mere și cîteva cești de cafea care vin pe tăcute de undeva „din off” întreprin o conversație destinsă, ce rămîne totuși în atmosfera piesei. Se glumeste în surdina. Marcel Iureș povestește ceva Irinei Petrescu, așezat într-o prearomantică poziție cavalerescă dinaintea scaunului ei. Risul în șoaptă lasă loc, din instinct, dialogului de alături: Victor Rebengiuc își aminteste cum făcea Dinu Cernescu pe... chitara într-un spectacol de acum vreo treizeci de ani, într-o seară, cînd chitaristul angajat „cu leafă” uitase să vină. Iar piinișoare, iar cafea. Mere? Nu. „Tin regim” — spune Rodica Tapalagă.

Faze diferite de asimilare a rolului. Irina Petrescu își știe deja pe de rost majoritatea replicilor. Rolul său — de adolescentă, în aceste scene — cere oarecare efort de compoziție. Pantomimă, pe tema costumelor de epocă, evident, deocamdată inexistent. Mică scenă de nervozitate puberă. Acțiua intră în rol, aproape nemaiauzind indicațiile regizoarei.

Iar mică pauză. Cătălina Buzoianu coboară în scenă. În timp ce restul „societății” spo-

rovăie calm, lung aparteu cu Rodica Tapalagă. Se pun la punct stările sufletești ale personajului său. Mic duel de păreri. Apoi consens constructiv. „Reluăm?” „Reluăm”. Se reia și apoi — mai departe. Fermecător joc de puzzle! Spectacolul seamănă cu acele portrele neterminate, la care pictorul finisează pe indelete cîte un detaliu. Cu cît se apropie mai mult de verosimil o anume trăsătură, cu atît întregul pare mai nebulos.

„Cărțile! Cocolaș, cărțile!” Cei zis „Cocolaș” apare, secundat de o tinără Mihaela. Se a-runcă pe jos, ici colo, cîteva cărți ferfenite. Inteleg de îndată că ele sint... pietre pe o alee, inundată, de grădina. Scenă grea cu Marcel Iureș și Rodica Tapalagă. Asediul egoismului masculin. „Ea” îi dă de înțeles „Lui” că va avea un copil. Panică, repliere, fugă. Disperarea ei — apoi recucirire de poziții. „Vă rog frumos, n-o jucați în comedie. E comică de la sine. Nu e vodevil. Mai serios, cu pasiune. Ori vă jenați?” „Noi? De ce să ne jenăm?” Scena „de sub nuc” se reia de patru-cinci ori, pînă cînd strigătul de victorie al Cătălinei Buzoianu („Asta e! Așa!”) pune punct.

Și tot așa. Scenele se rotunjesc de fiecare dată mai ferm. Se articulează, capătă relief Cătălina Buzoianu intervine mereu cu calm, insistînd fin, cerînd părerea actorului pentru a o... înșuruba în ansamblu pe a sa. Senzație de forță, de stăpînire perfectă a întregului. Ființă friabilă, nervoasă, retractilă, în permanentă agitație care este Cătălina Buzoianu în particular devine în scenă întruchiparea echilibrului și a lucidității sensibile.

„Putem să sîrbătorim azi 50 de repetiții?” — întreabă personajul în scurtă de fis numit „Cocolaș”. „50 de repetiții? Aoleu!”... Cîncizeci de dimineți, cu ger umed și nehotărît, în care se cîștigă pas cu pas imperiul fascinant al unei ficțiuni. Dimineți cîștigate.

TANIA RADU

„leșit” pe scena de la Nottara în ciuda eforturilor celor trei actori care-și schimbă replicile în primul act. Se cerea un plus de fantezie, un plus de ingeniozitate artistică, pentru că, vezi doamne, Băiatul, mecanicul, își depășește cu mult condiția, are o frază elevată, clasicii sint evocați cu destulă

O piesă care mai intii te amuză, apoi te pune pe gînduri.

Ris și plins

ușurintă și invocați mai în toate ocaziile. În rolul Băiatu-

lui, Mircea Diaconu este admirabil atunci cînd realizează „simfonia caloriferelor”. Diana Lupescu, cel de-al treilea personaj al primului act, din păcate intră mai greu în pielea eroinei, cu toate că rolul este generos. Pe parcurs își revine și se încadrează perfect în poveste.

Întuind foarte bine intențiile autorului, scenografia lui Tudor Ghimes este funcțională, permițînd desfășurarea acțiunii în două planuri paralele: jos, la subsol, trei oameni deveniți la un moment dat proprii lor prizonieri nu mai doresc „eliberarea”, simțîndu-se acolo mai în siguranță, feriți de nimiciencia oamenilor și vieții în timp ce sus, „gura lumii”, e reprezentată de două lelițe care, cînd se bălăcăresc, cînd beau

cafeaua împreună, fiind tot timpul dispuse să exagereze realitatea și degerează fiecare informație într-un potop de zvonuri, care mai de care mai prăpăstioase. Parcă pentru a le evidenția caracterul, regizorul plasează interpelările lor zilnice lingă niște tomberoane, care simbolizează jonica. Foarte bune în rolul lelițelor Anda Caropol și Ruxandra Sireteanu. Cristina Tacoi, mama, se achită bine de rol.

„Răpitorii”, oamenii cumiți dealtfel, reușesc cu greu să-l determine pe profesor să se întoarcă la ai săi după ce au făcut imprudența să-i prezinte o bandă de magnetofon care-i relevă adevăratele gînduri ale colegilor și adevăratul preț al soției pe care o credea pînă atunci sinceră și devotată.

În repertoriul teatrelor bucurăstene spectacolul de la Nottara se va bucura — sintem siguri — de adeziunea publicului, căci **Ris și plins** este o piesă care mai intii te amuză, pentru ca apoi să te pună pe gînduri.

DAN BÎRLĂDEANU

Tablouri din expoziții

Dialog in Galatea

Dintr-un dialog cu doi tineri, la Galatea: El: „Prezența noastră aici, în expoziția Anel Golici, este și nu este întâmplătoare. Intrucît locuim pe Calea Victoriei, chiar lângă galeria Galatea, ne-am făcut o obișnuință să intrăm mai întâi și-nții aici, apoi duminică dimineața, să facem cite un tur prin toate expozițiile. Ca să zic așa, ne cultularizăm. Despre expoziție — este frumoasă, interesantă, colorată cu mult rafinament, artistă, despre care nu știu mai nimic, dovedind că are o imaginație debordantă. Ea: „Dar recunoaște că tu însuși m-ai întrebat ce vor să însemne aceste desene, iar eu și-am spus că nu semnificația lor este importantă, ci felul în care artista lasă linia să curgă și să imagineze astfel o lume care există doar în imaginația ei“. El: „Da, așa e, soția mea a descoperit acest unghi din care expoziția este, într-adevăr, frumoasă“.

Vecinătate

La Eforie o nouă expoziție de grup în care expun Carmen Lucaș și Petru Lucaș (pictură), Victoria Zidaru (sculptură), Ion Drăghici și Ovidiu Marcuș (grafică) și Lavinia Mârșu (scenografie), adică o lume în care dialogul se instăpânește de la sine, cu dezinvoluntă. Alături, într-o sală ce ține de Clubul

Sindicatelor din Comerț, expune Victor Moscu, un vîrstnic pictor amator, îndrăgostit de flori și peisaje.

Din dragoste pentru iubitorii de frumos

La Orizont, o expoziție de anvergură, Salonul anual de gravură —85, un veritabil recital plastic asupra căruia, dată fiind semnificația sa deosebită, vom reveni mai pe larg într-un viitor număr al revistei noastre. Pînă atunci, convingerea fermă că ne aflăm în fața unuia din evenimentele artistice ale lunii ianuarie, că salonul, de-adevăratelea, s-a consumat la Tulcea, în luna noiembrie a anului trecut dar, din dragoste și respect pentru iubitorii de frumos din Capitală, organizatorii au ținut să-l aducă și în București, unde se va afla la dispoziția publicului pînă în data de 5 februarie.

Culori care cîntă

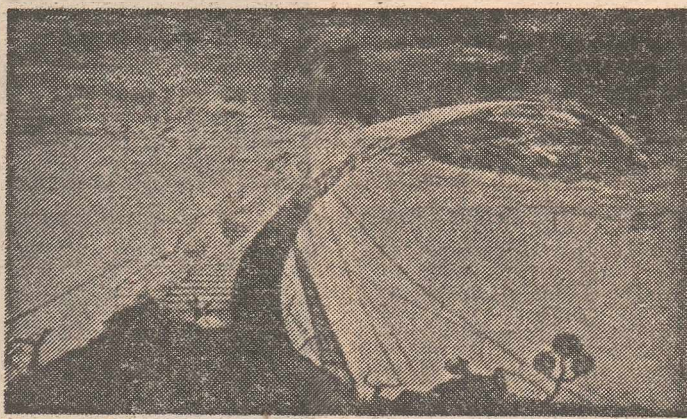
Lîngă Teatrul Nottara, la Simenza, Dan Constantinescu, un tînăr pictor care reface somptuoasa imagine a unei Veneții ce se scufundă într-un ocean de melancolică poezie. Definindu-l, criticul Liviu H. Opreșcu notează: „Pulbere măruntă, infinitezimală, anvelopind formele; lumină surdinizată pe care cutare portret o proiectează afară din ca-

dru; sugerînd tragicul: însingurarea elementelor disparate care compun o natură statică pe-o tîngire de aramă; alchimia straturilor succesive de pigment așternut pentru a sugera lepra îgrasiată a murilor centenari; opțiunea pentru clipele melodioase din anticamera penumbrei; decupaje eliptic-simbolice ale unor situri arhitecturale (pallazzo venet, dar și căsuță moldavă, deopotrivă) și, mai presus de toate, un soi de pudoare în fața Frumuseții, ca o mărturisire că de Ea trebuie să te apropii pur, delicat. Acestea sînt datele care constituie esența preocupărilor acestei perioade a picturii lui Dan Constantinescu.“ Cîț despre sine, tînărul artist pare a spune: „Veneția nu este aceasta pe care o am sub ochi, ci aceea pe care, nostalgic și veșnic, o port în suflet.“ Cu alte cuvinte, o expoziție în care culoarea, de un rafinament aparte, intrucivta elegiac, are puterea să cînteșoptit, dar grav și ferm, ca un tînguit prelung de violoncel.

Curgerea materiei

La Căminul Artei, două expoziții într-un interesant dialog: Aurel Contras, sculptură, în sala de la parter, și Florin Menzopol, pictură, în sala de la etaj. Dacă bronzurile de mici dimensiuni ale lui Aurel Contras atrag atenția prin suprafețele contonsonante, evidențînd doar un anume element al compoziției, restul lucrării pîrînd a fi, mai curînd, un fragment decupat din lava încă fierbinte a unei erupții vulcanice, pictura lui Florin Menzopol, artist buzoian cu o intensă activitate în domeniul artei monumentale, convinge prin diversitatea stilistică și tematică, prin deschiderea amplă, ca viziune, asupra realului. Cu alte cuvinte, un sculptor monocord, captivat de curgerea însăși a materiei, de intruchipările ei în plină mișcare, de forța primitivă ce o pot emana suprafețele dominate de un volum clar conturat, sugerînd punctul central al unei compoziții, și un pictor a cărui expresivitate transpare cu putere atît în interpretările cu tentă abstractă, dar cu elemente ușor recunoscutibile, cît și-n lucrările (ne referim mai ales la opulențele sale naturi statice) în care figurativul se încarcă de-o aleasă poezie cromatică.

VICTOR NIȚĂ

Succes de casă

Un film care nu greșește

Un tînăr agronom se transferă la C.A.P. „Viitorul“ și, în ciuda celor patru diplome de cooperativă fruntașă, se apucă să facă „ordine“ în obișnuitele întepente ale celor de aici. (Tînăr, tînăr, da' copt! — cum ar zice nenea Iancu). În jurul lui încep să graviteze gîndurile de mărișor ale frumuseților mai mult sau mai puțin disponibile ale satului, dar și instinctele de șicanare ale președintelui cooperativei. Pînă la urmă, brazda se face adîncă de 35 de centimetri, președintele hotărîrste să se însoare, trei izvoare sînt captate și folosite pentru irigația terenurilor, doi tineri se căsătorec. Și — finis coronat opus — agronomul se însoară

cu tehniciana agricolă și se mută în casă nouă. Vară sentimentală — regia, Francisc Munteanu, scenariu, Vasile Băran — se sprijină pe această epică lipsită de suspans, preocupată însă de a crea personaje.

În rolul agronomului, Emil Hossu împrumută ceva din duritatea tip Stefan Iordache. Vorbește puțin, hotărîrste pe loc, nu lasă loc de discuții. La el se înnoadă însă toate situațiile savuroase ale filmului, toate replicile hitre ale paznicului porumbiștilor (Aurel Giurumia), cu hamletienele lui dileme („A bea sau a nu bea — asta-i întrebarea“), ale lui Stroici (Marin Moraru), cap de familie.. bicefală (soția lui

fiind... Stela Popescu). Dialogurile sînt, în genere, pipărate, tăioase, tocmai cum le stă bine, iar filmul nu se teme de asimilarea gustului mai... campestru. Mai puțin generoase, replicile destinate lui Gheorghe Dinică (în rolul președintelui), ale lui Gheorghe Cozorici (secretarul de partid) și chiar ale lui Dan Puric (Mircea Abrudan) rîmîn în sfera convenționalului. Un rol de mică întindere, susținut mai mult în registrul prezizibilului, face Rodica Mureșan.

Dacă nu strălucește, în orice caz filmul lui Francisc Munteanu nu greșește. În plus, cîteva interpretări de culoare (Stela Popescu, Marin Moraru, Gheorghe Dinică), o atmosferă plăcută, plauzibilă și o muzică frumoasă (deși poate puțin prea dulce) îndreptăcesc un bun succes de casă pentru Vară sentimentală.

TANIA RADU

La Operă

Eugenia Moldoveanu

● În Carmen de marți 11 februarie (ora 17) Mihaela Agachi

● Rolul Lakmé din opera cu același nume a lui Léo Delibes va fi interpretat, vineri 7 februarie (ora 17), de soprana Silvia Voinea. Ionel Voineag va fi Gerald și Dan Zancu — Nilakantha. La pupitru Constantin Petrovici.

● În conducerea muzicală a lui Carol Litvin, Otello de Verdi cu Ludovic Spiess, Sanda Sandru, Nicolae Urziceanu și Florin Diaconescu, sîmbătă 8 februarie, la ora 18.

● Matineul duminical de ora 11, dedicat copiilor, este baletul cealkovskian Spărgătorul de nuci. În rolurile principale: Mihaela Tiğănuș, Elena Dacian, Gheorghe Angheluş și Florin Brîndușă. Dirijează Carol Litvin.

● Un nou spectacol de Traviata, de data aceasta cu Eugenia Moldoveanu în Violetta, duminică seara, la ora 18, cu Ștefăniță Lascu în Alfredo și Erhil Iurașcu în Germont. Conducerea muzicală Constantin Petrovici.

va interpreta rolul titular. Don José va fi Gabriel Năstase, Escamillo — Nicolae Urdăreanu, Mihaela — Elvira Cirje. Dirijează Constantin Petrovici.

● Notre-Dame de Paris a lui Hugo a fost sursa multor prelucrări, printre care și Cocoșatul de la Notre-Dame, baletul lui Oleg Danovschi, după cunoscutul Esmeralda de Cesare Pugni. Miercuri 12 februarie, la ora 18, vor dansa, în rolurile principale, Alexa Mezincescu, Adrian Gheorghiu, Ștefan Bănică, Mihai Tugearu, Anne Marie Vretos. La pupitru Lucian Anca.

● Un Ballo in Maschera a numit Verdi această operă a lui, la fel de melodioasă și cu un subiect la fel de compozit romantic ca Rigoletto. În Ballo mascat de joi 11 februarie (ora 18) deci, sub bagheta dirijorului Cornel Trăilescu vor cînta tenorul Constantin Ene în Riccardo, baritonul Nicolae Urziceanu în Renato și soprana Monica Teodorescu în Amelia.

Cronica literară

de Al. Piru

Ceremonia textului

Patru poeți români din secolul XX, George Bacovia, B. Fundoianu, Emil Botta și Nichita Stănescu sînt cuprinși în prima carte a lui Cristian Moraru Ceremonia textului (Eminescu, 1985). Debutul e autodefinit astfel pe coperta din spatele volumului: „Cînd nu-și asumă de timpuriu alte responsabilități, criticul începe (și uneori continuă să înceapă așa pînă la adînci bătrîneți) prin a fi discret, dar conștiințios maestru de ceremonii. Din respect pentru ambii părinți (mama — poeticiană, tatăl — acerb foiletonist), el refuză să treacă la altceva înaintea unui stagiului de luciditate analitică la școala anatomiei textuale. Are aici prilejul de a regiza adevărate ceremonii de în-ființare a textului poetic. Încearcă, în fond, să urmeze scenariul poeziei înseși, reprimîndu-și conștient inventivitatea. Se străduiește, respectuos (și cu explicabilă exaltare uneori), să fie Sibyla prin gura căreia vorbește Textul. Cînd sec și didactic, cînd plin de elan, el pune în scenă spectacole ale constituirii, folosînd cum se pricepe indicațiile de regie: autoreflexivitatea discursului bacovian, imaginarul agresiv al lui B. Fundoianu, marile teme la Emil Botta, sintaxa poetică a lui Nichita Stănescu“. Așadar, ceea ce-l interesează pe critic este să decripteze scenariul însuși al operei, și, ținîndu-se de el, să arate cum a luat ființă textul poetic, în ce constă poezia. Această operație e numită cit în glumă cit în serios, ceremonie a textului în care criticul joacă rol de regizor.

La lectura cărții, lucrurile apar ceva mai complicate. Criticul pornește de la un studiu al unui reprezentant al grupului Tel Quel, Scriitură, ficțiune, ideologie de Jean-Louis Baudry. Pentru acesta, scriitura nu este doar reprezentare a unei realități exterioare, ci acțiune interioară, scenă și spectacol, actor și spectator, joc al existenței și gîndirii. La Emil Botta, ne oprim numai la acest poet unde se face teoria „ceremoniei“ textului, pantomima și gestică nu sînt un procedeu transplantat, extern, ci starea însăși dinamică de a fi a poeziei, pulsul textului sau un procedeu-text. În Obiectul Capitalului, Louis Althusser vorbește de un teatru care e în același timp propria sa scenă, propriul său text, propriii săi actori, un teatru fără autor și fără spectatori, deoarece aceștia sînt actorii săi forțați, siliți să intre în roluri. La fel interpretează relația scriitor, actor, receptor Philippe Sollers în studiul Literatură și totalitate. Scriitorul și lectorul sînt constrînși să devină actorii textului, să colaboreze sau să-și schimbe rolurile, astfel încît receptorul textului își însușește în actul interpretării modul teatral de a fi și privirea, critică din acest moment, a poetului. Sintem acum în posesia mai clară a conceptului critic folosit de Cristian Moraru: „Ceremonia textului, în concluzie, scrie el, nu este decît un efect, particularitate a scriiturii; modul teatral de a fi nu aparține numai subiectului, ci întregului text care astfel nu apare dramatizat doar în construcția textuală (poezia lui Emil Botta pîrînd un infinit monolog sau, mai bine zis, o necontenită succesiune de piese într-un act, cu plasarea acțiunii suferite de subiect în spațiu, o rapidă și sacadată confesiune cu rol de «narratio», culminînd într-un abrupt «epilog», ci dramatizant, ca o asociație continuă între scheme culminante posibile, de fapt, consecințe ale trăirilor convulsive, contrare, ce animă eul creator. Amplitudinea acestei pendulări este însă marcată de cîteva parametri formalizați; identificabili în toată opera, dar puțin fi descriși, cu aproximările de rigoare, diacronic: morgia grav-poesică, îndoiată (Intunecatul April), nostalgia existențială a dorului, dar și autoironia (Pe-o gură de rai), fiorul extinctiv din ce în ce mai acut, dar și antifraza (Vineri), sentimentul miortic și tragismul Dorului fără satiu“.

Peste 130 de pagini, dintr-un total de 230, dedică Cristian Moraru în volumul său lui Emil Botta. Se ocupă, după analiza opiniilor critice anterioare, de lumea poetului văzută spectacular dinăuntru (mundus silvester), de theatrum mundi (în accepția discutată), de măștile singurătății, de Eros și Thanatos, unele „Semne“, pentru a defini mai bine figura spiritului creator. Criticul nu subscie la teatralitatea poeziei lui Emil Botta ca Radu Călin Cristea, fiind mai aproape de formula dramei existențiale, a adevărului subiectivității cucerit prin locuirea alterității pe care i-a atribuit-o în eseul său Doina Uricariu, dar numai în sensul de ceremonie a textului văzut mai sus. În plus se vorbește de o fază mai veche de constructivism prin modelul Vinea înțeles ca „abstractizare, excesivă uneori și o mecanicizare a limbajului poetic“. De fapt constructivismul era la Vinea o formă de futurism fără efecte notabile în poezia sa (altul e constructivismul zis și suprematism, militînd pentru unitatea artelor în mediul grupului Bauhaus după primul război mondial). Nu aș susține că Emil Botta are vreo asemănare cu poetul francez André Salmon care, el, a fost adeptul cubismului, fauvismului și curentelor de avangardă poetică. Cred că în eseul său Cristian Moraru ne oferă cea mai detaliată și complexă descriere a universului poeziei lui Emil Botta. Mai rîmîn de catalogat puține lucruri. Astfel Plurabelle, nume folosit de poet pentru o fată în rochie cu trenă, pentru o stea, era numele soției lui Italo Svevo: Ana Livia Plurabelle. Să fie personajul cu care poetul dialoghează în poezia Amarnic din Vineri, soția lui Heine, cum presupune Șerban Cioculescu, fiindcă i se zice „franzuzoico, mierlo“, iar poezia are ca motto un fragment dintr-o scrisoare a lui Heine către Lamartine? Într-adevăr, Heine s-a însurat la Paris cu o mînușareasă, Crescence Eugénie Murat, zisă și Mathilde, care n-a fost însă pentru el o mierlă, o muză, ci o „pisică sălbatică“ (chatte sauvage). „Legendarele“ care scriu despre banul Mărăcină, și despre Casandre, Elene, Marii sînt desigur Les Amours de Ronsard în care se cuprind faimoasele Amours de Casandre, Amours de Marie și Amours d'Hélène. „Domnul în negru“ e „l'homme vîtu de noir“ al lui Musset, „micul dejun pe iarbă“ poate fi „le Déjeuner sur l'herbe“ al lui Manet. cîmîtirul marin „Le cîmîtirul marin“ de Valéry. Fără îndoială, poezia e aici „son violon d'Ingres“, „Amarnicul solo“ al lui Emil Botta.

Istoria, ca prezent

(Urmare din pag. 9)

ca și al celorlalte științe, prezentul trăiește prin istorie și istoria prin prezent. Cînd o lucrare este realizată autentic, pe baza datelor oferite de cercetare, ea nici nu neagă ce a cucerit știința în trecut, nici nu poate fi negată de cei ce vor face știință în viitor.

Cu atît mai mult respectă acest adevăr știința istoriei. Lucrările de istorie de astăzi sînt o confirmare, evident completată pe baza noilor cercetări, a celor din trecut. Iar acestea, la rîndul lor, întregesc lucrările de istorie de astăzi.

Continuitatea în timp și spațiu a unui popor nu poate fi negată de nimeni. Activitățile sale, valorile materiale spirituale pe care le-a creat confrimă un asemenea fapt. El este însă pus în evidență și adus la cunoștința opiniei publice naționale și internaționale numai prin cartea de istorie. Ea ne creează în timp și timpul îi rezistă numai acea carte care este adevărată.

La Bacău, o descoperire de covârșitoare importanță științifică: un cimit

UN MESAJ TULBURĂTOR DIN PREISTORIA PLANETEI PĂMÎNT

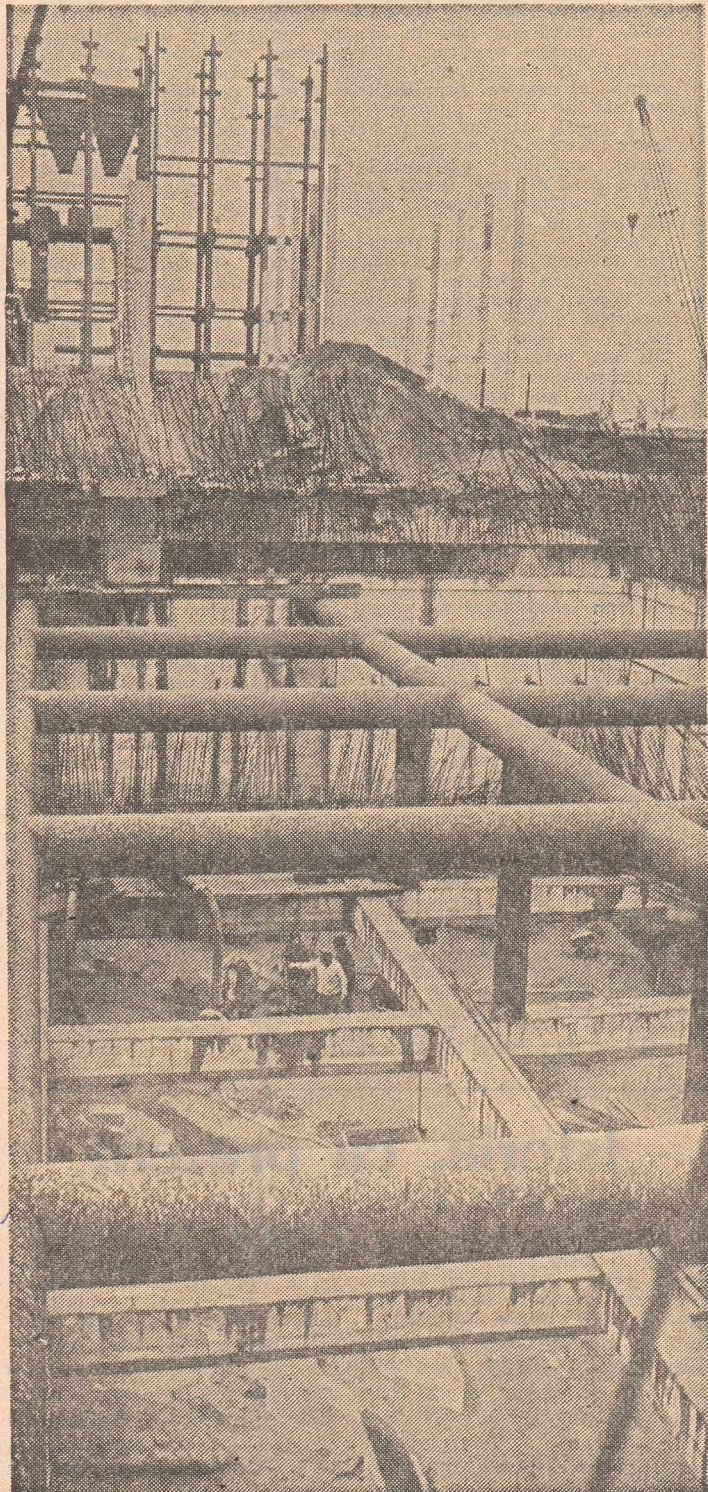
Azi, 31 ianuarie 1986, am coborât în străfundurile timpului și ale Pământului, cam prin vremea când mica noastră planetă din infinit și încă necunoscutul univers (și pe care, abia peste câteva milioane de ani, o va lua în stăpînire omul) lua înfățișarea actuală. Cu munții, oceanele, mările, cu cea mai mare parte a reliefului contemporan nouă. Cînd, în urma retragerii Mării Sarmatice prin misterioase cataclisme, apăruseră, se ridi-

case din ape semețele lanțuri muntoase ale Europei și Asiei — Alpii, Carpații, Caucazul, Himalala și se formau podișuri și cimpii... Cataclisme ce au influențat tot cursul vieții pe Pămînt.

Sîntem pe buza unei gropi imense, încorsetate de beton și bare de oțel, unde se implintă fundația unei stații de pompe a noii centrale electrotermice aflate în construcție lângă una din porțile orașului Bacău. Pe undeva, pe-aproape, susură undele Bistriței. Ne aflăm, chiar în terasa majoră a riului, ne avertizează cel ce ne însoțește, naturalistul Constantin Șova. Ni-

sipul, pietrișul, copacii dimprejur ne-o confirmă. Ziua e neguroasă, dimineață a nins cu fulgi mari și calmi, dar mai spre prînz s-a întetit vîntul dinspre nord-est, stopînd curgerea albă, vâlătaci de nori grei au cufundat în oceanul lor întreaga priveliște. Tînărul inginer Paul Crețu, șeful punctului de lucru, ne reinvie însă o altă zi... Sîntem întrerupți de o voce puternică, bărbătească, urcînd un strigăt de lingă chesonul de sub pămînt, de la 12 metri adîncime. „Hei... tovarășu' inginer am mai dat de niște oase. Sînt mai mărunte și n-am putut să le scoatem in-

tregi". Le aduce cineva la suprafață. Sînt atît de „mărunte" încît niciunul nu este sub diametrul de 3—5 centimetri și par a fi fragmente de falange, fragmente de coaste, în nici un caz, deci, de la prea „mărunte" viețuitoare. Constantin Șova le ia cu repeziciune în căușul mîinii sale, le cîntărește, le pipăie cu degetele tremurînde de emoție, conștient de importanța lor, emoție pe care ne-o transmite tuturor la gîndul că ținem în palme viață de acum 6 milioane de ani.

Durînd pentru viitor, aflăm vești despre îndepărtatul trecut

Profesorul Constantin Șova și una din neliniștile sale: cui a aparținut acest femur gigant?

Intr-o zi, dincolo de mijlocul lui decembrie anul trecut, inginerul Crețu își consuma pauza de prînz în biroul său — baracă: gusta un sandwich, purta o convorbire de lucru cu cîțiva colegi, ingineri și maiștri. În ușa metalică zornăie un ciocănit precipitat. Intră un lucrător ținînd în mîini o ciudată formă neagră, ușor arcuită, ca lama unei coase, ce părea din lemn de abanos, dar de proporții impresionante. I-o așază la picioare, pe podea, ca pe un trofeu. „Ce poate să fie? L-am găsit în pămînt, cînd săpam în perete". Unii, care îl vor fi citit pe Däniken, au fugit cu imaginația spre alte lumi, ba că ar putea fi o armă, ba o unealtă a lor misterioasă. (Firească reacție în era zborurilor cosmice). Tînărul inginer își rememorează cota la care a ajuns lucrarea, fiind convins că trebuie să fie vreo fosilă geologică. Un inginer constructor nu e străin de geologie; elementele ei de bază se

învață la facultate, el trebuie să știe pe ce roci, în ce strate își așează edificiile pentru a rezista. Cota minus 8 metri îl atrage atenția, trebuie să fi ajuns într-un strat de Prin neozoic, într-un etaj destul de străvechi al Pămîntului. Se apleacă și cercetează pe toate fețele piesa, care cam suferise la scoatere, se pare că și la aer era vulnerabilă, deși paradoxal acolo, în adînc fusese lovită cu tîrnăcopul care rîcoșase, fără s-o poată sparge. Curată cu grijă, într-un colț, stratul de argilă dură ce o învăluia. Apare o masea, apoi un șir de măsele lucioase ca de fildeș, plate, puternice, de 3—4 centimetri lățime și cam tot atîta înălțime. Un maxilar de animal preistoric, conchide și pleacă, uitînd de sandwichul lăsat la jumătate, de fraza rămasă în aer... Pleacă spre punctul de lucru, să cerceteze locul de unde a apărut. E incredințat că este un eveniment important. Vestea a făcut repede inconjurul șantierului, cu toții voiau să știe dacă „falca de mamut" este dinainte ori după Potop?, dina-

nte ori după apariția omului pe Pămînt?, dinaintea sau după era noastră?!, amestecînd timpurile, miturile și mitologia, fiindu-le de iertat, totuși, căci dominantă le era omenească și nestăvilă curiozitate. Ei, în fond, ridicau niște întrebări în fața științei. O știință pe care inginerul Crețu, ca și oricare alt inginer de pe șantier nu putea s-o stăpînească, nefiind specialitatea sa. „Aici trebuie chemat un paleontolog, își spune. Personal, decide să se „expedieze" trofeul „la birouri", cîțiva zeci de metri mai încolo, adică în barăcile unde sînt instalate birourile conducerii șantierului, care să anunte un for competent. A doua decizie: să-i instruiască pe oamenii de la fundația stației de pompe Bagger, să lucreze mai cu atenție pentru a nu scăpa din vedere alte eventuale relieve, să nu uite locul unde au apărut, să procedeze cu atenție pentru a nu le deteriora. Presupune că nu poate să fie

Pictorul Mircea Baciuc trudește

de fosile animale de acum 6 milioane de ani

va lumina acest uriaș maxilar cu dentiție de fildeș strălucitor ?

singura, ceea ce se va adeveri curind. In zilele următoare, lese la iveală un femur gigant, cam cit grosimea unui trunchi de copac in virstă de circa 10 ani. Sosirea unui specialist apărea astfel absolut necesară. Conducerea șantierului anunță muzeul din localitate. In Bacău există, toată lumea știe, un Muzeu de științele naturii a cărui faimă depășea, cu câțiva ani în urmă, hotarele județului, prin organizarea lui muzeistică și colecțiile deosebite, avind reprezentată aproape întreaga faună din Carpați și, in deosebi, a acestei zone de la confluența Bistriței cu Siretul, dintre regiunea subcarpatică a Carpaților Orientali și Podișul Moldovei. Trec o săptămână, două, trei... — nu se prezintă nimeni. Oamenii șantierului sint dezamăgiți ; își cimentaseră ideea că au dat peste niște lucruri foarte prețioase. Ei au muncit cu rivnă și cu atenția încordată, riscind uneori să întirzie graficele de avansare

a construcției, pentru a nu pierde din vedere nici o lopată de pământ, nici o felie de rocă dislocată unde s-ar fi putut furișa neobservată vreo fosilă. Era ca și cum ar fi căutat aur. De fapt, nu sint departe, au găsit chiar aur pentru știință.

In fine, in jur de 8 Ianuarie, vestea ajunge la cel îndreptătit să fi fost anunțat din prima clipă. (Mic indiferență și mari inertii au tinut pe loc astfel demersul științific, dar și conservarea și protecția unor piese paleontologice de o deosebită valoare, care nu se găsesc, in toată lumea. In fiecare zi). Naturalistul Constantin Șova, cel ce a organizat muzeul băcăuan, dăruindu-i peste 20 de ani de muncă, este un autentic om de știință. Doctor in biologie — cu

o teză deosebit de interesantă, asupra căreia ar putea să se aplece nepărtinitor specialiștii din zootehnie, privind hibridogeneza naturală ; cercetează și confirmă ipoteza despre existența la toate speciile de hibridi naturali care nu-și pierd caracterele in decursul încrucișărilor și pot fi folosiți in activitatea practică de selecție și îmbunătățire a raselor —, pasiunea sa a fost și este zoologia. Fauna țării și, in context, ecologia. Firește, astfel nu-i este străină istoria și evoluția vieții pe Terra, nu-i este străină paleontologia. Mai mult, cu ani in urmă a întreprins chiar cercetări, alături de specialistul leșean N. Cosmovid, pe Cozla și Petricica, de pe teritoriul orașului Piatra Neamț, unde au și dat la iveală câteva resturi fosile de *Dinotherium giganteum*, familie de mamifere uriașe dintr-un etaj al Miocenului. Piese ce se află in muzeul de care se îngrijește cu multă dăruire și care sint de aceeași virstă cu exemplarul de

Dinotherium giganteum din Muzeul „Antița”, descoperire a savantului român paleontologul Gr. Ștefănescu la Mălăușteni — Vaslui.

Se deplasează urgent pe șantier, unde va avea să-și mute sediul multe zile și săptămâni. Cercetează „trofeele”, coboară in groapa fundației, unde trebuie să spunem că nu sint deloc condiții de bulevard ori de laborator, țigănește apa in valuri, alunecă nisipuri și argile, se toarnă betoane iar umezeala îi intră in oase. Investighează stratele geologice, locul in care s-au aflat fosilele, studiază și mai atent oolitele, oolitele de marnă, pentru a nu se înșela ; ele îi dau virsta stratului, iar virsta stratului luminează virsta fosilelor. Astfel concluzionează că „trebuie să aparțină epocii Pliocene, de acum 6 milioane de ani”, argumentind — că ne aflăm in fața unei descoperiri senzaționale, de o importanță covârșitoare pentru știință, fiind o perioadă încă insuficient cunoscută. (Se cuvine să reamintim cititorilor că știința geologică a determinat pentru era neozoică, ultima in formarea Pământului, câteva mari etape in alcătuirea și transformarea scoarței sale terestre pină a ajuns cam la înfățișarea reliefului și clima moștenite de noi — Eocen, Oligocen, Miocen, Pliocen... —, fiecărui corespunzindu-i durate de milioane de ani, fiecare, subimpărțindu-se in mai multe etaje pe care au avut loc cataclisme ori revoluții uluitoare, transformări perpetue asupra vieții pe Pământ, asupra infinitelor ei specii, unele apărind, altele dispărind...) Înțelegem evoluția lor numai in măsura in care avem cit mai multe date despre această succesiune. Ori, dintr-o atare perspectivă științifică, descoperirea din terasa Bistriței, se prezintă ca adevărat covârșitoare. Dacă in respectiva epocă geologică au trăit sau nu mamifere afit de puternice, cu totul diferite, se pare, față de *Dinotherium giganteum* ?, fată o întrebare la care vor putea răspunde osemintele găsite la Bacău. De aici, paleontologia își poate oricum îmbogăți tezaurul, și nu doar cu noi mărturii, ci, poate, chiar cu noi teorii.

tacte, fără suferințe la impactul cu uneltele, cu aerul, cu apa, cu alți agenți atmosferici, asemenea străvechi resturi de viață. N-a prea aflat, dar și-a întărit, in schimb, convingerea asupra timpului din care provin.

Norocul îi suride in zilele următoare, „tezaurul” se îmbogățește, apar alte și alte relicve, un întreg cimitir — 5 maxilare (e o mare șansă pentru un paleontolog să le aibă, dentiția este esențială pentru determinarea speciei ca și a virstei), numeroase vertebre (iarăși de o maximă relevanță in stabilirea speciilor), colți imenși, mult mai mari in comparație cu ai elefanților din zilele noastre, o mulțime de fragmente de coaste, de omoplați, de falange... Constructorii s-au purtat admirabil, le-au scos cu mare grijă. Ipoteza profesorului Constantin Șova este, docamdată, că „trebuie să fi fost un cimitir de oase aduse de undeva mai de sus, poate din munți, de undele extrem de repezi ale unei ape curgătoare, care, se pare, străbătea și atunci, in îndepărtatul trecut geologic, această regiune și s-a oprit aici, înțilind o rezistență. „Nu cred să fi murit in acest loc, am fi găsit schelete întregi, dar, orice e posibil”, căci și această ipoteză poate să fie răsturnată de ciudata prezență a unui canin care, se pare, a aparținut unui carnivor (Carnivorele sint sau nu din epoca celorlalte fosile?). Enigmele vor fi, desigur, curind elucidate, știința modernă a paleontologiei deține metode și tehnici de finețe pentru descifrarea lor. Profesorul Șova, cercetător onest, in respectul științei și eticii profesionale, a solicitat intervenția și colaborarea Institutului de speologie din București, a unui reputat paleontolog. Este de reținut că între fosilele date la iveală de terasa Bistriței, se află și scoarța de copaci, ceea ce poate ușura determinarea speciilor, precizările privind virsta acestora, va aduce date noi asupra cliimei, asupra procesului de formare a Carpaților noștri...

Pină la sosirea specialistului din Capitală, profesorul se preocupă de curățirea, conservarea și restaurarea prețioaselor piese, cu ajutorul a doi tineri, serioși și pricepuți artiști plastici, Mircea Baciu și Diana Brăescu. Strădania lor este meritorie și deosebită, deși n-au mai restaurat vreodată fosile, in a le asigura integritatea, și a le conferi durabilitatea. Durabilitate pentru un inedit capitol și o nouă sală a Muzeului de științele naturii din orașul lor, pentru durabilitatea faimei acestuia. Muzeul ce resimte nevoia unei noi organizări într-un nou local ce i se va destina cu siguranță, cel actual intrind in zonă restructurabilă, conform schiței de sistematizare. Un astfel de muzeu este un lăcaș al științei, un lăcaș de cultură, un lăcaș pentru învățatură și educație materialistă a tinerelor generații. Un lăcaș ce poate să individualizeze și să ducă faima unui oraș.

Vom reveni la Bacău, pe măsură ce tainele acestei descoperiri vor fi elucidate.

D eși obișnuit cu neobișnuitul, Constantin Șova — care a lucrat 5 ani ca profesor in Africa, la Universitatea din Zair, efectuind cercetări de faună ecuatorială și de ecologie a întinselor parcuri naționale din acea regiune de pe centrul planetei — a trăit, ne spune, emoții și neliniști indescriptibile in fața acestor fragmente fosile. Ele nu sint neobișnuite față de ceea ce știe, unele par însă, cu totul necunoscute. Incolțit de întrebări, înconjurat de enigme, ipoteze și de supoziții pe care și le tot formulează, in prima zi și-a scotocit toată noaptea biblioteca după atlase geologice și zootehnice, enciclopedii și dicționare, lucrări și tratate la care nu mai apelase de mulți ani. Căutate cu înfrigurare Paleofauna in Caucaz, un tratat de referință mondială, și afundindu-se in paginile lui, l-au prins zorile la masa de lucru pentru a găsi cit de cit indicul privind piesele pe care le deține. Voia, mai ales, să distingă vreo tehnologie pentru a desprinde in-

C-E-M

IA RA C

ire la restaurarea relicvelor

Specialistă in arta monumentală, plasticienei Diana Brăescu nu i se pare mai puțin monumental impresionantul rest de fosilă geologică

Unul dintre cel mai emoționante momente : după ore întregi de muncă s-a adus la suprafață de la 12 metri adincime, calupul de pământ cu cea mai mare parte a cimitirului de oseminte

Reportaj de scurt metraj

Poveste de pe front

— Mihăiță, vrei să stăm puțin de vorbă? Am vrut să te chem mai demult, dar am văzut că numai gura e de tine și nu m-am îndurat. Hai să discutăm ca doi oameni serioși. Tu erai actorul și eu reporterul.

— Ai, eu sint chiar actor, deși n-am decît șapte clase. Actor cu șapte clase, cum ar veni!

— Așa e, m-am interesat și am aflat că tu ești personajul principal în filmul lui Dinu Tănase. Erou la treisprezece ani. La povestește-mi și mie acțiunea. O știi?

— Vag. Știi, a venit la noi, la Școala generală nr. 1 din București, nenea regizorul cu operatorul, ne-a strins pe câțiva elevi mai mărunței și ne-a pus să dăm probe la magnetoscop. La urmă, a hotărît să joc eu în film. Nu ne-a spus prea multe despre acțiune, trebuia să improvizăm noi, important era să avem reacții spontane. Ceva, ceva tot am aflat însă. E vorba de retragerea nemților înspre Berlin. Trecind prin Transilvania, aceștia l-au luat cu ei pe un anume Constantin Oprîșan, iar fiul lui, Matei, a plecat pe front să-l caute, însoțit de un cal. Cam asta ar fi.

— Deci e vorba de un moment istoric văzut prin ochii unui copil. Adică prin ochii tăi.

— Stați puțin, că e ficțiune ce fac eu!

— Bine, bine, ficțiune, dar tu trebuie să te transpuși, să fii cît mai natural. O să reușești?

— Trebuie. De fapt, am mai filmat și-a mers destul de bine.

— Mihăiță, nu vrei să te faci actor? Văd că ai talent și vorbești foarte frumos.

— Nu cred. Să știți că, deși am fost ales pentru filmul ăsta, nu-mi fac iluzii. Aș vrea să mă fac inginer electronist sau stomatolog.

— De fapt, care e numele tău întreg?

— Mihai Brătîlă.

Cînd am sosit la Cincu, lângă Făgăraș, unde se filma Erou la treisprezece ani, frontul ajunsese în Cehoslovacia. În centrul comunei, toate prăvăliile poartă firme slovace: Poșta, Telefon, Listy, Telegramy, Koloniál, Cukraren, Chlieb, Kréma. Vreau să-mi cumpăr țigări, dar nu știu încotro să mă-ndrept. Într-o femeie care stă pe margine să vadă actorii și-mi arată cu mina înspre o dugheană. În drum spre Koloniál, mă întîlnesc cu un slovac, îmbrăcat precum pelerinii medievali. Se fac repetiții. Îi aud pe Dinu Tănase:

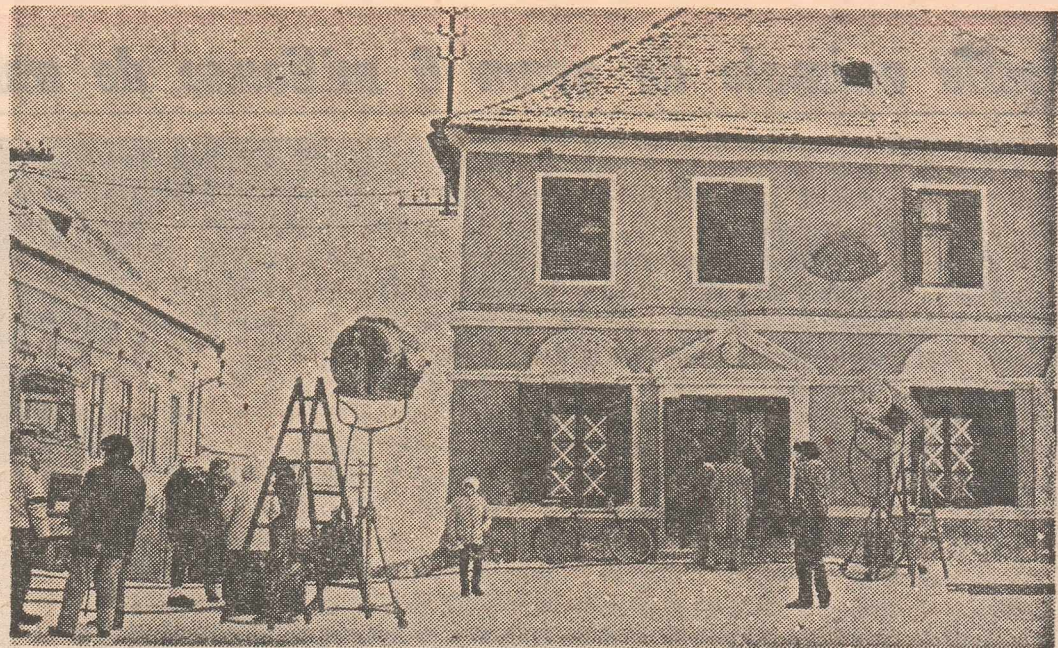
— E prea mare, măi bălețe! Nu, dom'le, n-are ce căuta colivia în sac. E o boceluță. Nu trebuie să aibă în ea decît niște piine, slană, un amnar.

Mihăiță, îmbrăcat într-un veston de postav aspru, își privește sacul legat de băț, cu care străbate Europa în căutarea tatălui. Îi fac semn de pe margine și-i urez drum bun în glumă. Îmi răspunde cu un zîmbet palid. Machiorul i-a dat o figură atît de bolnavă, încît îi vine să crezi că-a răcit, așteptînd în ger să-și facă rolul. Joacă bine, e foarte deștept, spune operatorul șef Constantin Chelba și-l mîngîie pe Mihăiță cu tandrețe.

La ora 13 și 8 minute apar

doi cascadori, călare. Paul Agarici, colegul meu, fotografiază caii, cu zăbala în spumă. Sint nervoși și, cum își mișcă gîtul încordat, sint gata să dea peste domnul sublocotenent neamț care urmează să moară într-o explozie la kréma, tocmai cînd iubita lui, Anneliese, venise după el pe front, pentru a se căsători. Vlad Ganiș, pe numele său adevărat, e cam plictisit și bate pămîntul în buna tradiție ofîterească. Se comportă atît de natural, încît sint nevoia să-l gratulez, Meine Hochachtung, și-l părăsesc pentru a mă holba la o figurantă ca-n filme...

Se filmează din interior, lumină multă, operatorul e atent, camerele sint la post, regizorul secund, Alexandra Movileanu, urmărește acțiunea din afară, Dinu Tănase din interior, din kréma adică. Îi așteaptă pe Mihăiță să apară la

1. Platou de filmare în comuna Cincu

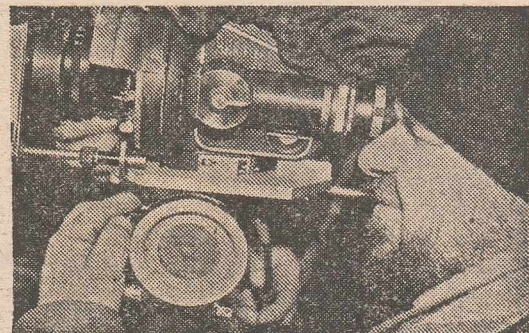
2. Eroul interpretat de Mihai Brătîlă descoperă lumea la 13 ani

geam. „Vino din nou, mai așa, mai la stînga, stai așa! Privește și p-aici, p-aici, p-aici așa! Fă încă o dată la fel. Hai! Buuuu!” Și Mihăiță își pîmbă privirea suferindă prin ochiul de geam și trece mai departe și-n pata de lumină încetșată se zărește urechea singerindă a micului erou, ca o cicatrice a istoriei.

E frig, brrr, e greu și la filmare, cine știe cum o fi fost pe front. Acolo nu juca decît o dată scena, fără repetiții, fără regie. Jocul vieții și al morții. Mă duc să mă încălzesc în camera producției. E cald, toată lumea forfotește, parcă e o cooperativă meșteșugărească. Costumierele calcă și cos, machiorul Ana Stan îi dezlepește la-textul de pe urechea rănită a lui Mihăiță, iar actrița Victoria Cociaș Șerban, care va juca

3. În rolul calului, calul Gică

Cel care vede primul filmul: operatorul Constantin Chelba

5. Regizorul Dinu Tănase și colaboratoarea sa Alexandra Movileanu

rolul crîsmăriței Hanka, stă încotoșmănită în cojoc, îmbrăcată în costum cu dantelă, în așteptarea filmării. A venit cu personalul de la Brașov, peste cîteva ore trebuie să plece, fiindcă astă-seară are spectacol. Cum vă place de Shakespeare. Zimbește doar cît să nu pară supărată și repetă rolul de pe o bucată de hirtie. Shakespeare ori Carabă? Dumitru Carabă este autorul scenariului Erou la treisprezece ani.

Din nou în kréma, de unde se filmează scena din piață. Figurantii, cu găleți și coșuri, se încrucîșează abătuși, e doar război. Pe margine, stau sătenii și se uită. Unul din ei, mai hitru, strigă la altul din partea opusă: „Măi, Mitre, ajută, măi, pe doamna să ducă

coșul, că i-a fi greu!” Doamna zimbește și-si vede de rol mai departe, ducînd pentru a șaptea oară coșul, doar-doar va leși bine. Arta e grea, dar ea continuă să uimească pe oameni, așa cum a acaparat-o și pe tanti Aglaie, o bătrînă mucalită care nu-și mai ia ochii de la filmare. „Ti-ar fi plăcut să fii artistă, tanti Aglaie?”, o întreb. „Apoi, mi-ar fi plăcut, da' nu mă lasă bărbatu-meu!”. „Atenție, lăsați bătrîna, pleacă figurația! Motor!” Piața se umple de mișcare. Înăuntru, actorul brașovean Paul Lavric repetă rolul lui Košik, Hanka, ved s tym chlapcom nite le dobre, iof, ištenem, mai bine vorbeam ungurește, că parcă era mai ușor.

Pe ziua de azi s-a terminat filmarea. Regizorul Dinu Tă-

nase își viră mîinile în hanorac și, în timp ce-si rezeamă privirea de scenografia lui Vasile Rotaru, îl întreb cite ceva despre eroul principal. „Este extraordinar puștiul. A înțeles imediat ce trebuie să facă, d-ai-a am tras două duble, era o stare de expresie. Pentru mine e un mare noroc, fiindcă eu comunic cu el. Înțelege, intră repede-n rol. Nu suportă însă să-l brutalizezi. La un contact mai dur, data trecută, și-a aruncat căciula, ce, el să fie umilit?” Pînă dau foaia carnetului, directorul filmului, Dumitru Pohoș, anunță de-a-fară că ne-așteaptă autocarul și discuția se termină, iar piața începe să se elibereze de figuranți și spectatori. Mîine, circiuma va sări în aer.

RADU G. ȚEPOSU

Codrule, mări-a ta

(Urmare din pag. 1)

protectoare a omului. Explicația acestei perenității o găsim în natura ecosistemică a acestor păduri, cu diversitate de compoziție și structură ecologică și genetică.

Procentul de împădurire a țării a scăzut continuu — mai puternic în ultimele două secole — cu toată lupta silviculturilor; astfel încît astăzi acesta este numai 27 la sută față de 75 cît era în trecut, înainte de acțiunea distructivă a omului. Procesul de despădurire a țării s-a produs mai activ imediat după primul război mondial, ca urmare a acțiunii demagogice a politicienilor, cînd peste 1 milion de ha de pădure, în cea mai mare parte accentuat înclinată au dispărut; pădurile erau supralicite de politicieni demagogi, în fața țărănimii necunoscătoare a funcțiilor de protecție a pădurilor, în special a aceleia de protecție a solului. Suprafețe importante de pădure au fost apoi pierdute prin

defrișarea așa-numitelor pășuni împădurite.

În lupta pentru apărarea pădurilor noastre amintim în primul rînd numele regretatului profesor Marin D. Drăcea — luptător neobosit pentru conservarea pădurilor țării, și pe acela al savantului agronom academician Gheorghe Ionescu Sisești, apărător neobosit al pădurilor noastre.

Dintre problemele privind existența, calitatea și folosirea rațională a pădurilor se menționează: păstrarea integrității fondului forestier al țării și a calității acestuia, apreciată după compoziția arboretelor, structura lor pe clase de vîrstă, după starea arboretelor și a solului, mai bună sau mai rea, după categoria de productivitate ș.a. pot degrada în mare măsură printr-o gospodărire necorespunzătoare. Apoi, valorificarea rațională a resurselor forestiere. Respectarea posibilității — adică exploatarea unei cantități de materiale lemnoase corespunzătoare creșterii anuale a pădurii — este o condiție fundamentală a asigurării existenței acesteia. Aceasta este o problemă veche a economiei noastre forestiere, în fața căreia noastră atitudine fermă însuși

președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care la Consfătuirea pe țară a silviculturilor a declarat: „Să nu mai admitem sub nici un motiv tăieri mai mari decît cele normale, să asigurăm o creștere corespunzătoare anuală a fondului forestier”. Recent, președintele Nicolae Ceaușescu a interzis orice fel de tăieri în pădurile de cîmpie. Conservarea pădurilor este condiționată apoi de culturalizarea exploatărilor, prevenirea și combaterea eroziunii solului.

Cultura molidului în arborete pure, în locul ecosistemelor naturale, adaptate de veacuri la asprimile climatului lor, a condus la degradarea genofondului și ecofondului nostru forestier. Această greșală greu reparabilă s-a produs în Bucovina, în bazinul Oltului și cel al Mureșului, în Munții Apuseni și pe Valea Sebeșului, începînd de la sfîrșitul secolului trecut și continuînd în secolul nostru, în mare parte chiar pînă în prezent. În această acțiune s-a imitat greșeala făcută în secolul trecut în Germania, unde pentru un plus imediat de rentabilitate arboretele naturale au fost înlocuite cu culturi de pin și molid. Consecințele acestei acțiuni au fost repetate

rupturi și doborîturi produse de vînt și de zăpadă, dezvoltarea exagerată a vinatului, dezvoltarea insectelor fitofage, infestarea arborilor cu ciuperca de putregai roșu, fomesannosus, gospodăria nesănătoasă a pădurilor, prin depășirea continuă a posibilității și nerespectarea orînduirii în spațiu a tăierilor, fragmentarea exagerată a masivelor. Această situație nesănătoasă trebuie remediată prin cultura de ecosisteme stabile, cu diversitate de compoziție și structură, în cadrul așa-numitelor reconstrucții ecologice.

Protecția stejarului pedunculat, foarte slab reprezentat în fondul nostru forestier, în urma repetatelor uscări intense, este o măsură de importanță fundamentală pentru salvarea acestei specii prețioase („aristocratul speciilor lemnoase și diamantul lemnelor”, cum a fost numit de regretatul profesor Marin D. Drăcea). Interzicerea tăierilor în pădurile de stejar existente și constituirea celor mai bune arborete în rezervații, protecția împotriva insectelor defoliatoare cî atacuri intense și asigurarea regenerării naturale cît mai abundente sint măsurile indicate pentru salvarea stejarului.

Reconstrucția ecologică con-

stînd în acțiunea de refacere a pădurilor nesănătoase, degradate, cu ecosisteme stabile, amestecate, constituie măsura necesară în cadrul acestei acțiuni. Ameliorarea ecologică a solului este altă măsură necesară pentru asigurarea productivității pădurii. Mai eficace și mai ieftină este ameliorarea biologică a solurilor de pădure, prin introducerea în arborete a speciilor amelioratoare.

Diversitatea de compoziție și structură s-a dovedit a fi de importanță fundamentală pentru asigurarea sănătății arboretelor și sporirea productivităților lor și a solului, prin mai buna folosire a spațiului aerian și subteran. Această diversitate se poate realiza la grade de diversitate diferite, în structură grădînită, în structura pluriatajată — ca în pădurea de sleau — și chiar numai cu două specii ecologice compatibile, ca în stejăreto-carpinete, în culturile de stejar și aninete.

Aplicarea consecventă a principiilor de mai sus, reclamă formarea unei conștiințe forestiere a silviculturului, ca și a fiecărui cetățean care trebuie să înțeleagă în ce constă această bogăție, s-o protejeze și s-o fructifice în consecință.

Atelier literar

G. Dumitrescu

A. Dan: Pagini frumoase, de înțelepciune amară, demne de un condei sensibil, cu atita experiență.

Nina Vodă: Există talent și o anumită experiență a scrisului, în aceste pagini cu un registru divers, foarte feminine, care anunță probabil ivirea unei poete adevărate. (Indicați-ne mai precis semnătura și spuneti-ne două vorbe despre dv.).

Paul Sirbu: Tristețea e strigată prea brutal, prea strident (în ultimele două trimeteri), fără nuanțele și transfigurările poeziei... (și ce s-ar face poezia fără singurătatea?). N. B.: Paginile au devenit foarte greu de descifrat!

Mih. Andreescu: Tendințe obstructive, hermetizante, în multe pagini. Mai interesante și un pic mai dezagajate: „Ardere”, „Adversitate”, „Doză finală”. Cit privește „dogmele” (vă referiți la unele, în scrisoare) nu se poate să nu vă amintiți că una din tradițiile cele mai de pret ale omenirii este chiar lupta împotriva lor!...

M. Cosm: Mulțumiri! „Căsuța” însă n-a mai ajuns prină la noi, ci a rămas probabil pe undeva pe la secția de scrisori (n-ați menționat pe plic „pentru Atelier literar”). Explicația la „sulfine” nu rezolvă integral problema: rămâne imposibilitatea ori nefirescul de a gândi sufli-

nele ca un... roi!... Versurile de acum sint, nu atit prozaice, cit nepuse la punct, unele foarte aproape de stadiul bruonului („Banalități”, „Vis de student”, „Filigran”). Mai aproape de reușită (dar nici ele scutite de neajunsuri și nefinisări), „Copil din flori”, „Balada lucrurilor”, „Zi de vacanță”, „Piine neagră”.

M. Gutui: Ceva, în „Rugă de seară”. Prea puțin, însă, ca să putem trage concluzii.

Oreste: „Sălbăticune”, „In vis”, „Patria”.

Maria Chertic: După cum rezultă din scrisoare, se pare că lucrurile au intrat pe un făgaș favorabil, spre rezolvare. Sperăm să vă găsiți, în fine, liniștea și echilibrul și să vă puteți ocupa mai mult de lectură și studiu (singura cale de a progresa în meșteșugul scrisului!).

Carmen Mihaela Popovici: Frumoasă, inteligentă, subtilă, scrisoarea dv., un mesaj juvenil de caldă sinceritate, care ne-a impresionat (fără a fi pentru sinceritate nu se cer scuze!). Ciușătenia e că spontaneitatea și căldura scrisorii nu prea mai apar și în poezii, care sint, cu unele excepții, niște compoziții mai de grabă reci, decorative, deși lucrate cu acuratețe și îndeminare (dar și cu un soi de refinere și timiditate): „Coloanele”, „Darul iernii”, „Singurătate”. Un plus de vibrație lirică, în „Dacă iubirea”, „Interior”, „Ce duhuri”. Sperăm să pri-

mim în continuare vești din ce în ce mai bune.

V. Vosganian: Lucruri interesante, din nou, care poartă gânduri, viziuni, imagini de înaltă poezie, uneori, din păcate, pe un vehicul greoi, obscur, inadecvat, care pierde pe drum părți importante din zestrea de expresivitate, semnificație, lumină... Mai accesibile: „E timpul”, „Degerați”, „Lapidare”, „Nemintuți”, „Portret” (nefinisată).

B. Costin: Multe lucruri interesante, parcă în progres uncoori, mai dezagajate (și ca arie tematică), avind citeodată chiar și o undă de umor!... Nicolae Fulga, Aromân (3 plicuri), Grigore Stela, Cristina Aelenei, Adrian Nicolescu, Letiția Balș, Sigo Aurelian, Dan Viadu, Luehen Fredith, Const. Nic. Petrescu, Nicolae Badea, R. Comanec, Ramina Liceanu, Relu Palade, Z. Ella, Vasile Pătrașcu, Mihail Ipate, Alec Duhnic, Daniela Spiridon, R. H. Romilla, Ionel Neagu, Gh. Iordache, Maria Pandelescu, Alina Noreanu, C. Dănuț (Simeria), C. G. Jurj, Sergiu Danielescu, Fl. Mărginean, L. Antohi, Opus, Cristina B., Iulian D.-Lipova, Silviu Stoian, Mirela Valis, G. Bărbuț, Carmen (Claudia), G. Iftode, Mihaela-Istrate, Marius Popescu, Călin Pop, Daniela-Nicoleta. Incercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R.: Manuscrisele nu se inapoiază.

Acvariu

Stăpine, schimbă-mi apa tulbure
Să pot privi în voie sirena sfoasă
Cum se sbate în rama aurită

a tabloului
Stăpine, schimbă-mi apa tulbure
Să pot vedea trupul alb al femeii
Ce se alintă iar în brațele tale.
Stăpine, schimbă-mi apa tulbure
Si nu uita că doar eu am gustat
Din amarul lacrimilor tale
Ce-au picurat cindva
In acest acvariu cu gratii transparente.

PAUL IOAN

Ardere

Ardeam
atit de intens incit
pământul
se invirtea cuminte
in jurul nostru
convins
ca steaua aceea palidă
numită soare
n-o să-l mai intereseze
niciodată.

MIRCEA ȚALAN

Iarnă

Nopți scuturate; simt frunze,
de-a rindul,
cum pier in sărutul uscat de fecioară
nisipuri se sparg cu margini de sticlă
și tac corăbii, oprind, fără visle,
pământul,
o mare ne poartă, vislind val peste val.
Apă, ce vis al zăpezii! atit cit o topise
lumina de la stele; rămîn, ca să nu calc
prin zorii prăbușiți într-o subsuoară
de deal...

In ramuri se coc ghețuri, fructe
fără miez;
cum îți ningeau pe sini ochii mei
vreodată

tot albul ce-l aveam... uncoori te mai
ered,
căprioară eu ochii de trecut zăpezi...
Pe palma stingă soarta începe
să mă ardă

și umerii se fac prea strimți
ca să-i mai port
Ninsoarea s-a oprit; acum, prin gânduri,
foamea

mai ninge urme calde de lup
pe zăpadă...
VARUJAN VOSGANIAN

Scurtă biografie

Creionul scriștie a nou,
n-a mai scos pe gură
nici o figură de stil.
A crescut lunguieț ca un pistil,
a răsărit pe cine știe ce arătură
străină,
sperios ca o găină,
a fost programat să scrie lucruri
inspăimintătoare,
apoi și-a pierdut virful de diamant
in mare,
In marea vorbelor, vreau să zic,
apoi a mai îmbătrinit un pic,
a ieșit schiopătind din rastei,
a compus un demodat de pastel,
a tras o gură de aer puternic, tare,
și s-a scufundat bolborosind in mare.

CONSTANTIN BUCIUC

Frig

ninge
atit de liniștit
in poem,

literele
se string
una-n alta
ca vrăbiile
pe sirma
de telegraf.

ROSE TALL

Amăgitoarele ninsori

Dacă-n ciuleandră stelele nebune
Învirțite urcă și cobor
Dacă e dat la sorocit sobor
Din zare-n zare fluturi să s-adune,

Din vechi troiene ce pe umeri porți
Pentru o clipă leapadă o parte
Acestor amăgiri imaculate
Desferecă și larg deschide porți.

Nu-ntinde palma visul să topești
Nu despica minciună de-adevăr
Zi că-s păreri ninsorile din păr
Și aievea-ți rid ciresii in ferești

Chiar dacă știi că totul e un fard,
Surisul alb al ochilor ce mint
Și simți adine sub masea de argint
Cum răni nevindecate încă ard.

DELIA NEGRU

PLATON PARDĂU:

(Urmare din pagina 9)

nele anterioare. Aveam și conținutul să am dorința, ambiția eventual (cuvint discutabil în cazul de față) scrierii unei cărți fixe și totale, apropiată de condiția poeziei. Un timp prezent și atemporal în aceeași măsură.

— Cum așa?
— Mi se pare fascinant să încercăm a vedea totalitatea timpului în care existăm, aerul etern pe care-l respirăm, un univers închis dar elastic. Azi, limitele romanului sint impinse către formidabile distanțe. Nu numai că nu se mai poate scrie ca altă dată. In discuțiile despre tematica literaturii, actualitatea sau neactualitatea ei, adesea sint invocate (am făcut-o și eu) valorile perene ale omului, eternitățile sale, ca repere de militantism. Imi pun intrebarea, periculoasă și compromițătoare, dacă azi acele eternități mai sint cele de ieri? Nu s-a produs o modificare în inșiși semnificațiile omului, care a trage după sine căderea unui lung sir de mituri și înaltă altele? Convingerea în finalitatea inexorabilă de ce n-ar căuta soluții pentru altfel de salvări și supraviețuiri decit o făcea semenul nostru de acum două milenii? O teorie uluitoare ca idee și probe pare a identifica universul mort cu cel viu: sistemele planetare din spațiul înfinit se organizează ca o făptură ginditoare! Nu mai sintem singuri, astfel, in timp și spațiu! Peste pesimismul unei științe a rigurilor se profilează o nouă și neliniștitoare speranță.

— E o tentație.
— E o tentație care nu-ți permite să rămii crispat in rindurile literelor tale! In ce mă privești nu cred într-o literatură fără aspirația depășirii regulei de trei simple, am impresia, frecventată de multe condeie demne de alte orizonturi.

— Faptul că v-ați născut în Bucovina v-a marcat fără doar și poate. Faptul că din cind in cind vă duceți acolo e simptomatic. Ce aduc in istoria țării aceste locuri?
— Istoria? Mă duce cu gindul la pietrificat. Rămîn in nota Scrisorilor imperiale. Cind autoritățile habsburgice au vrut să pună un străin ca primar in localitate, din rindul cetățenilor chemați să voteze de formă, s-a ridicat un tânăr și a zis: „Cel mai bun de primar

sint eu!”. Au trebuit să-l accepte. Și a fost cel mai bun. Să fie acesta un fapt din trecut? Era prin o mie opt sute și... dar l-am cunoscut pe om foarte bine. Stătea pe celălalt deal, cu două case mai sus de pîrîl Dieciilor... S-ar putea să-l găsim tot pe acolo.

— Ați trăit acolo ceva atit de teribil, de zguduitor, incit să nu puteți uita nici acum?

— Da. Războiul, cind, de frica frontului și tunului, urșii, lupii, căprioarele, veverițele, porcii mistreți, cerbii, in plină vară, s-au refugiat din munți către văcării și case. Intr-o după-amiază ne-am pomenit cu o veveziță pe coama bordeiului, iar, de la o vreme, devenise o regulă să te întinsești dimineața pe ceață sau la asfințit, cu fiare pasnice.

— Cred că era un spectacol uluitor!

— Devierea asta m-a uluit și pe mine: tot ce știam și-mi închipuiam se corecta sau se răsturna. Mai degrabă, se întimpla aievea imposibilul, nu era nevoie de vreun moș șiret care să mintă de să inghețe apele, doar doar l-om crede noi, copiii. Toată nebunia asta avea loc in timp ce șirurile de soldați de toate neamurile (dealul devenise caput mundi) curgeau de pretutindeni. Pof-tim, forța de iluzionare a unui rebel...

— Marchează.
— Precum marchează și descoperirea că, după ce lumea intră în făgaș normal, ceea ce crezi că nu e normal începe să aibă pretenții, cu șanse, de normalitate.

— Cind v-ați dat seama de asta?

— Eventual cind am constatat că înția delatiune despre mine, in loc să fie respinsă de plano (eram și eu unul dintre acei plictisitori premianți perpetui, iar pira venea nu de departe de ograda părintească, dintr-o sursă la alfabetizarea căreia contribuiseam cu sirg) a început a fi cercetată, verificată, întoarsă pe toate părțile. Complicată e viața, dar luptăm înainte! trebuie să-mi fi zis eu atunci și, cu mai mult avînt, am pornit să recit poezii la fel de fel de serbări închinate libertății popoarelor sau popoarelor in curs de eliberare. Aveam această pasiune de recitator...

— Cam ce recitați?

— Tin minte și acum texte din A. Toma și alții, contemporani. Asta nu inseamnă că am fost victima obsedantului deceniului sau a altor mai mult sau mai puțin obsedante. Nici un

fel de eroism și corecție de biografie. Repet: doar tin minte.

— E mult și-atit. Dar dumneavoastră sinteiți interesat — și nu doar din curtoazie vă spun asta, ci eu toată sinceritatea — și de omul contemporan, de faptele lui, de întimplările prin care trece, mai mult sau mai puțin învingător, mai mult sau mai puțin cu o conștiință exactă a acțiunilor sale. Narațiunile dumneavoastră aproape dau uncoori impresia că sint redactate cu febrilitatea gazetarului, dornic să prezinte evenimentele cit mai „calde”, pentru a nu le răpi nimic din exactitate. Astfel de cărți, chiar dacă nu sint foarte elaborate, chiar dacă nu foarte profunde, plac totuși cititorilor fiindcă aduc un aer proaspăt, aduce vești fidele despre ceea ce ne inconjoară. Imi aduce aminte cit de bine a fost primit romanul ORE DE DIMINEAȚĂ, atit de cititori cit și de critică, fiindcă era direct implicat într-o realitate cunoscută de toți.

— Omul asta contemporan e într-o relație dialectică cu mine. Cind îl atac eu, cind mă atacă el; ne iubim și ne mincăm sufletele reciproc.

— Nu e prea vesel.

— Uite, cu vreo două seri in urmă, un inginer (și-a spus numele, obligația discreției s-o respectăm, atit: lucrează într-o întreprindere de reparat motoare Diesel, undeva, pe șoseaua Giurgiului, nu știu precis, n-am întreat pe mult și, din motive că gluma e in firea romanului scriitor confrate) deci, inginerul respectiv (31 de ani, două fetițe) mă felicita pentru Ultima tentație și imi propune, la primăvară, o plimbare de cunoaștere reciprocă in parcul Herăstrău. Să mă duc, să nu mă duc? Tentației de a răspunde invitației unui bătrîn de pe bulevardul Bălcescu (nume, prenume, telefon, apartament, etaj etc.) îndrăgostit de felul in care descriu eu Bucureștiul, Vatra Dornei și Oradea i-am rezistat. Din nou: a fost bine? A fost rău? Intrebările suscitade de spectacolul buburile de-o viață prin care generosul și marele om de artă, dragul meu maestru Radu Beligan m-a „botezat” dramaturg, bineînțeles, trebuind să parcur potecile pline de stingă-cii in tovarășia, cu folos, a lui B. Elvin, a trebuit să le răspund in, cum se zice, dialog deschis. Stringerilor de mină ale unor activiști de partid, pe un culoar de vagon de dormit, in legătură cu romanul Ore de dimineață, însoțite de zimbete cu

tile, nu m-am putut estrage. Eram in același tren cu toții și aceeași ne era direcția și destinația. Recunosc, a fost o noapțe scurtă și cit a rămas din somn s-a întimplat cu mulțumire și profunzime. Numai că aceste cărți, numite de dumneavoastră „nu foarte elaborate” (vă dau cuvintul: elaborarea și profunzimea lor m-au pus intotdeauna la maximum pe jărat) nu te prea lasă să dormi nici cind le scrii, nici cind sint in editură, nici după ce le publici. Exemplul de mai înainte: despre banditul Niculiță sau Papigai birjarul, domnișoara Angst ori gazetarul imperial Arthur, nici un telefon. Chiar culegătorul de vircolaci Preșejinka nu l-a făcut pe nimeni să ridice receptorul, măcar din motive practice: draci, vircolaci se mai află pe ici, pe colo.

— Deci, despre aceștia, nici o veste.

— Mi-a zis ceva Tiron hama-lul, însă între două trenuri. Ce e cu activistul din Limba de vîrstă și de ce răbufnește in el cite o nemulțumire sint însă întreat in receptor și oral. Cum să dormi? Aluncind către grav și sobru, aici as zice că există pericolul plurității de ideal. Idealul scriitorului, idealul cititorului, idealul persoanei reale care, întimplător, are o profesie aflătoare in carte. Plus alte idealuri: al redactorului, al editurii, al tipografiei... Cum le împacăm pe toate?

— Cine știe? In orice caz, un roman ca ORE DE DIMINEAȚĂ ca și altele ale dumneavoastră, sau ale confrăților dumneavoastră, n-ar fi putut apărea într-un climat de dogme, de inchistări.

— Dogmele! Asta-i! Aveți dreptate. Pentru că există și o pluritate de dogme. Dogma scriitorului care vrea să spună adevărul „de ultimă oră”; dogma cititorului care vrea și el adevărul de ultimă oră dar nu numai atit; dogma criticii literare care — fără captatio benevolentiae — atrage atenția că ora procesului verbal a trecut sau te trimite inapoi la clasici și aminteste că te-ai angajat in lucrarea pentru o cultură ceea ce e bine să nu uităm nici cind trudim pe mica noastră parcelă; apoi iar: dogma editorului, dogma... Paradoxal, dar existența acestei varietăți de obiceiuri sfinștește prin a le anula unele pe altele in folosul literaturii, iar faptul că le discutăm, ne batem cu ele, le identificăm, reușim să le defrișăm intru facerea luminii

este una dintre datele care alcătuiesc un climat tocmai... ne-dogmatic.

— E un eștiștig al contemporaneității.

— El se măsoară in multe cărți de valoare, incomparabil mai multe decit atunci cind nimeni nu recunoscă nici o dogmă și toate făceau ravagii.

— A spune lucrurilor pe nume nu inseamnă automat ferirea literaturii de rățaciri in labirinturi noi.

— Este bine că privim lucid lumea in care trăim și, firesc, nici o carte bună nu se estrage de la discutarea acestei lumi, de la atitudinea critică-evaluatoare a ei: omul in mișcare, lumea in mișcare, nimic dat odată pentru totdeauna. Poate fi și aceasta o dogmă, ca literatura să încerce să corecteze rele, să impună individualități exemplare rezistente ca artă, să fie a zilei prin implementarea cu problematica stringentă, circumstanțială a omului de azi. Manevrată cu artă, această tendință e fertilă și, nu ezit, necesară. Nu din dorința de a capta interesul cititorului mă interesează lumea noastră din acest unghi de vedere.

— Dar atunci de ce?

— Sint și eu un om al acestei lumi. Îi trăiesc izbînziile și îi suport esecurile, poate particip la ambele. De altfel, între acești doi poli gravitează identificarea scriitorului cu vremea lui: adeziune la nou, împotrivire la vechi. Nu se pot scrie cărți adevărate, măcar in această clipă rezistente, în absența vreunui dintre cele două încercări: ele se ciocnesc și iscă scintea. Trecut, prezent, viitor se deschid la flacăra acestei tensiuni.

— In ultimele dumneavoastră scrieri se constată o tot mai riguroasă impletire a realului cu fantasticul. Să fie ultima dumneavoastră tentație, aceea de a împăca politica, istoria și mitul? Sau de fapt spre altă zare năzuțiți?

— Nu vreau să împac nimic. Caut întregul. E și politică, e și mit, e și istorie, e și iluzie. Dar nu pot trăi și scrie fără să cred in noua realitate mereu posibilă prin această fascinantă osmoză. O încerc mereu, cum răstorni fermecatul tri-unghi din oalini in adincul căruia mărgelile colorate, cu flece mișcare, trezesc alte și alte alcătuirii. Nu e o evadare din lume. Dimpotrivă. In nopțile de insomnie imi place să cred că multi semeni de-ai mei nu dorm din aceeași cauză. Sau dorm.

Flora patriei, un imens tezaur farmaceutic

Arta vindecării unor boli cu ajutorul plantelor are în patria noastră o vechie și bogată tradiție, fapt care este de altfel confirmat și de rezultatele unor cercetări arheologice care au dat la iveală anumite forme medicamentoase (colire sub formă de pastă, la Alba Iulia), precum și vasele în care se preparau aceste medicamente (infuzoare, pînă din pămînt ars etc.). Cu milenii în urmă, înaintașii noștri au reușit să recunoască din lumea variată a plantelor florei noastre acele specii cu virtuți terapeutice, tămăduitoare. Herodot, considerat pe bună dreptate părintele istoriei, cînd scria despre strămoșii noștri geto-daci ca fiind „cei mai cinstiți și viteji dintre traci”, menționa și faptul că aveau temeinice cunoștințe de astronomie, dar și privind întrebuințarea plantelor vindecătoare. Cu patru secole mai tîrziu, medicul grec Dioscoride, aflat în armata lui Nero, semnalează că „pe teritoriul Daciei se foloseau pe scară întinsă plantele medicinale pentru tămăduirea diverselor boli”. Numeroase alte documente atestă utilizarea plantelor medicinale de către medicina tradițională empirică, pe teritoriul țării noastre. Am putea da cu titlul de exemplu „Pravila” lui Matei Basarab (din 1652), în care se precizează că vrăciulii îi revenea sarcina să „cerceteze ierburile spre a descoperi pe cele cu proprietăți de vindecare”.

Începînd însă cu secolul al XIX-lea, plantele medicinale din flora țării noastre, datorită înalțelor lor calități terapeutice, au fost sistematic căutate și apreciate pe piața europeană. Datorită poziției geografice și climatice, teritoriul patriei noastre a fost și este leagănul unei varietăți și bogate vegetații. Specialiștii au identificat mai bine de 3.000 de specii de plante superioare, spontane și cultivate. Ele se regăsesc și azi în codrii noștri seculari, în covorul multicolor al poienilor și pajștilor, livezilor, în întinsul cîmpurilor, pe malurile apelor de munte și de șes — în luciul lor oglindindu-se fața numeroaselor plante cu proprietăți miraculoase.

Nu este mai puțin adevărat însă că în sfîrșitul acesta de secol și de mileniu, medicamentul natural ocupă un loc binemeritat, impunîndu-se față de medicamentele de sinteză prin anumite proprietăți supe-

rioare în ce privește toxicitatea, toleranța organismului (nu provoacă reacții adverse) și, nu în ultimă instanță, prețul lor este mai acceptabil, iar baza de materie primă este, practic, nesfîrșită. La noi, în țară, întreprinderea „Biofarm” București produce medicamente naturale avînd, deci, materia primă constituită din plante medicinale și aromatice, glande, organe și subproduse animaliere. Este singura unitate cu acest profil, care are o tradiție bogată de peste 6 decenii, ocupînd un loc meritat în ierarhia producătorilor de medicamente de pe mapamond.

Zilele acestea ne-am oprit la întreprinderea de medicamente „Biofarm”, tocmai pentru a vedea locul pe care îl ocupă medicamentul natural în aria cercetării cit, mai ales, al importanței ce i se acordă în terapeutică modernă. Am aflat, cu acest prilej, că specialiștii, (medici, biologi, ingineri, chimiști) acordă o atenție crescîndă acestei bogății naturale, apreciînd la justa valoare importanța economică, sanitară și științifică pe care o reprezintă plantele medicinale și aromatice. Concret vorbind, în cîincinul 1981-1985, din cele 40 de medicamente noi intrate pe banda de fabricație li au fost pe bază de plante medicinale și din flora spontană. Din producția de medicamente numai pentru uz uman, circa 35 la sută reprezintă medicamentele provenite din plante și extracte din plante. E mult? E puțin? Aici se realizează peste 25 substanțe active sub cele mai variate forme farmaceutice. Ele reprezintă gama principală a substanțelor din clasele cunoscute pe plan mondial: alcaloizi (sparteină, atropină, colchicină), caretonelide (Haligal), glicozidi (antociani). Ar merita tratate în

mod distinct și alte medicamente avînd proveniența naturală: silimarina, romazulanul, cinerolul, difeblionul, vincamina și altele, prezentate sub formă de soluții injectabile, comprimate și drajeuri, soluții de uz extern și intern, tincturi și extracte.

Inginerul Teodor Marinică, inginerul-șef al susmenționatei întreprinderi bucureștene, ne relatează că unitatea realizează produse finite din substanțe active din plante furnizate prin cooperare de întreprinderea de antibiotice Iași, ca: Vincamina, Deslanozid C, Rutoxid, Maleat de metil ergometrină. Dintre plantele furnizate de Trustul PLAFAR și unitățile sale, care stau momentan la baza fabricării unor medicamente, vom aminti iarba și rădăcina de mătrăgună, măturicea, florile de crăie, floarea de patlagină, scoarța de crușin, semințele de armurariu, fructele de afin, frunzele de mentă, rădăcinile de valeriană, florile de arnică etc. etc. Aplicîndu-se tehnologii de extracție moderne și procedee de purificare selective s-au obținut medicamente competitive pe plan mondial. Vom aminti cîteva dintre aceste medicamente naturale care au constituit fericitul subiect al unor cercetări finalizate: Silimarina (medicament hepatoprotector), Romazulanul (antiinflamator), Bergonal, Foladon, Tinctura valerianae (spasmolitice). Apoi cardiotonicele: Digitalină, Digoxin, Dezacetil, Lanatoxid C. Medicamente recomandate ca reglatoare ale circulației sanguine cerebrale: Difeblion, Vincomină. Altele, revulsive: Tinctura caprici și, în fine, altele laxative: Cortelax și Galcoon.

Programul complex de producție, ne spunea chimistul Iacob Barbos, directorul unită-

ții, se bazează pe activitatea de cercetare a institutelor de cercetare și învățămînt superior, coroborată cu preocuparea specialiștilor din unitate. Reușitele se bazează și pe o bună cooperare cu firmele străine: Boehringer-Ingelheim, Mark-Darmstadt (R. F. Germania), Galenica (Iugoslavia), Farmitalia-Carlo-Elba (Italia). Dintre produsele românești care s-au impus în vremea din urmă rețin atenția în mod special Silimarina (comprimate) și Difeblionul (comprimate) care înlocuiesc cu succes importul de Legalon și Difrarel. La realizarea acestor medicamente și-au dat concursul specialiștii de la I.C.S.M.C. în frunte cu dr. farm. O. Contz (dr. farm. M. Guja, dr. farm. V. Enescu, dr. farm. E. Tarpo, dr. farm. M. Manuchian).

Introducerea în fabricație a noi produse de uz pediatric, cosmetice, pentru uz ginecologic, stomatologic, zooveterinar, cosmetice, este o altă preocupare de prim ordin. Acțiunea este dirijată de C.I.M.C., care finanțează de altfel și un însemnat număr de contracte de cercetare tehnico-științifice. O colaborare prodigioasă există cu Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, cu Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, cu Facultățile de Farmacie din București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova. Inginera Maria Gheorghiu, șefa birou plan-dezvoltare la întreprinderea „Biofarm” ne înștiință că și alte plante își așteaptă cursul cercetării și a validării importanței lor terapeutice. În fază avansată de cercetare se află germenii de porumb, materialul vegetal reșchiat de la copilul roșilor, șacșiu, macul galben, cornul secării, scoarța de castan etc. Eforturile de cercetare

sînt susținute de specialiști de-ținiei precum dr. farm. Ecaterina Nichiforescu, dr. farm. Natalia Rădulescu, dr. farm. Radu Ghiocel, dr. farm. Ludmila Popa, ing. Vila Ștefănescu și alții.

Dintre preocupările de ultimă oră ale „Biofarm” vom menționa acelea privind valorificarea cîntinei albe, cercetări inițiate de prof. dr. Ioan Brad de la Universitatea din Craiova. S-au și realizat deja 3 forme farmaceutice pe bază de cîntină: spray, colir, perle gelatinoase — recomandate îndeosebi ca dermorestitutive, energizante, remineralizante, — cit și în tratamentul ulcerului gastric. Trei specii de ghimpe (Xanthium sp.) stau la baza unui extract de ghimpe fluid, ADENOSTOP, recomandat în afecțiuni ale prostatei, în cistopielite, litiază renală, medicament în fază de finalizare, avînd ca „protagoniști” (după 15 ani de muncă de cercetare și testare) conf. univ. dr. Pavel Petcu și echipa de cercetători clujeni. Dintre temele de cercetare propuse pe linie de invenții și inovații se remarcă, de asemenea, produsul PROFIDENT, medicament cu acțiune antimicrobiană, cu utilizare profilactică în igienizarea cavității bucale și în practica stomatologică. Medicamentul are în compoziție mentă, sunătoare, propolis s.a. și este semnat de binecunoscutul medic Dinu Florea din Cîmpina (Prahova). Medicamentul hepatoprotector, HEPATOCAR, obținut din ciulin (Carduus nutans) și altul spasmolitic obținut din catalan (Petasites hybridus) sînt propuse de un colectiv de cercetători de la Facultatea de farmacie din București condus de prof. dr. Ion Ciulei.

Pentru valorificarea superioară a fondului de cercetare, pentru mai buna aprovizionare cu materie primă, pentru scurtarea drumului de la cercetare, asimilare și pînă la obținerea avizului de fabricație, autorizarea de fabricație și inclusiv preț — este necesară, ca o concluzie finală, o mai bună conlucrare între factorii de resort. În același context se are în vedere dezvoltarea de noi capacități și, în special, a tehnologiilor de vîrf, care să permită obținerea de substanțe biologice active — avîndu-se în vedere și procedeele de obținere a lor prin culturi celulare și inginerie genetică.

Ciulinii profesorului Ciulei

Se vede limpede treaba că în anii din urmă multe medicamente românești de sorginte vegetală au constituit inițial subiect de cercetare, apoi au îmbrăcat haina brevetelor de invenție. Tot la fel de bine se poate constata că nu în puține cazuri au luat drumul testărilor preclinice și clinice iar, în final, au fost propuse pentru micro-producție în laboratoarele galenice ori, în cele mai fericite cazuri, au luat calea marii producții și, deci, a industrializării. HEPATOCAR-ul și SPASMOLIZIN-ul sînt alte două astfel de medicamente de proveniență vegetală destinate uzului uman. De ce să nu spunem, sînt două medicamente care și-au croit greu drumul experimentărilor clinice pînă la obținerea avizelor speciale și a normei tehnice de fabricație. Medicamentele amintite mai sus sînt în curs de fabricare la întreprinderea BIO-FARM București, ele încorporează rodul muncii și al osîrziei științifice al unui grup lărgit de cercetători în frunte cu distingul om de știință prof. dr. doc. Ioan Ciulei, șeful catedrei de Farmacognozie de la Facultatea de farmacie din București.

În cursul unei după amieze și

al unei seri petrecute alături de un om de știință ce număra 37 de ani de cercetare, am realizat convorbirea de față.

— Stimate tovarășe prof. dr. doc. Ioan Ciulei, am fost surprins plăcut alînd că pe banda de lucru a întreprinderii BIO-FARM se află două medicamente de proveniență naturală, aparținînd unui grup de oameni de știință de la facultatea unde ne aflăm. De fapt, există o tradiție în domeniul cercetării plantelor la facultatea de farmacie bucureșteană?

— La facultatea noastră există o bogată tradiție în ce privește studiul plantelor medicinale și aromatice, fie cultivate, fie din flora spontană. Pornim în cercetare tocmai de la această bază moștenită de la înaintașii noștri. La facultatea noastră s-au făcut cercetări de durată a speciei digitalis (degetel). S-a studiat cu minuție compoziția rădăcinii de valeriană. Cercetări de durată am întreprins pentru specia papaver (mac). Ne-au ocupat spații însemnate din timpul cercetării extragerea și valorificarea principiilor active ale pigmentilor antociani, pigmenti care asigură culoarea roșie a fructelor și florilor, ori albastru-violet al fructelor de afin și boz. Cred că nu este un prilej de laudă, ci unul de constatare dacă vă spun că în laboratoarele facultății noastre se realizează, prin micro-producție, diferite sorturi de medicamente de origine vegetală (și nu numai), astfel că facultatea a reușit în bună măsură să se autofinanțeze.

— La o atenție privire a documentației în cazul celor două noi medicamente propuse de colectivul pe care-l conduceți, am observat că s-a pornit tot de la medicina populară, tradițională, și s-a ajuns la cercetarea științifică, avansată, de laborator.

— Studiul medicamentului

HEPATOCAR a pornit de la semnalaarea folosirii părții vegetale a unei anumite specii de ciulin (Carduus nutans) în afecțiuni hepatice, iar în cazul SPASMOLIZIN-ului am pornit de la un extract din rădăcina de caplan (Petasites hybridus). În primul caz, studentul Mihai Teodor și-a dat lucrarea de diplomă din acest subiect — ciulinul și proprietățile sale terapeutice, iar în al doilea caz, Aurelia Cristea și-a dat teza de doctorat din cercetări asupra caplanului.

După ani de studii și cercetări în laboratoarele noastre, după alți ani de experimentări preclinice și clinice, am obținut din partea aeriană a unei specii de ciulin un extract purificat, cu excepționale calități hepatoprotectoare.

— Care sînt particularitățile curative ale HEPATOCAR-ului?

— După cercetări clinice la spitale de specialitate s-a dovedit că are bune proprietăți în vindecarea afecțiunilor hepatice. Și-a dovedit excelenta comportare în special în refacerea organismului după hepatită. Specialiștii au verificat că medicamentul refacă și celula hepatică. Mai concret spus, regenerează organitele din celula hepatică. În aceeași ordine de idei, medicamentul suplinește cu brio medicamentul de import Legelon.

— Vorbiți-ne, vă rog, despre al doilea medicament, SPASMOLIZIN.

— Spasmolizulin este un extract îmbogățit în substanțe sexviterpice. Substanța activă, petasină, este extrasă din rădăcina de caplan (Petasites hybridus). Științific vorbind, petasina este o sexviterpă, iar pentru a fi mai pe înțelesul cititorilor — un compus cu 15 atomi de carbon. Pentru a preveni o întrebare, notați că spasmolizulin are acțiune anti-septică și vasodilatatoare. În

principal se caracterizează prin acțiune directă asupra musculaturii netede digestive, biliare și renale. De asemenea, este recomandat în spasm piloric, colici intestinale, constipație sau diaree spastică, colică biliară sau colică renală.

— Am înțeles că sînt eventuale probleme cu timpul minim de dezagregare a comprimatelor de HEPATOCAR, iar în cazul SPASMOLIZIN-ului ar fi greuții cu aprovizionarea cu materie primă. E drept?

— Firește că una este medicamentul făcut cu mina în laborator, și alta producerea lui pe scară largă, industrială. În pansoanele pentru tabletare, tăsarea este mai puternică. Ultima formulă avizată și înaintată „Biofarm”-ului se încadrează perfect în farmacopee. Cit privește caplanul, e drept că el se găsește pe toate maldanele, dar acela din Transilvania este mai bogat în principii active. Se întimplă ca vajnicii culegători de plante să țină zile întregi la muiat rădăcinile de caplan, apa să rădînd vădit și diluînd în principii activi caplanul.

— Stimate tovarășe prof. dr. doc. Ioan Ciulei, discutînd din perspectiva avansată în care se află cele două noi medicamente românești din extracte de plante, nu vi se pare, totuși, că se lucrează cu incertitudinile? Să fie bine înțeles. Este vorba de medicamente care suplinesc cu bune rezultate pe acelea din import. Să fie și mai bine înțeles: este vorba de binele public și de sănătatea publică!

— După încheierea contractelor, liniștit ne puteam vedea de alte treburî, înțelegeți alte medicamente, căci în prezent avem în avansată testare și cercetare LARINGOSAN-ul, destinat afecțiunilor O.R.L. și STOMAGINGIV-ul, preconizat în tratamentul afecțiunilor bucale și gingivale cronice. Colectivul nostru de cercetători —

în treacă fie vorba, vă rog să rețineți măcar cîteva nume al distinșilor mei colegi și colaboratori: dr. farm. Lia Somer, dr. farm. Madelena Palade, dr. farm. Victoria Istudor, dr. farm. Aurelia Cristea, farm. doctorand Mihaela Florentina Georgescu și alți farmaciști și chiar studenți eminenți — a înțeles perfect că esența ireductibilă a noului constă în a cultiva reușitele și chiar noul, iar nu în a te opri la pasagera eșecuri, fie ele și birocratice. Nou pentru care și revista „Flacăra”, observ cu satisfacție, pledează în continuare.

Sigur că Trustul Plafar — care, iată, aparține acum de Ministerul Chimiei, tocmai pentru o mai bună conlucrare științifică — trebuie să manifeste un plus de atenție pentru materia primă necesară noilor medicamente românești provenite din materie vegetală. Sigur că, întreprinderea de medicamente „Biofarm” București, trebuie să manifeste un plus de solicitudine în chiar respectarea calității acestor medicamente noi, românești, în urgențarea „Șarjei 0” și a industrializării medicamentelor care s-au dovedit foarte bune după ani întregi de studii clinice. Nu intră nici în competența mea și nici în sfera mea de influență colaborarea cu institutele și centralele de resort. O spun însă la 65 de ani, după 37 de ani de muncă asiduă de cercetare, că indiferent cine a nume semnează brevetul de invenție, trebuie să scurtăm drumul de la plantele medicinale și aromatice autohtone, la cercetarea științifică, avansată, contemporană. Intorcîndu-mă la răspunsul primei întrebări, voi încheia spunînd că, într-adevăr, cu un ochi trebuie să privim la valoroasa tradiție, iar cu amîndoi la ingineria genetică.

DORIN SALAJAN ■

Descoperiri... redescoperite!

Tratamentul reumatismului prin transplant de placenta

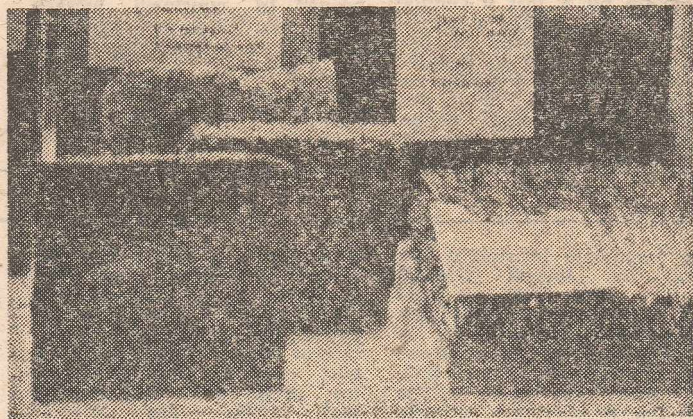
Realizarea unui medicament antireumatismal pe bază de placenta umană a stîrnit un mare interes în Franța, țara unde, se pare, au fost efectuate cele mai însemnate investigații în această privință. Am aflat totuși că, din păcate, este vorba de o cercetare încă nefinalizată, deci pe care proba timpului o va putea tot atât de bine promova sau scoate din competiție. În fapt, principiul nu e nou. Acest țesut a mai fost utilizat în scopuri terapeutice, e adevărat prin procedee de transplant, iar începuturile aparțin fără îndoială savantului sovietic B.V. Filatov. Acesta, prin 1933, în calitate de director al Institutului de cercetări oftalmologice din Odesa, ajunge la concluzia că un țesut extras dintr-un organism uman sau animal și conservat la rece, deci pus în condiții neprielnice de viață, continuă să trăiască, restructurându-se chimic prin nasterea unor substanțe pe care le-a numit „substanțe de rezistență sau stimulatori biogeni”. Aceștia (considerați de Filatov ca fiind diferiți de cunoscuții anticorpi), odată introdusi în organism, accelerează procesul de reconstrucție și vindecare a stării patologice. Savantul sovietic a folosit în tratamentele oculare asemenea țesuturi extrase și conservate, folosind prin injecții subcutanate, implant, instilații, pomezi, cisme materiale autohomo sau heterogene ca placenta, creier, splină, ficat, ovar, piele, cartilaj, scleră, retină, nerv optic, corneă, untură de pește, frunze de aloes etc. A obținut rezultate incurajatoare în diferite afecțiuni oculare, dar și în alte maladii. Numeroși specialiști au preluat ideea lui Filatov sau pur și simplu au aplicat întocmai țesutoterapia inițiată de Filatov. În legătură cu interpretarea științifică a fenomenului, părerile s-au dovedit însă mult mai diverse. S-a emis ipoteza că sub influența elementelor transplantate, se provoacă o excitare a glandelor doctine. Alții au susținut că e vorba de o acțiune vasodilatatoare locală și una hormonală. S-a mai vorbit despre o excitare a sistemului reticulo-endotelial, ca și despre mai intensă formare a autocatalizatorilor din țesuturile bolnave.

În țara noastră, procedeul a fost practicat de către medicul oftalmolog Aurel Rosin, care, începînd cu 1950, la recomandarea profesorului dr. Dumitru Michail, a întreprins în cadrul Institutului de cercetări oftalmologice din București primele studii și experimente terapeutice. În acest scop s-a folosit în exclusivitate placenta și în mod special cea recoltată de la nașterile prin cezariană. Implantările s-au făcut sub piele în regiunea axilară sau subconjunctivală.

De la aceste prime încercări și pînă în prezent, a efectuat cîteva mii de transplanturi de placenta în tratamentul bolilor oculare. Bolnavii urmăriti pe parcursul a nu mai puțin de 35 de ani i-au permis să ajungă la următoarele concluzii: tehnica se recomandă prin efecte certe în miopiile forte progresive și complicate, transplantul făcînd evidentă creșterea acuității vizuale și de adaptare. De asemenea, în keratite s-a putut remarca o îmbunătățire a acuității vizuale prin clarificarea parțială a opacităților corneene. În bolile retinei și ale tunicii vasculare tehnica transplantului a dus, odată cu sporirea acuității vizuale, la clarificarea parțială a turburărilor din vitros și la absorbția hemoragiilor. Ameliorări demne de luat în seamă s-au mai obținut în tratamentul retinitei pigmentare, în atrofiile nervului optic, precum și în glaucom. Interesant de remarcat, totodată, că după efectuarea transplantului, unii bolnavi au declarat că intervenția a avut rezultate benefice, neașteptate, și asupra altor suferințe. Astfel, tratamentul oftalmologic prin țesutoterapie, a acționat, de la

caz la caz, și asupra următoarelor afecțiuni: astm bronsic, nevrite, ulcer gastroduodenal, schizofrenie, eczeme, sclerodermie, tetanie, afecțiuni inflamatorii ginecologice, lupus eritematos. „Într-o zi — ne istorisește doctorul Rosin — s-a prezentat la mine un bolnav cu o miopie forte progresivă. La întocmirea fișei, cum se obișnuiesc, l-am invitat să-mi prezinte mai complet starea sa generală și așa am aflat că omul suferea de un reumatism cronic degenerativ care îl provoca periodic dureri acute și-l obliga să poarte ciorapi groși. L-am făcut transplant cu placenta și după un timp pacientul mi-a mărturisit entuziasmat că durerile reumatismale au cedat foarte mult, că nu mai poartă ciorapi groși, iar mișcărilor au căpătat o mobilitate neașteptată. Acest bolnav se mai află și astăzi în tratamentul meu și își mărturisește în continuare că țesutoterapia constituie în principal leacul cel mai important pentru ameliorarea redorilor articulare. Am comunicat acest rezultat Centrului de reumatologie care mi-a trimis periodic bolnavi cu diferite afecțiuni reumatismale. Am obținut din nou rezultate bune, dar cu timpul îndatoririle profesionale (sint oftalmolog, nu reumatolog!) m-au obligat să abandonez tratamentul reumatismului și să mă ocup numai de bolnavii mei de ochi.”

Iată deci că înaintea specialiștilor francezi, a celor care la ora actuală, cum aminteam mai sus, sînt pe punctul de a propune un medicament pe bază de placenta — un medic român constată cu trei decenii în urmă efectele acestui țesut în ameliorarea reumatismului. Doctorul Aurel

Rosin nu pretinde că este nici primul și nici singurul care a observat pe plan mondial efectele transplantului de placenta în tratamentul reumatismului. Dar, apreciem noi, bogata sa cauzistică și rezultatele dobîndite de-a lungul a trei decenii de aplicare a țesutoterapiei, reprezintă un valoros câștig pentru știința medicală românească. Este regretabil că tehnica transplantului de placenta nu a fost preluată și de către serviciile de reumatologie. Considerăm totuși că, în pofida studiilor din străinătate, tehnica poate fi reintrodusă în terapia curentă și chiar ca temă de cercetare în laboratoarele noastre de farmacologie. Tratamentele și comunicările doctorului Aurel Rosin reprezentate în această privință o adevărată avangardă.

Un combustibil ieftin și de mare randament

L-am văzut deunăzi pe cercetătorul Paul Matei, autor a mai multor invenții consemnate și în paginile revistei noastre. Interlocutorul nostru a ținut să ne înștiințeze că, în urmă cu șase ani, a prezentat la OSIM spre brevetare un așa numit „combustibil solid sintetic”, propunere de invenție apreciată la data respectivă ca lipsită de noutate și importanță economică. De curînd însă — ne informează tot Paul Matei — o propunere asemănătoare a primit brevet în Franța, eveniment consemnat și într-o lucrare românească. Dar să-i dăm cuvîntul inventatorului: „Primele experimente datează din 1971 cînd am izbutit

să realizeze din rumeguș, talaș, coji de floarea soarelui, coceni de porumb, frunze, cărbune, sudate cu un liant niște brichete capabile de a înlocui în condiții optime cărbunele și lemnul de foc. Noutatea a fost consemnată în ziarul „România liberă”. După alte încercări, în 1980, dispuneam deja de 15 combustibili brichetați, obținuți 100% din asemenea resturi și care au dovedit că posedă puteri calorice între 3000 și 8000 kcal/kg. Cei care le-au încercat, m-au sfătuit entuziasmat să propun invenția pentru brevetare. Am intitulat-o „combustibil solid sintetic” și am înregistrat-o la OSIM cu numărul 0081428/18 II 1980. Spre marea mea surprindere, OSIM-ul trimise dosarul spre avizare Institutului de cercetări metalurgice cînd în București există un institut special care se ocupă cu noii combustibili. Dosarul s-a întors cu aviz negativ. Atunci pentru a nu pierde prioritatea asupra tehnicii de obținere, am înaintat la OSIM o nouă propunere (nr. 10202 din 25/80) intitulată „Procedeu pentru obținerea de combustibili solizi”. Dar și de data aceasta, spre marea mea nedumerire, invenția a fost trimisă pentru experimentare tot unei unități străine de preocupările mele, este vorba de I.C.P.A.O. Mediaș, care a considerat că: „soluția propusă este cunoscută, nu prezintă noutate și nu are eficiență economică”. Ei bine, la sfîrșitul anului 1985, apare în București, în Editura „Albatros”, lucrarea lui Viorel Prodea intitulată „Povestea celor 3 R” în care, la pagina 25, sînt consemnate următoarele: „Institutul francez pentru calitatea vieții a decernat doctoru-

lui Leas, inventatorul unui nou combustibil, prestigiosul premiu în domeniul energiei. Invenția sa se referă la realizarea unui produs sub formă de brichete combustibile obținute din deseuri forestiere, organice și agricole. S-a calculat că dacă prin acest procedeu s-ar prelucra deșeurile organice din Franța, s-ar produce echivalentul a 5 000 000 tone petrol... S-a construit deja o astfel de instalație în orașul Laval care prelucurează zilnic 1 800 tone deseuri”. N-a fost o veste încurajatoare, dar am continuat totuși să-mi îmbunătățesc invenția. La ora actuală posed două tipuri de combustibili: combustibili menajeri cu o cifră calorică de pînă la 4000 kcal/kg (lemnle de foc avînd 2500 kcal/kg), și combustibili tehnici industriali cu o putere calorică de 5000—9000 kcal/kg. Acești înlocuitori sînt nepoluanti, și, prin ardere, emană un miros plăcut. Nu sînt vorbe aruncate la întimplare. Ca întotdeauna, eu nu prezint doar idei în proiect, ci realizări palpabile. Orice instituție de stat poate verifica, oricînd, realizările mele.”

Nu e locul și nici menirea noastră de a arbitra disputa dintre Paul Matei și cei solicitați să-și spună opinia privind dosarele sale de idei. Nu sîntem de asemenea nici în măsură să apreciem valoarea certă a combustibililor organici brichetați. Dar fiind vorba de o problemă la ordinea zilei, considerăm că invenția lui Paul Matei merită să fie supusă unui nou examen de specialitate. Îi informăm pe cei interesați că inventatorul lucrează în cadrul Laboratorului de cercetări și proiectări bunuri de larg consum al Institutului de cercetări și proiectări pentru mecanică fină din București.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

De două ori C.N. Ionescu

Răsfoind masivele volume ale „Bibliografiei periodicelelor românești” constăți un fapt ciudat. Printre biografiile semnificate ca apărute în diferite ziare și reviste, 90 la sută se referă, în domeniul științei și tehnicii românești, la numai 70—80 de personalități din trecut, fără îndoială cele mai reprezentative, de la Babeș la Vuia, de la Petru Poni la Anghel Saligny. Desigur despre aceștia mai este mult de scris, există o seamă de fapte și aspecte ale vieții și creației lor ce se mai cer relevante. Dar ceilalți, numeroși, cîteva mii, cu contribuții deloc neglijabile? Ce facem cu toți cei „pe nedrept uitați”? La Iași, un erudit bibliograf a publicat sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă al județului, 5 volume de **Personalități iesene (1972—1985)**, cuprinzînd în total 600 de biografii, cam o treime fiind din domeniul științei și tehnicii. Aceasta doar pentru un județ, e drept un focar cultural al țării! Și în alte județe au apărut astfel de dicționare biografice, e drept, mai modeste (Galați, Constanța, Brașov, Tg. Mureș, Suceava etc.). Se adună, treptat, e drept, materialul pentru o mare **Biografie Națională**.

Ne vom referi, în cele ce urmează, la doi învățați români, pe care doar cei din stricta lor specialitate nu i-au uitat. Pe amîndoi îi cheama Constantin N. Ionescu și — coincidență — amîndoi își semnavă lucrările științifice la fel: C.N. Ionescu. Biologul Constantin N. Ionescu (1878—1935) s-a născut la Iași, unde a urmat cunoscutul Liceu Internat, iar în 1901 Universitatea din Iași l-a acordat diploma de licențiat în științe naturale, mentorul său fiind prof. Paul Bujor. Se specializează apoi la Stațiunea Zoologică din Neapole, sub îndrumarea lui A. Dohrn și la Universitatea din Jena, cu Ernst Haeckel. La Jena își susține doctoratul în 1908 cu o teză adevărată, privind cercetări comparative, privind creierul albinelor. Utilizînd metode histologice de mare finețe, el descoperă în lobul optic o încrucișare nervoasă (chiasmă), denumită mai apoi „chiasmă internă”. Identifică de asemenea rădăcinile reale și celulele motrice ale nervilor cerebrali.

La Iași, este numit profesor secundar de științe naturale (1903—1919) și în paralel predă la catedra de histologie și anatomie animală a Universității din Iași (1901—1933), în 1923 devenind docent. În afara cercetărilor sale clasice asupra creierului albinelor, domeniul în care este socotit o autoritate și un pionier, identifică porii abdominali la acipenseride, descrie secreția glandulară a unui ctenofor, publică studii privind coleopterele și insectele clembole din România.

Este în același timp cel dintîi român care întreprinde cercetări metodice asupra peșterilor din Carpați, începînd încă din 1910. Rezultatele obținute de Emil Racoviță în străinătate îi îndeamnă să se ocupe de biospeologie, iar în 1913 îi apare studiul **Biospeologia Carpaților Meridionali**, descoperind numeroase specii de animale cavernicole și făcînd observații inedite asupra adaptării vietăților la mediul subteran. Miriapodul **Speleogervasisia Ionescu** și

arancidul cavernicol **Nesticus Ionescu** se numără printre speciile care îi poartă numele.

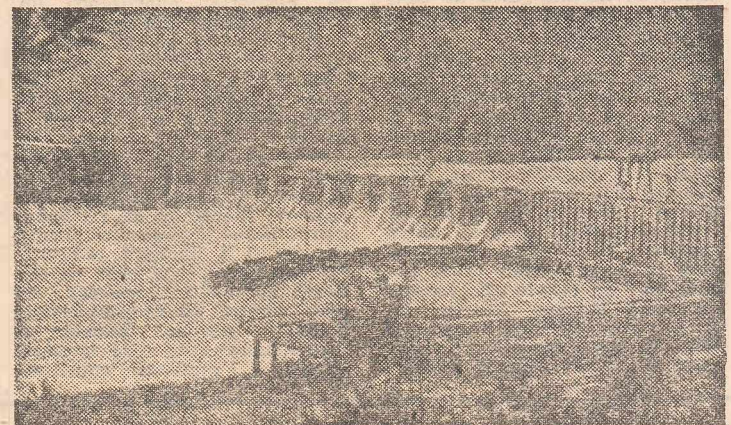
A scris și lucrări de propagandă agricolă, mai ales privind protecția plantelor împotriva insectelor dăunătoare. Maestrul său, Paul Bujor, îl descrie ca pe un cercetător inteligent și vesel, adăugînd: „Oameni ca el, care în viața lor, oricît de modestă ar fi fost ea, au dat probe evidente de muncă folositoare societății, cu totul dezinteresată, au dreptul la toată dragostea și recunoștința societății”.

Chimistul și farmacistul Constantin N. Ionescu (1905—1956) s-a născut la București, unde a absolvit Liceul „Mihai Viteazul”. Și-a susținut doctoratul în chimie (1931) sub conducerea lui C.D. Nenițescu, apoi, în 1934 și licența în farmacie. Doar pentru scurt timp profesor secundar (1930—1931), a activat ulterior în cadrul Facultății de Farmacie (1931—1956), urcînd toate treptele ierarhiei didactice, finalmente fiind profesor de farmacie galenică și de chimie farmaceutică. În paralel, a fost director al Centralei Chimico-Farmaceutice (1948—1949) și al Institutului de Cercetări Farmaceutice (1949—1954), cu un aport însemnat în punerea bazelor industriei farmaceutice moderne în România. În 1948 a devenit membru corespondent al Academiei R.P.R.

A întreprins cercetări în domeniul sintezei enzimice a zaharidelor, al acțiunii catalitice a acestora, al echilibrilor enzimice. A descoperit reacția transferului de hidrogen în clasa hidrocarburilor saturate — punct de plecare al mai multor procedee aplicate în industria petrolului. Printre noutățile pe care le-a introdus în știință, amintim elaborarea unui procedeu de sinteză a acidului pantotenic, a unui procedeu de preparare a oxidului de bismut (ca produs antisifilitic), perfecționarea metodelor polarografice pentru dozarea glucozului de calciu, introducerea noțiunii de „indice amilolitic urinar” în cadrul studiului amilazelor urinare. Este autorul unor metode eficiente de extragere a atropinei din plante indigene, de extragere a iodului din apele de la Govora și chiar din cele de sondă, de preparare a hidroxidului de magneziu din apele Mării Negre. Unele dintre aceste înnoiri au făcut obiectul celor șapte brevete de invenții pe care le-a obținut. În strînsă legătură, cu profesiunea sa, a elaborat lucrări privind incompatibilitățile farmaceutice și controlul medicamentelor, de asemenea a îndrumat și coordonat cea de a VII-a ediție a **Farmacopeei Române (1956)**.

A fost un pionier al farmaciei românești de astăzi, conștient că faza tradițională, meșteșugărească, trebuie depășită, motiv pentru care scria: „În visurile sale de viitor, tînărul farmacist nu trebuie să se vadă numai într-o officină, ci mai degrabă într-o industrie, înconjurată de mașini.” Cei care l-au cunoscut îl descriu ca om al entuziasmului veșnic tînăr, dublat de severitatea unei gândiri riguroase.

I.M. ȘTEFAN

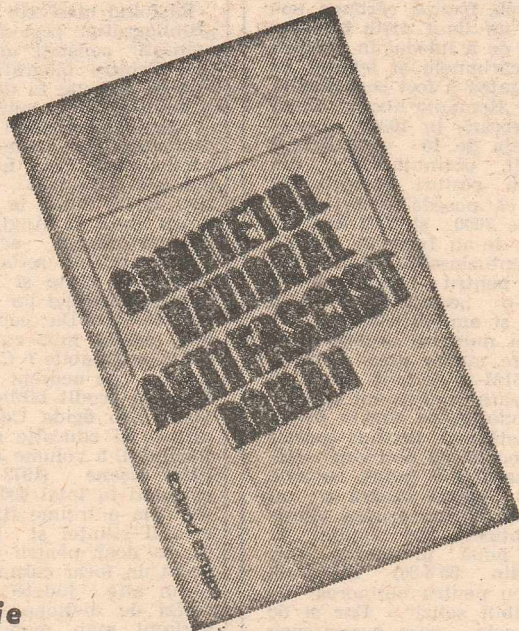

Progresele remarcabile înregistrate în studiul istoriei contemporane a României de către istoricii noștri, după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, au permis cunoașterea aprofundată a luptei poporului român în frunte cu comunistii pentru apărarea independenței și suveranității naționale, pentru angajarea societății românești pe făgașul edificării socialismului. În cadrul acestui efort de investigație atât de fecundă în rezultate, se înscrie și noul volum apărut sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., **Comitetul Național Antifascist Român**, (Ed. Politică, 1985, 366 p.), întocmit de o echipă de renumiți specialiști ai acestui institut, în frunte cu Ion Popescu-Puțuri.

În cuprinsul a nouă capitole, volumul prezintă contextul internațional în care a apărut fascismul în Europa după primul război mondial, grava amenințare reprezentată de această nefastă ideologie și de regimurile care au adoptat-o pentru pacea și securitatea internațională, lupta antifascistă în care s-au angajat forțele social-politice dintr-un larg spectru și, în acest cadru, acțiunile inițiate și conduse de comunistii români împotriva fascismului internațional și a agenturii sale din România — mișcarea legionară.

În primul capitol Ion Popescu-Puțuri distinge trei perioade în lupta împotriva primejdiei naziste și a ideologiei hitleriste. Cea dintâi se încheie cu instaurarea la 30 ianuarie 1933 a regimului nazist în Germania și este caracterizată prin încercarea de a preîntâmpina ascensiunea hitlerismului spre putere; cea de-a doua perioadă îmbrățișează anii 1933—1939, cînd hitlerismul a pregătit dezlănțuirea celui de-al doilea război mondial; sînt anii de dinaintea războiului, cînd forțele antifasciste au încercat să împiedice realizarea sumbrelor planuri de expansiune și agresiune ale reich-ului nazist; în sfîrșit, anii 1939—1945 — anii celui de-al doilea război mondial — cînd lupta antifascistă s-a desfășurat atît la nivelul coaliției antihitleriste, cît și la acela al mișcărilor de rezistență din țările ocupate sau controlate de forțele Wehrmacht-ului. Așa cum observă cu dreptate autorul: „Fără să se minimalizeze marile eforturi și, în primul rînd, uriașul

Contribuții la cunoașterea mișcării antifasciste din România

Cartea de istorie

Lucrarea cuprinde studii semnate de Ion Popescu-Puțuri, Gheorghe Unc, Marin Badea, Cristian Popișteanu, Aurică Simion, Augustin Deac, Constantin Petculescu, Ion Iacoș, Gheorghe Zaharia și Elena Mureșan.

tribut de sînge pe care l-au dat multe state și popoare în războiul antihitlerist, este necesară cunoașterea contribuției unei organizații care să cuprindă pe toți adversarii fascismului indiferent de clasa socială era, așadar, pe deplin firească și această necesitate și-a găsit expresia în crearea din inițiativa Partidului Comunist Român în iunie 1933 a Comitetului Național Antifascist. În volum se subliniază că această organizație nu a fost o simplă creație politică legală a partidului comunist pentru a-l îngădui — aflat fiind în ilegalitate — să mențină legătura cu viața politică a țării, ci un organism politic național destinat să polarizeze toate forțele

societății românești și în cadrul unui larg evantai de partide și formațiuni politice. Constituirea unei organizații care să cuprindă pe toți adversarii fascismului indiferent de clasa socială era, așadar, pe deplin firească și această necesitate și-a găsit expresia în crearea din inițiativa Partidului Comunist Român în iunie 1933 a Comitetului Național Antifascist. În volum se subliniază că această organizație nu a fost o simplă creație politică legală a partidului comunist pentru a-l îngădui — aflat fiind în ilegalitate — să mențină legătura cu viața politică a țării, ci un organism politic național destinat să polarizeze toate forțele

și personalitățile solidare în combaterea fascismului, care amenința deopotrivă neatrănarea și integritatea țării, ca și libertățile cetățenești. „În această situație — se arată în lucrare — constituirea în România a Comitetului Național Antifascist în iunie 1933, la numai cîteva luni după venirea național-socialismului la putere în Germania, apare ca un fapt istoric de însemnătate europeană”. În cuprinsul lucrării sînt amplu înfățișate inițiativele și acțiunile Comitetului Național Antifascist, care, pînă la interzicerea sa de către autorități, la 25 noiembrie 1934, a combătut energic activitatea

agenturii naziste din România și a sprijinit mișcarea antifascistă internațională. Volumul înfățișează rolul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu în organizarea și dinamizarea luptei antifasciste. „Astăzi constituie o mîndrie pentru națiunea noastră socialistă că tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai stimat fiu al poporului român, a reprezentat, încă cu 50 de ani în urmă, în Comitetul Național Antifascist, întruchiparea spiritului patriotic și democratic al muncitorimii, al tineretului, hotărîrea lor de a lupta cu toată energia împotriva pericolului hitlerist, fascisto-revizionist, împotriva tendințelor expansioniste ale Germaniei naziste, pentru apărarea independenței și suveranității țării, pentru progresul și bunăstarea țării”. Maturitatea politică, energia și abnegația tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au atras stîmna tuturor luptătorilor antifasciști din România și au determinat organele represive să-l supună supravegherii riguroase, iar apoi detenției. Tînărul militant comunist a făcut dovada atașamentului său fierbinte la cauza intereselor naționale, ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, grav amenințate de „ciuma brună”. Și după interzicerea Comitetului Național Antifascist, tovarășul Nicolae Ceaușescu a condus cu aceeași dăruire lupta antifascistă care a cunoscut în marea demonstrație populară cu caracter antihitlerist de la 1 Mai 1939 — în a cărei organizare comunistul Nicolae Ceaușescu a avut un rol esențial — una dintre cele mai importante manifestări pe plan național și european.

Volumul se încheie cu două capitole consacrate frontului național antihitlerist din 1944 ca făuritor al eliberării României de sub dominația reich-ului hitlerist și concepției președintelui Nicolae Ceaușescu privind necesitatea luptei împotriva tuturor formelor de neofascism din lumea contemporană care constituie o primejdie pentru idealul de pace și colaborare între state și națiuni.

Comitetul Național Antifascist Român este o contribuție de înaltă valoare științifică și politică, o contribuție ce onorează pe autorii ei și îmbogățește patrimoniul științific al istoriografiei românești.

ANDREI BUSUIOCEANU ■

Decelarea informațiilor conținute de relatările călătorilor străini prin țările române în evul mediu constituie, de la sfîrșitul secolului trecut — cînd apărea studiul lui Nicolae Iorga, *Călători, ambasadori, și misionari în țările noastre și asupra țărilor noastre* (București, 1899), prima culegere mai largă de astfel de izvoare din literatura noastră de specialitate — o preocupare statornică a medievalisticii românești. Întregind sau, uneori, suplînd sursele documentare și narative primare — cele interne (documente de cancelarie sau particulare, cronici, inscripții), consemnările de călătorie ale străinilor care, în scopuri extrem de variate și pe un termen mai lung sau mai scurt, au venit în contact cu realitățile din Transilvania, Țara Românească sau Moldova contribuie la mai exacta evaluare a trecutului poporului nostru și, totodată, a imaginii sale în conștiința europeană.

Armonia și bogăția pămîntului românesc, originea poporului și a limbii române, conștiința românilor în vatra strămoșească multimilenară, organizarea statului feudal, lupta necurmată pentru libertate, unitate și independență, originala și bogata creație culturală și artistică a oamenilor de pe aceste meleaguri — toate aceste aspecte esențiale ale vieții noastre ca popor beneficiază, astfel, de lumini fără de care tabloul restituției istoriografice ar fi incomplet.

Lucrările lui Iorga (dintre care cea mai cunoscută este splendidă sa sinteză *Istoria românilor prin călători*, ed. I 1920—1922, ed. II 1928—1929, ed. III 1981), ale altor istorici români (P.P. Panaițescu, Al. Ciocănescu, Gh. Beviziconi), dar în special monumentalul corpus *Călători străini despre țările române* (8 volume elaborate pînă în prezent, sub egida Institutului de istorie „N. Iorga”, de Maria Holban, Maria M. Alexandrescu-Densca-Bulgaru și Paul Cernovodeanu) au demonstrat în mod strălucit viabili-

tatea demersului științific pe această fertilă cale de cercetare.

Semnalăm, în cele ce urmează, descoperirea unor noi mărturii din această categorie de izvoare istorice atît de prețioase pentru cunoașterea a ceea ce un eminent specialist numea trecutul zăbucumtat „al acestui popor cuminte și înțelepțit, statornic și drept, deseori izbit, care a încercat și uneori a izbutit să creeze aici, pe

toare fragmente în studiul *Les voyages de Joseph Gabriel Monnier (1745—1818), un officier du génie bressan à travers quelques événements de la fin du XVIII-e siècle* („Les Nouvelles Annales de l’Ain”, 1982, p. 75—124). Noul izvor istoric va fi pus la îndemina cercetătorilor și a tuturor cititorilor interesați prin intermediul volumului X/2 — aflat în pregătire — din colecția *Călători străini despre țările române*.

sînt mari, frumoase și construite din piatră, toate fiind despărțite de grădini sau locuri împrejmuite”. Referitor la bogăția pămîntului românesc, călătorul nostru scrie că „Valahia” este o provincie printre „cele mai frumoase și mai fertile din univers”, avînd „cîmpii imense și necultivate”. Din punct de vedere a statutului politic, Monnier notează că „această provincie tributară turcilor este guver-

se constată, astfel, și în plin secol al domniilor turco-fanariote.

În Transilvania, unde ajunge prin trecătoarea de la Turnu Roșu, și în Banat, Monnier remarcă orașele Sibiu („destul de mare și bine construit, situat pe un mic riu într-o imensă cîmpie, a căror munți apropiați se înalță pînă la 1000—1200 de stînjini... Casele particulare și alte edificii sînt de piatră albă”) și, respectiv, Timișoara (oraș „bine construit, cu străzile aliniate, case de piatră albă și cărămidă”). Călătorul francez amintește și în cazul acestor provincii românești cîmpiile imense „acoperite de ierburii proiece (creșterii, n.n.) vitelor”, numeroasele cursuri de apă ce udă pămîntul, solul „bun și propriu pentru cultura griului care începe a prospera și a furniza comerțului cantități considerabile spre Marea Neagră și Turcia, prin intermediul navigației pe Dunăre și pe cîteva riuri afluențe, cum ar fi Timișul, Mureșul și altele”.

Se presupune că ariditatea relativă a notațiilor din jurnalul lui J. G. Monnier — observabilă în relatarea întregii călătorii spre Franța, din septembrie-octombrie 1786 — va fi fost, poate, compensată de pitorescul descrierilor conținute de scrisorile adresate familiei. Din păcate, aceste epistole nu au ajuns pînă la noi. Oricum, jurnalul amintit, precum și însemnările — inedite încă — despre litoralul românesc al Mării Negre conținute de *Journal d’un voyage sur les côtes de la mer Noire, du 23 avril au 18 septembre 1784*, aparținînd căpitanului Lafitte-Clavé (cărui J. G. Monnier i-a fost subordonat pe timpul primei sale misiuni la Constantinopol), vor spori cunoștințele noastre despre o epocă din trecutul național ce anunța prefacerile structurale ale secolului următor.

MIRCEA SUCIU ■

În biblioteca de la „Sorbona” s-a descoperit un necunoscut JURNAL DE CĂLĂTORIE, de acum 2 secole, prin Țările Române

Un nou izvor istoric

aceste meleaguri — împotriva tuturor vicisitudinilor —, o sinteză originală de cultură și viețuitor istorică”.

Tînărul medievalist francez Jacques Paviot, de la Unitatea Asociaată de Istorie Maritimă din cadrul Universității Sorbona, a depistat în fondurile Bibliotecii Municipale din Bourg-en-Bresse (departamentul Ain) jurnalul de călătorie aparținînd lui Joseph Gabriel Monnier (1745—1818), care cu numai trei ani înainte de Revoluția franceză, a întreprins o călătorie prin țările române. Întrucît autorul descoperirii și-a rezervat dreptul de a publica într-unul din periodicele noastre de specialitate împrejurările și relatarea completă a acestei călătorii din 1786, ne mărginim să rezumăm cîteva date asupra ofiterului francez și a imaginii realităților românești, așa cum se reflectă acestea în „Journal de mon voyage de Constantinople à Paris par la Turquie et l’Allemagne”, din care istoricul amintit a publicat cuprinză-

Luînd parte la două din misiunile militare pe care Franța, în scopul protejării intereselor sale economice și politice în Orient, le-a trimis în Imperiul otoman în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea, J.G. Monnier a contribuit, între 1784—1788 și, apoi, în 1793, la instruirea genistică a trupelor turcești din Constantinopol. În drum spre patrie, la jumătatea perioadei afectate primei misiuni, Monnier a urmat un itinerar ce a cuprins și Țara Românească, Transilvania și Banatul (septembrie 1786). Trecînd Dunărea pe la Giurgiu, călătorii francezi (Monnier fiind însoțit de Le Hocq, secretar al ambasadiei Franței la Constantinopol, și de doi servitori) poposesc scurtă vreme în București. Despre capitala Țării Românești, Monnier notează că este un oraș fără fortificații, avînd 50 000 de locuitori și numeroase lăcașuri de cult. „Străzile sale sînt frumoase, largi și pavate cu arbori ciopliți în pătrat, împreună și puși de-a curmezișul. Casele

nată de un principe numit anume de către Poartă și care nu poate fi depus fără asentimentul Rusiei (ajuzie la prevederile Tratatului de pace de la Kuciuk-Kainargi, din 10/21 iulie 1774, prin care Rusia țaristă își aroga dreptul de a interveni în problemele Principatelor, n.n.). Locuitorii săi se conduc după legile și obiceiurile lor proprii” (subl. n.). Avem aici încă o dată atestată realitatea istorică fundamentală că — după formularea corectă și sugestivă a unui alt călător străin prin țările noastre, la sfîrșitul sec. al XV-lea, umanistul italian Filippo Buonaccorsi-Callimachus — îndelungata rezistență militară românească a constrîns Poarta să accepte ca „românii, după ce au respins armatele și încercările acesteia (ale puterii otomane, n.n.)” să se închine „prin tratate, nu ca învinși, ci ca învingători”. Păstrîndu-și autonomia internă, țările române și-au conservat structurile politico-administrative, legislative și militare proprii care

**Sugestie pentru firma
unor noi unități
ale alimentației
publice**

Vreți să câștigați timp? NIMIC MAI SIMPLU!

Importantele hotărâri prevăzute în Programul privind dezvoltarea producției de preparate culinare în perioada 1986-1990 - document elaborat pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu - marchează trecerea spre o etapă superioară a dezvoltării industriei alimentare, a aprovizionării și servirii populației cu preparate și semipreparate. Asigurarea unei alimentații diversificate, în condiții civilizate, avându-se în vedere reducerea timpului și a eforturilor destinate preparării hranei în fiecare gospodărie sînt cîteva dintre obiectivele programului amintit. Și, iată, primele semne ale anului, ale cincinalului sînt edificatoare în ceea ce privește eficiența acestor măsuri. Vă prezentăm în acest număr experiențele deosebite ale primului centru de fabricație a produselor culinare „Delfinului” din Capitală, ale întreprinderilor de alimentație publică din alte două orașe ale țării, precum și reușitele, promisiunile industriei noastre alimentare de a pune la dispoziție celor mici cît mai multe și mai diverse alimente specifice virstei. Inaugurăm astfel o serie de articole pe această temă cu convingerea că transpunerea în viață, în cele mai bune condiții, a acestui program depinde de baza materială din alimentația publică, baza aflată într-o continuă modernizare și înflorire dar, în primul rînd, de pricepea și talentul celor ce vor găti pentru noi.

Un nume care se impune: „Delfinului”

Centrul de producție pentru preparate și semipreparate culinare Delfinului-Pantelimon, prima unitate de acest gen din țară, care funcționează în cadrul complexului agroalimentar cu același nume din marele cartier bucureștean, a intrat în cea de-a patra sa lună de existență, timp suficient pentru a dovedi eficiența unei idei. Altfel spus, în numai trei luni, centrul de producție Delfinului a trecut de la o capacitate de aproape o tonă la una de patru tone, preparate și semipreparate, pentru „consumul pe loc” sau pentru „consumul acasă”. Peste patruzeci de unități alimentare din sectorul 2 primesc în fiecare dimineață mîncăruri gătite la acest centru care a început deja să fie un nume, adică să i se caute preparatele, să primească elogiile. N-am spus adevărul dacă am afirma că unitatea a debutat spectaculos. Oamenii - sefi centrului, bucătarii, tehnologii, calculatorii - au trebuit să gîndească rețetele astfel încît gospodinele să fie atrase de calitatea și varietatea mîncărilor. Mai era însă ceva, la fel de important pentru prezent, dar, mai ales pentru viitor, și anume statutul exact al centrului care nu era o bucătărie mai mare cum se putea ușor crede. Specialiștii I.A.P.L. Bistrița sprijiniți de organele comerciale ale municipiului și ținînd seama de experiența flecăreii zile, de observațiile și propunerile bucătărilor, șefilor de unitate, au adus o seamă de modificări fluxului tehnologic, amenajînd spațiile mai adecvat necesităților, asigurînd prin autodotare o serie de utilaje în totalitate complicate fără de care procesul tehnologic avea de suferit. „Adevărul e, explică Mircea Bărbulescu, seful biroului producție din I.A.P.L. Bistrița, că am învîtat din mers cum trebuie să funcționeze un asemenea centru de pregătire de cale industrială a produselor semipreparate și preparate și cred că experiența dobîndită poate fi de mare folos proiectanților care gîndesc acum viitoarele centre de preparare a hranei. Iată, de pildă, produsele centrului sînt livrate alimentarelor între orele 4.30 și 6 cu ajutorul a 4 izoterme echipate pentru astfel de transporturi, dar pentru ca mîncarea să plece la aceste ore ale dimineții, se lucrează în trei schimburi. Dacă unitățile alimentare solicită cantități suplimentare de produse, centrul le poate livra cu promptitudine. Și pentru că amintisem de proiectanți, de modul cum vor trebui să arate viitoarele centre de fabricație, am să vă spun că, de exemplu, camerele frigorifice înzidite, mult prea înalte pentru a se obține frigul necesar conservării, le-am scurtat la jumătate, după cum, ca să nu se întilnească materia primă cu produsul finit, am reorganizat unele spații și trasee tehnologice. Desigur, pe cumpărături îl interesează foarte puțin fluxul tehnologic, dar toate acestea conduc la eficiența centrului de producție adică la preparate și semipreparate bine gătite și proaspete”.

Firește, așa cum spunea și Gheorghe Voicu, unul dintre sefi unității, succesul mîncărilor de la Delfinului se datorează în cea mai mare măsură bucătărilor, printre cei mai buni ai I.A.P.L.-ului Bistrița. Diverse salate, numeroase preparate și semipreparate din peste, pui sau carne de porc dovedesc limpede priceperea celor ce le gîtesc, dorința de a cîștiga gospodinele, de a impune o idee menită să ușureze munca femeii, să-i menajeze timpul, s-o scutească de o bună parte din eforturile gospodăriei. „Discuțăm mult cu beneficiarul, prin beneficiar înțelegînd atît unitățile alimentare cît și cumpărătorii, ne străduim și ținem seama de dorințele și observațiile lui, dar, în același timp, încercăm să-l convingem cu produsele noastre. Avem în jur de o sută de rețete, alcătuite după criteriile de alimentație rațională, mîncăruri gătite cu pricepere, specialitatea unuia sau altuia dintre bucătari. Vrem să îmbogățim comenziile, să oferim preparate cît mai diverse și cît mai gustoase”.

Am intrat în trei dintre unitățile alimentare care beneficiază de produsele centrului de producție Delfinului. În autoservirea cu același nume, unul dintre cei doi sefi de unitate, Petre Popescu, este convins că important este să știi să pui în valoare un preparat. Vitrina frigorifică, prezentînd 25 de semipreparate și alte 25 de preparate, pe lângă cele 20 aflate la vizare în restaurant, seamănă cu o mică expoziție, atrăgîndu-ți atenția prin prospețimea mîncărilor. „Fată de decembrie, explică Petre Popescu, vînzarea a crescut cu 100.000 lei și vă dau acest amănunt pentru a vă arăta că produsele centrului nostru se caută. Dacă ni se termină un sortiment, comandăm imediat în continuare, bucurîndu-ne, desigur, de avantajul că autoservirea se află exact deasupra centrului de fabricație”.

La unitatea alimentară din cadrul complexului Delfinului, responsabilă Vlădica Secu crede că atunci cînd un produs este mai puțin cîntat, gospodinei trebuie să-i vii în ajutor, s-o convingi că merită să cumpere. „Și, totuși, preparatele din peste și salată à la russe, adaugă ea, merg uneori mai slab, motiv pentru care nu le comandăm în fiecare zi”. La doi pași de complex însă, la alimentară din Sos. Pantelimon, bloc 51, cea mai mare ca suprafață comercială din București, preparatele centrului de fabricație Delfinului „merg” foarte bine, piftia și salata terminîndu-se ia prima oră a dimineții.

Ion Popescu, directorul I.C.L. Alimentară din sectorul 2, este convins că preparatele centrelor de fabricație a produselor culinare (în curînd va funcționa un asemenea centru și în incinta halelor Obor) au succes și în măsura în care unitățile care le comercializează știu să-și facă datoria. „Comandînd cu grijă sortimentele, astfel ca în 3-4 zile toate produsele prevăzute în nomenclator să fie oferite cumpărătorilor, înseamnă să lucrăm în favoarea pro-

ductului, arăta el. Vedeti, aici nu este vorba doar de preparate noi nu atît pentru ele plebam noi, ci pentru această modalitate modernă, civilizată, intilnită peste tot în lume, de a face comerț alimentar. Noul nu se impune întotdeauna prea lesne, știți bine. Gospodina, dacă așa a apucat să învețe să-și gătească o mîncare, își asumă obligația gospodărească care de multe ori îi răpesc nu doar timpul, ci și bucuria de a găti.

Calitatea preparatelor centrului din complexul Delfinului se impune și printr-o expunere adecvată a produsului. Avem magazine care vînd foarte bine. După testare se alegează pe mîncărurile mai căutate, dar fără să le neglijeze pe celelalte. Ne străduim să vindem nu numai pentru a ne face planul, ci pentru a dovedi că aceste preparate sînt gătite ca acasă.

RAZVAN BARBULESCU

„Gospodina” și două mașini de termosudat

Nu întîmplător, ani la rînd, întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică Bacău i s-au decernat numeroase distincții. Am descoperit aici experiențe interesante și pentru celelalte întreprinderi de profil. Inventivitate, ingeniozitate, bun gust, deschidere spre nou - iată cîteva din argumentele poziției cîștigate. Fiecare unitate în parte, în funcție de specificul ei, a reușit să-și facă un nume - începînd de la firmă, mobilier, pînă la frumosele expoziții de pictură pe care le descoveri în interiorul unor localuri.

Cu cîteva zile înainte de a se încheia anul, deschideau un modern laborator de preparate culinare. Urmarea: 1986 „i-a prins” pe piață cu produse culinare preambalate în caserole și pungile de polietilenă, sisteme deosebit de apreciate de cumpărători. Nu știu băcăuancele mai nimic despre strădania depusă de acești oameni pentru a le oferi produsele în condiții de totală igienă, și într-o haină comercială care să vizeze bunul gust. Din aceste eforturi s-au născut cele două mașini de termosudat - una pentru pungile din polietilenă, alta pentru caserole - mașini unice în felul lor (altele ca ele, în țară, nu mai există!) motiv pentru care s-au și organizat schimburi de experiență la nivel de ministere, să le vadă și alții, și să le fabrice și ei. Le-au realizat cu meseriașii lor, le-au pus la treabă, rezultatele depășind așteptările atît în ce privește aspectul comercial cît și asigurarea unei igiene perfecte a produsului. Deocamdată au desfacut preparate de acest fel în valoare de 10 mii lei pe zi. Spunem deocamdată, deoarece, cum ne informa directorul adjunct Petre Neacșu, începînd cu februarie, se va extinde livrarea acestora și în magazinele alimentare. Capacitatea există, deja a fost introdus și schimbul II, luna următoare devenind și început de foc continuu pentru tînărul laborator de producție, adică, se va înființa și schimbul III. În ce privește cele două cantine restaurant pe care le tutelează - cea a întreprinderii de mașini unice și cea a Combinatului chimic - printre cele mai bune din municipiu - încă din această lună își vor deschide fiecare câte o secție de desfacere a preparatelor culinare la domiciliu, realizate în bucătăria proprie.

Iată deci un motiv de mulțumire în primul rînd pentru gospodinele din Bacău. În urmă cu puțin timp, se bucurau de amenajarea unui restaurant numai pentru copii (elevi) - restaurantul „Select” - preturile meniurilor la alegere fiind mai mult decît accesibile iar cadrul fiind unul cu totul deosebit subliniind un curajos gest al gazdelor: expozițiile permanente de pictură cu tablouri semnate de pictorii locali.

Numărul preparatelor și semipreparatelor cu desfacere curentă a ajuns la 65 - toate, cum spuneam, preambalate. Supe, ciorbă, mîncăruri și gustări, dulciuri de bucătărie, salate, semifabricate de cofetărie, semifabricate și murături fabricate în întreprindere, semipreparate de tot felul... Se va reduce, nesperat, timpul de bucătărit al băcăuanțelor. Ore cîștigate pentru odihnă, pentru recreare, pentru aplicarea mai atentă asupra copiilor lor.

Cantina secției de utilaj, producție industrială, transporturi a Antreprizei pentru construcții montaj, reparații Buzău, abia ieșise (puțin dezorientată!) dintr-o foarte grea încercare. Lipsa de igienă devenise alarmantă o mare parte din ochiurile plitelor erau defecte, cuptoarele, la fel, boilerul încremenise la rîndul

lui. Nici frigiderul două la număr nu păreau de mare folos fiind mai mult defecte... Cînd s-a dumirit comitetul de cantină cam cum stau treburile lucrurile atinseseră, cum spuneam, punctul critic. Oamenii dintr-o bucată fiind, neascuzîndu-și vina pentru această stare au trecut la măsuri ferme: zugrăvirea întregii unități, repararea utilajelor după cum măsurile nu au ocultat nici sera unității nici gospodăria anexă.

În ziua vizitei noastre se făceau ultime retușuri în materie de vopsitorie. Totul mirosea a curat și proaspăt. Pînă și perdelele unității cu o zi înainte puse, te îmbiau la un răgaz aci. Numai că, mulți dintre cei care-i trecuseră în acea zi pragul, plecaseră, precum veniseră. Adică, nemîncați! Cele o sută de porții - cîte se făcuseră în acea zi - se terminaseră deja în jurul orei 12,00. Cum explicațiile nu au putut, nici pe departe, să motiveze o asemenea situație încercăm să le găsim noi, punîndu-le pe proaspătul miros de vopsea al acelei zile. E greu de priceput atfel cum au putut să încropească doar o sută de porții cîtă vreme numă-

rul flotaților se ridică la două - trei sute pe zi, cîtă vreme de la această cantină se asigură mîncarea și pentru patru microcantine din zonă - 3 la Întreprinderea de material de construcții și una pentru Întreprinderea județeană pentru recuperarea materialelor refolosibile. Recunosc, desigur, că mai au multe de pus la punct. După cum, sperăm, să ajungă să vîndă la bufetul lor și preparate pentru acasă - cantina fiind patronată de I.C.S.A.P. Buzău.

Tot pe raza Buzăului, am descoperit cantina-restaurant a Întreprinderii de industrializare a sfeclei de zahăr, devenită, mai ales în ultimul timp, o veritabilă cantină a întregii zone industriale Sud a municipiului. Că i-a mers vestea pentru mîncărurile ce se gîtesc în incinta ei, pe cît de gustoase, pe atît de diverse, o dovedește faptul că 10 întreprinderi (printre care și cea a uleiului, care se află la oarecare depărtare!) își asigură mesele zilnice ale microcintinelor lor de aici. Abonați sînt 500, flotați - 700. Fiecare ia la alegere, fie meniul îmbunătățit care costă 10 lei pentru abonați 12 lei pentru flotați, fie pe cel comun - 7 lei abonați, 8 lei flotați. Grigore Besoiu, responsabilul cantinei, nu numai că și-a asigurat cu prisosință cămășile iernii (Întreprinderea de industrializare a sfeclei de zahăr ajutîndu-i să-și facă și un bec de toată frumusețea!) dar și rezolvă singur cerințele de borș - cîte două butoaie pe săptămînă - după cum stă cu ochii pe cei 109 porci ai gospodăriei lor anexă (săptămînal putînd sacrifica cîte unul!), precum și pe gospodăriile anexă ale întreprinderii patronatoare care are 300 de oi și 60 de păsări. La acestea din urmă apelează adesea pentru diversificarea meniurilor, nefiind, pînă acum, niciodată refuzat.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Poftă bună, copii

Există, se știe foarte bine, un specific al alimentației copiilor. Spun despre aceasta medicii, lucrările de specialitate, iar părinții se îngrijesc, spre binele pruncilor, să respecte întru totul sfaturile primite. E nevoie, în esență, de alimente proaspete, bogate în vitamine, deci cît mai hrîntoare. De regulă, ele sînt căutate și găsite în magazinele alimentare sau în celele - mai de curînd deschise - destinate în exclusivitate produselor pentru copii. Mai sînt destule lucruri de făcut în această direcție. Își dau seama de acest lucru, atît vizitatorii ocazionali ai magazinelor de produse pentru copii, dar mai cu seamă părinții veniți după cumpărături. O astfel de unitate se află chiar în centrul Capitalei, în apropierea magazinului „Unic”, coordonată de I.C.S. Comitatului. Pot fi găsite aici (în vecinătatea unui raion de jucării) o serie de produse căutate (în primul rînd piureuri de morcovi și pastă de fructe), în borcane de capacitate mică, evitîndu-se în felul acesta învechirea sau alterarea conținutului după deschiderea borcanului. Soluția este potrivită, multumindu-le pe mame, răspunzînd, în același timp, și cerințelor medicale legate de timpul de păstrare a acestor produse. Alimentele pe bază de legume și fructe - atît de necesare pentru cei mici - mai sînt de găsit și în raioanele de dulciuri ale unor mari magazine alimentare, dar prezența lor s-ar impune în toate, evitîndu-se în acest fel pierderea de timp a părinților care trebuie să se deplaseze uneori prea mult pentru a le găsi.

Cei mai mulți dintre cumpărătorii cu care am stat de vorbă în magazine alimentare situate în diferite cartiere ale Bucureștiului au ridicat, cu îndreptățire, problema laptei praf. Aliment absolut necesar (numărul 1 în topul căutărilor părinților), laptele praf se găsește în magazine, el fiind procurat cu prescripția medicului. În esență - măsura e bună, ea venind să preîntîmpine consumul de lapte praf al celor care nu au, precum copiii, neapărată nevoie de el. Mai mult, se oferă posibilitatea medicului de a cunoaște, în funcție de prescripțiile sale, modul în care a fost alimentat copilul, pofta lui de mîncare etc.

Singurul inconvenient îl reprezintă mecanismul încă greoi în urma căruia părintele intră în posesia rețetei pentru lapte praf. Dacă birocrația ar fi înlăturată din acest sector - lucru necesar și nu tocmai greu de realizat - problema ar fi pe deplin rezolvată.

Pentru a se asigura în continuare o alimentație rațională, științifică a copiilor, în sortimente și cantități cît mai bogate, la conducerea Ministerului Comerțului Interior este pe cale de a fi definitivat un program de acțiune viitoare în direcția unei tot mai bune și mai ritmice aprovizionări a magazinelor alimentare cu astfel de produse. Dincolo de solicitudinile comerțului e nevoie și de produse de calitate, oferite de către industrie. Firește, noul Minister al Industriei Alimentare se străduiește să rezolve toate cererile comerțului, urmînd să asigure o sporire a calității produselor sale, o continuă diversificare a acestora și, mai ales, o livrare în cadrul graficelor stabilite.

Desigur, privind cu atenție lucrurile, vîzînd mai multe magazine cu produse alimentare pentru copii, se pot ivi și unele nedumeriri, ținînd mai ales de respectarea strictă a profilului acestor magazine. Nu înțelegem, de pildă, ce caută aici pachete de cafea cu înlocuitori sau cele cu boia de ardei. Tot astfel cum nu pot stîrni interesul cumpărătorilor borcanele prăfuite de compot sau de gem. Se cuvine mai multă grijă chiar și în ceea ce privește înfățișarea și starea de curățenie a acestor magazine.

Avem încredințarea că Ministerul Comerțului Interior, împreună cu Ministerul Industriei Alimentare, vor găsi, cît mai repede, soluțiile ce se impun pentru a oferi, micilor consumatori produse cît mai multe și cît mai bune. Ilustrînd astfel, în chip tot mai convingător, grija de care se bucură copiii în țara noastră, sprijinul acordat mamelor pentru a li se ușura munca depusă pentru creșterea și cît mai corectă îndestulătatea alimentară a fiilor și fiicelor lor. Semne bune există, așteptăm transpunerea lor în viață.

DAN MUCENIC

Antrenor federal sau antrenor al naționalei?

Am avut, nu începe nici o îndoială, un rugbi puternic, competitiv la cel mai înalt nivel. Stau măturie limpede în acest sens izbinzile din Cupa F.I.R.A. (5 la număr, ultima din 1982) și mai multe rezultate răsunătoare, obținute în fața Franței (7 victorii, între care un 15-0 în 1980), a Țării Galilor (24-6 în 1983), a Scoției (28-22 în 1984, Scoția venind la București cu galoanele Marelui Slem), a Irlandei (13-13 în 1980, în deplasare) etc. Am rămas, firește, în elita balonului oval, pozițiile dobândite nepierzându-se de pe o zi pe alta, acesta fiind și motivul, onorant pentru întreg sportul românesc, pentru care echipa națională a fost invitată să ia parte, în 1987, la prima ediție a campionatelor lumii (Australia, Noua Zeelandă). Numai că, din păcate, câteva eșecuri de dată mai recentă (6-14 cu U.R.S.S. și, mai ales, 3-19 cu Italia, ambele din 1985) ne obligă la circumspecție, dacă nu cumva ne îndreptățesc să afirmăm (fără plăcere) că rugbiul nostru e într-un oarecare declin.

Sigur că discuția nu e simplă. Poate că nu atât am bătut noi pasul pe loc cât am progresat alții, deși e greu de admis, și de acceptat, ca Italia (chiar dacă pe teren propriu, la Aquila) să te învingă atât de categoric, atât de fără drept de apel! Ca să nu mai spunem că și alte comparații posibile ne-ar dezavantaja, noi avind cam de o sută de ori mai puțini jucători legitimați decât francezii, cam de optzeci de ori mai puține echipe decât englezii etc. etc. Mai mult chiar: în ciuda unor succese internaționale de anvergură, elogiabile fără rețineri, rugbiul românesc a continuat (și continuă) să se confrunte cu destule dificultăți materiale (terenuri, echipament, mingi) și umane (antrenori, arbitri), baza lui fiind, iarăși prin comparații, necorespunzătoare. Dincolo însă de toate aceste aspecte, pe care le-am numi obiective, la blocarea sau măcar la încetinirea ascensiunii acestei discipline mai contribuie, din păcate, și alte cauze, de data asta subiective, care ar putea fi (tragem nădejde) îndreptate printr-o mai judicioasă organizare, prin intervenția C.N.E.F.S. Cea dintâi dintre ele se leagă, opinăm, de faptul că singurul antrenor federal al F.R.R., Valeriu Irimescu, e în același timp și antrenorul echipei reprezentative, situație care, de vreo 2-3 ani, nu s-a mai menținut decât în fotbal (director tehnic - antrenor), experimental dovedindu-se, o dată în plus, nefericit. Nu că am avea noi ceva de împărțit cu Valeriu Irimescu, despre care am spus-o (vezi „Flacăra” nr. 2/1985) și o repetăm că e harnic și priceput, dar e greu de crezut că, ocupându-se mai tot timpul de cei 25-30 de membri ai lotului național, el mai poate să se dedice așa cum ar trebui muncii de perspectivă, de îndrumare și control, liniei metodice etc., însărcinări care revin în mod curent, sau

ar trebui să revină, unui antrenor federal. Dealtfel, ca să fim corecți, după semnalul nostru de la începutul anului 1985, C.N.E.F.S. i-a retras lui Valeriu Irimescu calitatea de antrenor al echipei reprezentative, și, în 14 aprilie, la meciul cu Italia (7-6 la Brașov), de națională au răspuns Theodor Rădulescu (de la Steaua) și Mihai Naca (de la Farul). După care, surprinzător și fără nici o explicație, Theodor Rădulescu (antrenor emerit, de 3 ori campion al țării cu Steaua, club care a dat în permanență lotului în jur de 10 jucători) a fost înlocuit, conducerea tehnică a echipei fiind încredințată, cui credeți?, lui Valeriu Irimescu.

Nu facem, să fim bine înțeleși, o pledoarie pro Rădulescu, chit că el a luat parte, ca secund, la toate marile izbinzi de dată mai recentă ale rugbiului nostru, oferind și

acum lotului reprezentativ 11 jucători (Munteanu, Leonte, Constantin, Giucăl, Murariu, Rădulescu, Coman, David, Hodorcă, Moțoc, Vârzar), ci ridicăm o problemă de principiu, întrebând: e normal ca Irimescu să dețină funcția de executant (ca antrenor al naționalci) și, în același timp, pe cea de îndrumător (ca antrenor federal)? În fața cui se justifică el? În fața lui însuși. Cine îl controlează pe el? El însuși. Cine îl trage pe el la răspundere pentru, să zicem, dureroasa înfrângere de la Aquila? Același răspuns care nu poate, veți fi de acord, să mulțumească, știut fiind faptul că acolo unde sînt mai multe capete sînt, automat, și mai multe idei. Nu vrem să jignim pe nimeni și nici să punem în cumpănă o competență sau alta, dar asta nu ne împiedică să observăm că, de la partida cu Anglia (15-22 pe „Twickenham”, 5 ianuarie 1985), a fost încercată în cele 5 meciuri din cadrul anului trecut (trei victo-

rii acasă, 7-6 cu Italia, 30-3 cu Tunisia, 16-12 cu U.R.S.S., două eșecuri în deplasare, 6-14 cu U.R.S.S., 3-19 cu Italia) o întreagă garnitură de debutanți, din care, vai, la mulți s-a renunțat cu aceeași grabă cu care s-a apelat! Semnele de întinerire, care se întrezăreau la un moment dat, au fost iluzorii. La 29 de ani, de pildă, Galan a debutat la Aquila (mai evoluase 6 minute la Brașov, la 7-6), iar Constantin (Politehnica Iași) la București (la 16-12), pentru ca apoi să dispară din lot! Asemănătoare e și „sinusoida” urmată de Moțoc: reapărut după o mai lungă absență (din 1982), el a jucat înfîlîrile cu Italia (adică în aprilie și în decembrie), în rest, și în prezent (cînd lotul este între Sînic Moldova și Eforie Nord), fiind lăsat la vatră! Munteanu e, la 34 de ani, cînd prea „bătrîn”, cînd tocmai indicat să apere culorile naționale! Solicitat în ultimul moment (cu 48 de ore înainte!) pentru meciul cu U.R.S.S. din Capitală (20 octombrie), Aldea, care are și el 34 de ani, n-a mai ajuns să joace la Aquila (7 decembrie)!, iar această listă de ezitări, de inconsecvențe, de erori nu se încheie aici. Dacă există o monedă în rugbi, și trebuie să existe, atunci ni se pare logică întrebarea (care nu ne aparține), de ce a fost schimbat Rădulescu după o victorie, fie ea și la limită, și e păstrat în continuare Irimescu după o înfrângere? Și nu după una oarecare, ci după una socotită, prin proporțiile scorului și evoluția din teren, una dintre cele mai drastice din istoria rugbiului românesc.

Articolul de acum un an l-am scris imediat după pierderea meciului cu Anglia, deci după un eșec onorabil. Situația de azi e alta, peștru că, să nu mai lungim vorba, una e Anglia în rugbi și alta Italia, infinit mai slab cotate, fără palmares și, între „marile puteri” ale balonului oval, fără veleități. Dacă ratarea de la Londra putea avea unele justificări (perioadă nepotrivită, campionat terminat etc.), cea de la Aquila n-are nici una. Ea trebuie să însemne, după părerea tehnicienilor cu care ne-am consultat, momentul unei analize temeinice și lucide, urmată de luarea unor măsuri ferme, între care și restringerea atribuțiilor lui Valeriu Irimescu. Nu mergînd în Australia, la o competiție de rugbi în 7 (16-24 martie), care nu se practică la noi mai deloc (n-a fost decât o cupă, în 1982), vom readuce echipa „frunzei de stejar” în fruntea ierarhiilor internaționale, ci muncind cu abnegație și, totodată, privind adevărul în ochi. Pentru că rugbiul nostru mai are multe de pus la punct pînă să ajungă ceea ce noi, ignoranți sau superficiali, am crezut că e. El mai are multe de retușat, multe de îndreptat. Pozițiile înalte, mai spunem o dată, se obțin greu, dar se păstrează și mai greu.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

La peluză Bătrînii

Creste, prin contagiune, cota interesului pentru veterani și concomitent cu faptul că nu văd nimic rău în asta mă întreb dacă mine Dobrin, Dinu sau Dumitrache nu vor recepționa S.O.S.-ul vreunei nave în deriva clasamentului primei divizii care, am impresia, se pregătește pentru răsturnări cum n-au mai fost și pentru acerbe lupte, așa cum rezultă pentru oricine citește cu atenție lista transferurilor recent încheiate, transferuri nespectaculoase, dar tocmai de aceea viclene și primejdioase pentru cei care s-au grăbit să se considere la terminarea turului salvați de retrogradare. După exemplul Gloriei, în zona periculoasă au fost aduși cîte unul sau doi generali, bătrîni strategii în luptele de supraviețuire, înțirzații triști ai dictonului „Garda pierce, dar nu se predă!”

Îmbucurător e faptul că acești bătrîni sînt necondați în cele mai multe cazuri de juniori din lotul național sau tineri care s-au remarcat în esaloanele inferioare și că se evită, spre deosebire de anii trecuți, îngrămădirea de nume cu efecte inverse celor scontate. Sigur, o privire numai în trecere ar putea vedea la F.C. Brașov și Victoria București loturile cele mai solid baricate, fiindcă Brașovul cu Ștefănescu, Serbănică și Pană, Barbu și Tălnar, sau Victoria cu Augustin și Ion Marin par a porni în retur cu speranțe îndreptățite să urce peste linia de plutire și gîndindu-ne la candidatele care le-ar putea lua locul nerivnit mai degrabă urmărim privirea dincolo de jumătatea clasamentului decît în

imediată vecinătate, unde Rapidul de pildă cu o singură mutare a schimbat configurația întregii table de sah. Otlul năzuiește spre vîrf. Bacăul fript o dată suflă și în iaurt, iar Timișoara pare irezistibilă. Singur Bihorul parcă s-a resemnat. Oricum, Brașovul și Victoria reanșează campionatul și-l face vulnerabil pînă spre locul cinci al clasamentului unde Corviaul, cred eu, va prelungi sirul celor mari.

În vîrf, Steaua pare sigură pe locul ei, nu atât prin diferența de puncte care o separă de niste urmăritoare care își caută personalitatea, cît prin lecția pe care o știe la perfecție. Paradoxal, marea deceptie a toamnei fotbalistice este Sportul Studențesc în anul ei cel mai bun, deceptia producîndu-se nu prin raportare la ce a realizat, foarte mult și foarte bine, ci prin referire la ce poate și noi știm că poate chiar și acum să producă marea surpriză. Ticleanu Bozessan și Haqi, Coras și Mircea Sandu, Munteanu II, Iorgulescu, Mihai Marian și Speriatu, sub regimul de rigoare al Stelei, ar fi nume de campioni. Nu tactica de joc trebuie schimbată la această echipă pe care copiii încep să o iubească, ci mentalitatea jucătorului vizavi de statutul lui într-o competiție de lungă durată, care vizează marea performanță. Spun toate astea pentru că Sportului îi lipsește un titlu de campion și o performanță de răsunset pe continent pentru a deveni și a rămîne apoi echipa de suflet a adolescenței. Amindouă condițiile îi sînt la îndemînă.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cititorii ne scriu

Emilia Mitroiu, București:

Nevrînd să vă răpesc prea mult timp, am să intru direct în subiect. Am scris cîteva scrisori unui jucător al „Universității” Craiova numele nu contează și nu am primit nici un răspuns. Nu m-am lăsat, ci m-am adresat președintelui clubului, Sergiu Cătăneanu. Iarăși nimic! Nu pot înțelege de ce nimeni nu dă nici un semn de viață! Nici măcar un răspuns, cît de laconic, nu merităm, nu eu ca persoană, ci eu ca supporter, stimînd echipa din Bănie? Prietena mea, care este stelistă, a scris clubului respectiv, dar nici ea n-a primit nimic! Atunci a dat telefon la club și a întrebat ce se întimplă cu scrisorile, dar răspunsul a fost glumeț, ca să nu zic altfel! Oare problema susținătorilor, a celor care poartă la suflet o echipă sau alta, îl lasă chiar indiferenți pe cei în cauză?

Ioan Pop, Bistrița:

Prin valoarea a cel puțin 7-8 formații din divizia B, seria nord-transilvană (numesc Jiul Petroșani, Gloria Bistrița, F.C. Baia Mare, F.C. Olimpia

Satu Mare, U.T.A. Arad) este cotată drept „secondantă” a primului esalon național. De 10 ani buni „Gloria” Bistrița ne joacă feste că vrea, că nu vrea să intre în A. Cluburi tinere, precum „Corvinul” Hunedoara ori „Gloria” Buzău, ne-au demonstrat că se pot menține binisor în prima divizie, dacă există seriozitate și preocupare. De ce n-ar putea mai mult și echipa bistrițeană?

Tinca Troană, Suceava:

Nu mai este pentru nimeni un secret că, așa cum cluburile sportive „Universitatea” Craiova și „Dinamo” București au ținut ani de-a rîndul steagul sus în fotbalul românesc și continental, acum i-a venit rîndul Clubului militar din „Ghencea”, „Steaua”. N-aș spune că revistă dvs., nu s-a ocupat de acest club, intrucît cronicarul Nicolae Cristache este, așa cum nu se știește s-o recunoască public, un stelist învețat. De ce mă adresez dvs.? Intrucît mai este sezon mort și intrucît în anii trecuți s-au realizat adevărate medalioane pentru Ștefănescu, Balaci, Lung, Cămătaru, tot așa cred că ar fi pe merit să se realizeze astfel de profiluri ori plăcute interviuri cu Piturcă, Böldni, Stoica, Lăcătuș et. comp.

Serial Flacăra

Viața unei mari campioane

O
FATA
LUTE
DE
PICIOR

11

Iată „calendarul” drumului nostru spre marea performanță:

- 1966 - Începutul „marii” călătorii! Timizi, modești și anonimi, nestîind nici noi unde să ajungem!
- 1967 - Antrenamente, antrenamente și iar antrenamente, conjugate cu succesele pe plan local și cu ecou pînă la București.
- 1968 - Prima selecționare în echipa națională și primul titlu balcanic cu echipa de cros la Balcaniada din Turcia.
- 1969 - Mutarea „ostilităților” din dulcele țirg al Iașului în capitala țării, la București și de la stadionul din Dealul Copoului la stadionul Tineretului.
- 1970 - Metamorfozarea numelui din Luca în Pulcă...
- 1971 - Obținerea titlului de Maestră a sportului.
- 1972 - Ne dăm seama că se poate mai mult și ne hotărîm să încercăm.
- 1973 - Din nou antrenamente, antrenamente și iar antrenamente!
- 1974 - Progresul este evident, dar nu de remarcat!
- 1975 - Performanțele cresc încît au început să uimească pe cei din jur. Este selecționată pentru Olimpiadă!
- 1976 - Prima Olimpiadă: Maricica Pulcă pe locul 16, dar și cu învățăminte prețioase.
- 1977 - Anul consacării definitive: primul record, 3 000 m, 8:46.0; prima medalie (argint) în finala Cupei Europei din Finlanda, la 3 000 m; bronz la Jocurile Mondiale Universitare - Sofia, 1 500 m; decorată cu Ordinul „Meritul Sportiv”.
- 1978 - Primul titlu de campioană mondială cu echipa (Mărășescu, Pulcă, Gazibara și Iacob) și bronz

la individual; primul campionat european - Praga - loc 4 la 3 000 m.

- 1979 - Realizează ce n-a realizat nimeni într-o Cupă a Europei, cîștigînd 2 probe în 40 de minute. Coboară sub 4 minute pe 1 500 m 3:59,8 și realizează 1:57,8 pe 800 m; figurează în primele 10 sportive din lume în 3 probe: 800 m, 1 500 m, 3 000 m!; primul record mondial, 2 000 m, 5:33,5.
- 1980 - Olimpiada de la Moscova - locul 6-8 cu 4:01,8, la egalitate cu sovietica Smalka.
- 1981 - Reeditează comportarea de la Paris, tot în Cupa Europei, dar la Pescara, cîștigînd tot două probe și tot în 45 de minute; stabilește record național electronic în proba de 1 500 m, 3:58,29; record european pe milă, 4:21,8.
- 1982 - Primește titlul „Sportiv de valoare internațională”, echivalent cu vechiul Maestrul Emeșt. An de excepție (cum a fost denumit de ziariști): campioană mondială de cros, Roma, medalie de argint la 3 000 m la campionatele europene de sală - Milano; medalie de argint la 3 000 m la campionatele europene, Atena, și locul 4 la 1 500 m; stabilește două noi recorduri naționale, la 1 500 m, 3:57,48 și la 3 000 m, 8:31,6; record mondial pe o milă, 4:17,44.
- 1983 - Anul pregătirii olimpiadei sau al încercării bateriilor!
- 1984 - An de excepție (cum l-am denumit noi): campioană mondială de cros, New York, campioană olimpică la 3 000 m, Los Angeles; medaliată cu bronz la 1 500 m, Los Angeles; stabilește recorduri naționale la 1 500 m, 3:57,22 și la 1 000 m, 2:35,7.

Aleargă de cînd se știe, de cînd a simțit chemarea ritmurilor și a lungilor distanțe. Aleargă pentru victorie și trofee? Nu! Aleargă cu timpul, spre spațiile libere, descătuse, spre natură.

La mina altuia

Asadar, echipa de baschet fete a Universitatii Cluj-Napoca n-a izbutit sa se califice in semifinalele Cupei campionilor europeni. Pentru atingerea acestui scop (dupa cum scriam saptamina trecuta), ea ar fi avut nevoie de infaptuirea a doua conditii: pe de-o parte, sa castige meciul de la Belgrad, cu Partizan, pe de alta, Primigi Vicenza, detinatoarea la zi a C.C.E. si liderul grupei, sa nu piarda la Sofia, in fata lui Levski-Spartak. Se pareca, aprecia specialistii, ca misiunea lui „U” era mai dificila, Primigi, cu americancele ei, cu o „carte de vizita” impresionanta (ce se cerea, nu-i asa, onorata), neavind cum sa scape victoriei. Si Universitatea si-a indeplinit misiunea: jucind excelent, a realizat un succes net, la o diferenta greu de anticipat, 114 la 99. Altfel vorbind, clujencele au facut, in ultimul act al competitiei,

tot ce a depins de ele. Numai ca, din pacate, pentru calificare succesul lor n-a ajuns. La Sofia, Levski-Spartak si-a valorificat avantajul terenului propriu (81-78) si, la puncte egale dar cu cosaveraj superior, a urcat in semifinale. Ca Primigi n-a vrut (cum a „amenintat” antrenorul Aldo Corno dupa esecul de la Cluj-Napoca) sau n-a putut sa castige e, sa ne fie cu iertare, o alta discutie, care nici macar nu intereseaza. Esenta e ca baschetbalistele de la „U” au ramas, pentru calificare, la mina altora, mina care s-a dovedit, ca si in alte dati, paguboasa pentru noi. Sa ne reamintim, iarasi fara placere, ca si fotbalul a trait, nu demult, o intimplare la fel de tristă. Desi spectaculos, succesul inregistrat de nationala la Izmir, 3-1 cu Turcia, nu le-a adus tricolorilor mult rivnita calificare la Mexic, pentru ca, terminind in aceeași zi la egalitate, la Londra, Anglia si Irlanda de Nord au dobandit dreptul de

a pleca impreuna in Mexic. In ambele situatii, care au un numitor comun, dar si o morală comună, s-a asteptat pina in ultima clipa si, inca mai grav, s-a asteptat de la alții! Iar prețul plătit a fost, invariabil, mare, oferind sportului românesc un prilej in plus de regret si de meditatie. Ințelegind încă o dată ca nu e bine să rămii niciodată la mina altuia, nădăduind că acesta îți va rezolva ceea ce n-ai putut rezolva singur! Românul, ințelepciunea lui, zice de mult și zice adinc: norocul e cum și-l face omul. Noroc insemnind, de fapt, muncă, seriozitate, disciplină și, obligatoriu, exploatarea la maximum a fiecărei șanse, nu doar, in disperare de cauza, a ultimeiia. Din „pățania” baschetbalistelor de la „U” (clasate totuși pe un meritos loc 5-6 in Europa) credem că sportul nostru are multe de învățat.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Cronica șoselei

Tractoristul

Era pe la 9-9,30 cînd lui Lixandru i-a pierit subit orice poftă de treabă. Cum același lucru li s-a întimplat și celor doi prieteni ai tractoristului, mecanizatori și ei, trebuiau să-și găsească un mod de a-și petrece timpul, nu?

„Mergem la moș Stamate, propune Lixandru. Omul mi-e obligat. Cine îi ară lui grădina, livada? Nu eu? Da, ce, parcă numai pe ale lui? Și pe cele ale copiilor, cumnaților, verilor, nepoților. Nu tot eu? Cum am un pic de timp, gata, aterizez la ei, lucrind după un grafic precis. Eu sint un băiat conștiincios. Îmi fac și noia la fix. Deseori chiar o depășesc. Nu vreau să se facă vreolegătură. «Uite, asta ară, face lucrări particulare, iar munca lui trebuie să i-o facă alții!» Așa ceva nu admit. Pentru bună dispoziție, la gustați voi din sticla asta cu lichid verde. Nu-i verde de Paris, nu vă fie frică. E și tare, e și dulce, parfumată. Prima vizită i-o facem, deci, bătrînului Stamate. A tăiat porcul, iar acum is afumate toate. Dar nu-i numai asta. Știe moșul să le prepare, de mîncin și nu te mai sature. Mușchiuleți, suncuți, caltaboși, costiță. După cite știu are și căpșunica cea mai bună din părțile noastre.”

Cum moș Stamate trăia mai mult singur, vizita tractoriștilor, cam de aceeași vîrstă cu a nepoților, i-a bucurat mult. Ii imbia mereu să mînce și să bea, iar el nu s-au lăsat mult rugați. Le-a povestit multe lucruri interesante, bătrînul. Din viața lui, a soției, care-i murise, a fiilor, fiicelor și nepoților. „Cea mai mare mulțumire a mea e că toți copiii mei is oameni harnici și cinstiți. Nici unul nu m-a făcut de rușine și după cite îl cunosc, nici nu mă vor face.”

Se lăsase amurgul cînd băieții s-au despărțit de Stamate, care ar mai fi vrut să le povestească și altele.

„Avem program in continuare, nu mai putem sta, moș Stamate”, „Ce program la ora asta? Vedeți, poate vă îmbătați și mai faceți vreo năzdrăvanie cu tractorul!” Tinerii i-au făcut doar un semn liniștitor și-au plecat spre locul unde parcase tractorul. N-au vrut să-l lase in fața porții lui Stamate, ar fi bătut la ochi. Ce să se mai imbecie, că Lixandru era prof. Abia pe uliță, cînd a făcut primii pași și-a dat seama că picioarele nu-l mai ascultau. Intrunea toate simptomele individului ajuns in stare avansată de ebrietate, picioarele i se implecteau, vorbirea îi era intreruptă de sughituri și total incoerentă, trecea de la un subiect la altul, fără nici o noimă. „Căpșunică, căpșunică, dar te înșală a dracului”, tot repeta Lixandru. Ceilalți băuseră mult mai puțin, mai ales Domide, care încerca să-l convingă pe tînăr să nu se urce la volan. Degeaba, parcă pe măsură ce Domide insista, Lixandru se îndrjea tot mai mult. „Poate nu știți, dar eu conduc la fel de bine, dacă nu chiar mai bine, atunci cînd sint beat. Pe jos, am nevoie să mă rezem de ceva, pentru a mă ține pe picioare. Aici nu-i ne-

voie, căci mă țin de volan, iar tractorul urmează o traiectorie ca sfoara întinsă, nu alta.”

„Trebuie să-l împiedicăm să conducă, cu orice preț!” „Vorba-i, cum?”

„Lixandrul, dragă, tu ești om serios, ascultător. Lasă-mă pe mine la volan, eu n-am bătut decit un păhărel, știu că sufăr cu stomacul. Ai vreun interes, tu, sau noi, să lasă vreo dandana?” „Îți dau volanul dacă îmi dai 200 de coniac”. „Nu-i cam mult? Îți ajunge și cincizeci. Și apoi nu-i bine să le amesteci. Ți se face rău!” Pînă la urmă n-au avut ce face. S-au dus la bufet să-i facă hatirul. La ieșirea din local, Lixandru se face că a uitat înțelegerea.

„Eu și-am promis așa ceva? Ai înțeles greșit! După țaria asta mă simt ca nou născut. Aj merge cu tractorul pînă la Brașov, nu alta, și poate c-ar fi o idee. 90 de km îi facem in trei ore”. Domide se sfătuește din nou cu al treilea coleg, Fănică. „Asta e ca turbat, nu va ceda volanul și nici singur nu putem să-l lăsăm, cine mai știe ce prostie face”. „Să-i propunem o plimbare pe jos”. „Ce crezi, Lixandru, nu crezi că un pic de mers pe jos ar fi mai mult decit reconfortant?” „10 km pe jos, să ne mînce lujii, ați înnebunit? Mergeți voi, dacă vă convine. Eu merg cu limuzina mea”. Au urcat in cabina tractorului. Se gîndeau că poate acolo îl vor convinge. Aș! De unde. Lixandru se cramponează de volan și este hotărît să nu-l cedeze. Au încercat să-l smulgă printr-o mișcare neașteptată de la postul de pilotaj, in timpul unei scurte opriri. Imposibil, tractoristul e un tip bine clădit, de 1,80 m, la care se adaugă și plusul de putere pe care îl capătă bețivii, aflați in stadiul cînd devin violenți. Cursa reîncepe. Tractorul face un gen de slalom cu bucle mari, din șanț in șanț. Virajele bruște au fost in citiva rînduri gata să dezechilibreze autovehiculul.

„N-avem ce-l face, Fane, asta ne omoară, și-i păcat că ne rămîn copiii pe drumuri. Trebuie să sărîm cit nu-i prea tîrziu”. „Hai, oprește puțin, Lixandru”, propune Fănică. Răspunsul fu un mîriit și mărirea vitezei tractorului. Era clar că tractoristul nu mai era cituși de puțin conștient de acțiunile sale. Și atunci, exact ca doi parașutiști, tinerii au sărit din tractor prin spatele imenselor sale roți. N-au pățit nimic. Iși scuturau zăpada, uitîndu-se la slalomurile tot mai mari ale autovehiculului.

Au fost martorii momentului cînd Lixandru l-a lovit in plin pe Năstase Alupoieci, care se întorcea pe bicicletă de la triajul C.F.R. unde lucra. I-au rămas patru copii și doi bătrîni de care se îngrijea.

Abia a doua zi scara s-a putut discuta cu Lixandru. „Eu nu-mi amintesc de hici un biciclist. De fapt am dormit la moș Stamate, era și normal după atita căpșunică. Tractorul? Il găsiți in livada de pruni a lui „Cap Mare”. Acolo l-am lăsat. In drum era prea la vedere”.

VICTOR BEDA ■

Punct... contrapunct...

● Așteptăm cu nerăbdare rezultatele finale ale turneului candidadelor la titlul mondial, care a început la Malmö la jumătatea lunii ianuarie in organizarea federației suedeze. Se joacă sistem turneu in runde duble. Cea mai bună sahista a „restului lumii”, Pia Cramling, poate fi mulțumită de avantajul... „terenului”, dar nu poate spera la surprize de proporții. In lupta pentru titlul suprem are de înfruntat sase mari maestre sovietice dacă o includem și pe actuala detinatoare a cununei cu lauri, Maia Ciburdanidze. Nu trebuie uitat că in turneul candidadelor P. Cramling nu are „aliata” demne de luat in considerare in poloneza A. Brustman și talentata reprezentantă a Chinei, Wu Ming Queen. „Echipa” candidatelor sovietice este formată din I. Levitina, L. Semenova, N. Alexandria, M. Litinskaia, E. Ahmilovskaia.

● Ultimele griji ale președintelui F.I.D.E., Florencio Campomanes, sint legate de desfășurarea meciului-revanșă dintre G. Kasparov și A. Karpov. Revenirea la această manieră de confruntare (după aproximativ 25 ani de la ultima experiență de acest tip) este, desigur, foarte grea, mai ales cînd F. Campomanes pare cam grăbit in a-și realiza intențiile „părintești”. S-a făcut aproape totul pentru meci, s-a stat de vorbă cu competitorii, s-au găsit numeroși organizatori, s-a anunțat chiar startul, dar cronometrele au înțepenit pînă la o dată pe care o va comunica federația sovietică la încheierea tratativelor dintre cei doi „ași”. Deocamdată G. Kasparov nu dorește să-și pună titlul in joc. Necazuri

similare i-a produs președintele F.I.D.E. și un alt... „copil minune”, care, ajuns la maturitate, a pus condiții: Jan Timman nu a fost de acord cu data începerii meciului candidaților contra lui A. Iusupov in aceeași zi in care, la Minsk, începea meciul dintre R. Vaganian și A. Sokolov! In ultimă instanță F. Campomanes a acceptat o intrziere de o săptămînă. Va accepta oare amînările propuse și in cazul meciului-revanșă? Sau va convoca o festivitate la „masa verde”? Intențiile președintelui le-am putea afla cu ocazia vizitei sale in România, in luna martie, cu prilejul desfășurării campionatului Europei rezervat junioarelor.

● Jan Timman a fost denumit după turneul candidaților de la Montpellier drept „campionul restului lumii”, fiind singurul strecurat printre jucătorii sovietici rămași in cursa pentru cununa cu lauri. Intru un interviu acordat unei reviste sovietice de specialitate, J. Timman afirmă că, deși este jucător profesionist și este adeptul participării fără prea mult răgaz, consideră că noul ciclu de doi ani al CM nu avantajează, cum afirmau mulți teoreticeni sovietici, pe restul jucătorilor. Ciclu la doi ani este la fel de neplăcut pentru toți jucătorii.

● O carte nu se poate scrie de astăzi pe mine. Și mai ales una de șah. Și, totuși, marele maestru german Wolfgang Uhlmann a imortalizat evenimentele luptei pentru titlul de campion mondial din 1985 in cartea sa „Das Duell der Giganten”, dînd textul spre tipărire exact a doua zi după terminarea, la 9 noiembrie 1985, a variantei a doua a meciului de la Moscova. Ceva mai puțin grăbiți autorii V.I. Budde și L. Nikolaiczuk au tratat in 297 pagini același subiect sub titlul „Campionatul mondial de șah '84-'85. Karpov - Kasparov”. Se fac referiri la turneele interzonele din 1982, la peripețiile meciurilor candidaților și la cele două meciuri surprinzînd anumite aspecte prin fotografiile destul de sugestive.

● Robert Fischer este numele organizatorului ultimului cam-

plonat american de juniori. Dintre cei 631 jucători prezenți in competiție a invins Marco Robert din New York. In vîrstă de 14 ani, tînărul campion s-a impus aidoma fostului „copil minune” Bobby Fischer prin rezultatul său de excepție: 8 puncte din tot atitea posibile. Din păcate, Robert James Fischer nu a avut posibilitatea de a-l felicita pe campion, nefiind prezent la festivitatea de premiere unde s-au înminat 101 trofee și 50 plachete, deoarece organizatorul nu este una și aceeași persoană cu fostul campion mondial! E vorba doar de o coincidență de nume. Adevăratul Fischer nu a revenit încă!

● Cel de-al 59-lea campionat al Argentinei, desfășurat la Buenos Aires, a revenit marelui maestru internațional Oscar Panno cu 12 p din 14 posibile, urmat in clasament de Barbero-10 p, Soppe, Baillo-Gomez 9,5 p, Pagliola 9 p, etc.

● Editura iugoslavă „Informator” a ajuns la cel de-al 40-lea volum de șah, care se tipărește acum. Pentru prima oară s-a oferit un premiu special (pentru cea mai bună partidă a volumului 39) de către organizatorii unui mare turneu internațional, cel de la Tilburg-Intropolis. Un juriu competent format din Botvinnik, Byrne, Chandler, Gligoric, Hort, Padovski, L. Schmid și Smislov a oferit distincția celei mai bune partide lui A. Karpov pentru a 27-a partidă din primul meci pentru titlul din 1984 susținut cu G. Kasparov. Darnicii organizatori de la Tilburg au dorit să mulțumească pe toată lumea: Karpov a primit 70%, lui Kasparov (ca invins) i-a revenit 20%, iar comentatorului din „Informator” (E. Gheller) i s-a acordat 10% din suma respectivă. Totul doar pentru o partidă! Ex-campionului mondial i s-a dat pentru a șaptea oară (campion absolut) aprecierea de „cea mai bună partidă a anului”. In clasament urmează: Spasski și Tal de trei ori, Fischer, Gheller, Kasparov, Miles și Smislov de două ori, etc.

MARGARETA MUREȘAN ■

Serial Flacăra

Și bate recorduri! Sigur, pentru că timpul vrea să-l fie recunoscător, fiindu-i prieten.

Ce spun oamenii care o văd alergînd? Că este o căprioară, o nălucă, o fată morgana. Așa ar fi dacă nu s-ar sui pe podium, nu ar da autografe și nu ar fi prezentă in toate clasamentele din lume și încă de mai multe ori in același an.

Maricica Puică aleargă deci pentru bucuria și spre amintirea oamenilor.

„Intru o țară care a dat-o pe Nadia și Năstase, nu m-am mirat că a apărut și Maricica Puică, strălucita învingătoare a cursei de... aur, de la Los Angeles.”

(Juan Antonio Samaranch)

„Aș fi bucuros să avem in rîndul atleților din lumea întreagă sportivi ca Puică, reprezentantă demnă a Europei și campioană olimpică.”

(Primo Nebiolo)

„Au fost totdeauna pentru noi o mare bucurie rezultatele Maricicai Puică și, mai ales, spiritul ei olimpic.”

(Alexandru Șiperco)

„Maricica spune că eu am fost modelul, exemplul ei. Mă bucură și-i doresc din tot sufletul, ca și ea să devină un exemplu. Performanțele și recordurile se vîntură. Ceea ce rămîne este omul.”

(Lia Manollu)

„Am devenit și vom rămîne prietene. Ne înfruntăm pe stadioane, dar după linia de sosire ne sărutăm, ne felicităm și ne promitem revanșa.”

(Grete Waitz)

„Îmi face plăcere să alerg cu Maricica. Amîndouă blonde și încapătinate. E frumos să lupți pentru victorie, chiar dacă nu îți revine totdeauna.”

(Gabriella Dorio)

„Între noi a fost lupta pentru recordul milei și, păcat, cursa de la Los Angeles. Dar oamenii nu trebuie să vadă numai ambiția victoriei. Prețuiesc la

Maricica Puică marea ei dragoste pentru alergare și sacrificiile pe care le face pentru ea.”

(Mary Decker)

„Ea este foarte bună, greu de invins. Dar poate tot mai acest lucru îmi place. Să alerg cu ea, după ea și să fiu și eu mereu mai bună.”

(Fița Lovin)

„Am auzit că in România, campioanei mondiale și olimpice Puică i se spune Sebastian Coe feminin. Sint bucurosi, dar mi se pare nedrept pentru ea. Ar fi așa cum mie mi s-ar spune Maricica Puică masculin. Dar aceasta e soarta campionilor, aceasta e fantezia ziaristilor.”

(Sebastian Coe)

„Rezultatele și recordurile ei m-au făcut să mă bucur că nu m-am născut fată. Atunci n-aș mai fi intrat in nici o finală și n-aș mai fi luat nici o medalie de aur!”

(Ilie Floroiu)

„Sinteți o mare sportivă, signora. Vă admir de ani și ani pentru performanțe și pentru longevitate la un nivel atit de înalt. Acum, cînd am reușit să vă văd, sint incîntat de alergarea dumneavoastră. Vă felicit și vă doresc noi medalii de aur!”

(Gino Bartali)

„Chiar dacă ar alerga singură, Maricica Puică ar oferi un spectacol atletic unic, care nu trebuie pierdut.”

(Nancy Beffa, S.U.A.)

„Pentru mine, fost campion de decatlon care am alergat și eu „grozav” 1500 m, in peste 4'20", Puică apare ca un fenomen al distanțelor lungi. Recordurile ei ar fi o minerie pentru foarte mulți bărbați.”

(Gheorghe Zimbresteanu)

„Am fost coleg de sport cu Nelu Puică. Am văzut-o pe Maricica alergînd, victorioasă, de nenumărate ori. Un cuplu ca ei in teatru ar face enorm.”

(Mircea Albuiescu)

„De cînd n-am mai avut o campioană de anvergură mondială ca Maricica Puică in cel mai curat sport pe care îl cunoaște lumea!”

(Radu Cosașu)

O călătorie prețuiește cit zece biblioteci, spune cu convingere chiar marele nostru savant Nicolae Iorga. Nu există om pe pămînt să nu vrea să străbată lumea, s-o cunoască și s-o îndrăgească.

Sportivii trăiesc această bucurie și mulți dintre noi ajung in ani să parcurgă nesperate continente și țări. Cea mai mare răsplătă a vieții noastre rămîn călătoriile făcute impreună sau cu echipa națională, despre care am vorbit in această carte.

Priveam odată, ca niște scolari cuminți la ora de geografie, planiglobul și răsfoiam simultan un atlas geografic, precum și jurnalul soțului meu, cu toate concursurile la care am participat in aceste aproape două decenii, și ne-am dat seama atunci că, in fond, noi am străbătut patru continente și am concurat in aproape o sută de orase mari, începînd cu ale noastre și terminînd cu orase de aproape sau cu peste zece milioane de locuitori, cum sint New York, Londra, Moscova, Los Angeles, Paris, Alger.

Cine ar fi gîndit vreodată — nici eu, nici ea, nici unul din noi — că intr-o zi, privind globul, vom sta de vorbă prieteneste cu el. In alergare, Maricica a făcut, după calculele reiesite din planurile de antrenament ale tuturor acestor ani, de două ori ocolul Pămîntului...

Dar citi kilometri am parcurs noi in lume, in trenuri, avioane și mașini și apoi de-a lungul țărilor și orașelor, cine ar putea-o spune?

ION PUICA ■

Continuare in numărul viitor

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Medicul Ioan Neagu din Ploiești** — unul dintre slatoniștii noștri colaboratori — ne relatează că Filiala Prahova a Uniunii de Științe medicale a organizat recent un medallion științific dedicat doctorului Gheorghe Popescu din Craiova; prin aceasta s-a omagiat un mare medic și umanist care, timp de peste o jumătate de secol, a desfășurat o prodigioasă activitate medicală și social-obștească în județul Prahova și în alte localități din țară. În anul 1947 a publicat prima Monografie sanitară a județului Prahova; a publicat, de asemenea, multe lucrări științifice și de popularizare. De numele său se leagă o serie de dotări și construcții spitalicești, intrucât a fost primul medic șef de județ, după eliberare. Chiar și acum, la 80 de ani bătuți pe muchie, dr. Gh. Popescu desfășoară o pasionată activitate medicală benevolă în cadrul unui cămin de bătrâni. Asadar, un model demn de urmat, un exemplu merit să aducă în prim plan un luptător de nădejde pe tărîm medical, un intelectual angajat trup și suflet în nobila activitate de apărare a sănătății oamenilor.

■ În revista nr. 49, din 6 decembrie 1985, a apărut articolul „Unelte agricole, o problemă de sezon?” — ne scrie **Cădat N. Sirbu din Timișoara str. Onești nr. 4**. Salutînd inițiativa revistei, conchide: Este un domeniu în care, din nefericire, s-au făcut pași timizi. Unelte pentru micul gospodar, precum: sape, cazmale, furci, săpăliși, ferăstraie, pile, scurci, coase, seceri, stropitori etc. se găsesc destul de rar în magazinele de specialitate, iar atunci cînd totuși se găsesc, unele sînt inestefice și prea puțin rezistente. N. Sirbu propune: Prospectarea în continuare a magazinelor de profil dar, mai cu seamă, a unităților care fabrică astfel de unelte agricole, și urgentarea diversificării producției de unelte agricole, de mai bună calitate, spre a veni astfel cit mai eficient în sprijinul gospodarilor.

■ **Primim de la Consiliul popular al municipiului București** răspuns scrisorii adresate revistei de către comitetul asociațiilor de locatari ale blocurilor 3-T și 4-T din str. Clurea nr. 6, cartier Titan, București: Studiile de specialitate făcute de factorii de resort din cadrul C.P.M.B. privind sistematizarea zonei respective prevăd demolarea zonei insalubre la care se referă memoriul, precum și construirea de noi blocuri de locuințe în zona respectivă. Urmează ca lucrările de demolare și de înălțare a noi construcții moderne, în rînd cu cele existente deja, să înceapă după aprobarea de către organele competente a executării acestora. Cu același prilej se vor finaliza și celelalte acțiuni și lucrări de interes cetățenesc și obște.

■ Aș face o propunere, dar mi-e să nu-mi fie luată în nume de rău. Iată asupra cărui aspect doresc să mă opresc. De la o vreme, înfilnim tot felul de nume străni date copiilor: Medeleina, Frusiana, Columbia, Jean, Louis, Petronela, Niky etc. Ba, mai mult, am înfilnit un copil care purta aidoma numele celebrului fotbalist brazilian Pele: Edson Arantes do Nascimento. Firește, este o problemă de familie, fiecare își „botează” copilul cum pofteste. Noi, românii, avem însă nume foarte frumoase, bogate în vocale și provenind în majoritate din patrimoniul daco-latin: Ioan, Maria, Alexandru, Doina, Mircea, Veronica, Mihai, Nicolae, Aurelia, Ștefania, Adrian, Augustin s.a. Oare, cei îndrătuți de la oficiile de stare civilă de pe lângă consiliile populare nu ar putea influența, cu grijă, firește, și într-o mai mare măsură, atribuirea acestor nume de frumoasă sorginte românească? întrebă cu real temei **Gavril Damian, tehnician la Fabrica de biscuiți din orașul Carei**.

■ **Primim de la Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție Iași**: Maria Bezedică a lucrat, într-adevăr, la C.A.P. Verșeni, comuna Miroslav, unde și-a realizat minimumul de norme-muncă, numai în 9 ani și, în aceste condiții, nu poate beneficia de pensie de incapacitate de muncă și nici de bătrînețe. C.A.P. Verșeni i-a acordat, în schimb, ajutor în produse agricole și lot în folosință pînă în anul 1983, cînd și-a vîndut casa din sat și

s-a mutat la copii în orașul Pașcani. Dată fiind situația ei mai deosebită, cererea adresată revistei dvs. și parvenită nouă spre competența soluționare, s-a supus aprobării adunării generale C.A.P. și astfel s-a hotărît să i se acorde și pe anul 1986 ajutor în produse agricole.

■ Un grup de cetățeni din satul Ciomăfaia, comuna Borșa, județul Cluj, ne-a cerut sprijinul în reintroducerea singurului mijloc de transport care circula pe ruta Ciomăfaia—Borșa. În acest sens, **Consiliul popular al județului Cluj** ne informează: În urma reexaminării situației de către I.T.A. Cluj, la finele anului 1985 s-au introdus două perechi de curse pe ruta amintită, cu plecare din Cluj-Napoca la orele 6,20 și 16, iar din Ciomăfaia la orele 7,50 și 17,50, astfel că cerințele de transport ale cetățenilor au fost pe deplin satisfăcute.

■ **Medicul veterinar Popa Badea, de la Dispensarul veterinar teritorial din comuna Gogoșari, județul Giurgiu**, ne relatează câteva aspecte privind starea sanitar-veterinară a celor 9.000 de oi, 3.000 taurine, 6.500 porcine, 15.000 păsări existente în fermele specializate ale C.A.P. Gogoșari și Izvoru, precum și în gospodăriile oamenilor, a crescătorilor de animale. Deși iarna este relativ blîndă, ea urmează după o vară excesiv de secetoasă, cu furaje puține. În condițiile date, furajele se drămuiesc cu cea mai mare grijă pentru a scoate bine animalele în primăvară. (prin furajare bună înțelegem animale sănătoase și productive, cu un procentaj redus de mortalități și animale sterile) Tăranul român din sudul țării, cu precădere crescătorul de animale, a trebuit și trebuie să se adapteze din mers condițiilor climatice deosebit de fluctuante. Dar despre o pastorală în Cimpia Burnasului, probabil cu un alt prilej.

■ De la **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brașov** primim răspuns la scrisoarea lui Carol Dumitru din strada Zorilor 6: Cu scrisoarea noastră nr. 200, din 15 decembrie 1985, solicitantul a fost înștiințat de obligativitatea achitării taxelor de mutare a telefonului la adresa de mai sus. Prin urmare, lucrarea a fost aprobată, iar în cele din urmă instalarea telefonului a fost făcută, așa că sesizarea nu mai are obiect.

■ Sînt elev în anul IV la Liceul industrial nr. 4 Sibiu și domicitez în str. Oștirii nr. 6, bl. 78 A, sc. A., ap. 5 **Hipodrom III, Sibiu**, iar numele meu este **Gabriela Drăghiei**. Să nu vi se pară o grațuită scrisoarea mea. Doresc să urmez filologia iar la Sibiu și în împrejurimi nu am găsit manuale de limba italiană, de care am foarte mare trebuință. Este vorba de manualele pentru clasele IX-XII, respectiv, ani de studiu VII-X. Dacă există vreun binevoitor, rog să mi le expedieze, firește cu plata ramburs, adică, contra-cost, pe adresa menționată.

■ Localul bibliotecii din stațiunea balneară Călimănești trimbie spre plăcută recreare și lectură. **Biblioteca Penta Driva** ne informa recent că anual trec pragul bibliotecii circa 700 de cititori din toată țara. O umbra de amarăciune am citit, totuși, pe chipul ei. În ce sens, și de ce? Marin Mateescu, planificator la Institutul de molaie termice București, a plecat din stațiune cu 6 cărți „la purtător”; asadar, fără a le restitui. Felicită Pană din Galați, str. Partizanilor nr. 29, bl. C-21, ap. 30, de asemenea a uitat să restituie trei cărți imprumutate. Floarea Călin din București a plecat și ea cu trei cărți în geamantan, lăsînd, în schimb, „zalog” bilețel de tren. Iar exemple, din nefericire, s-ar putea da și altele — ne scrie un fost oaspete al Călimăneștiului, pe nume **Ioan V. Marin, str. 13 Decembrie nr. 25, bl. 9, ap. 86, Sectorul I, București**.

■ În vederea clarificării situației lor profesionale, mai mulți cetățeni au solicitat sprijin revistei. Multitudine factorilor de decizie și resort care ne-au ajutat, redăm câteva din soluționările favorabile comunicate între timp și redacției **Consiliului popular al județului Iași** răspunde că Eugenia V. Spineanu, din comuna Stolniceni-Prăjescu, a fost repartizată și încadrată la Întreprinderea de tricotaie și perdele Pașcani; **Consiliul popular al municipiului**

lul Roman, județul Neamț, sprijină pe Stela Roman, în sensul că a facilitat încadrarea ei temporară la U.R.T.A.E. Roman și analizează posibilitatea de a o încadra pe perioadă nedeterminată; **Consiliul popular al municipiului Sighetu-Marmației, județul Maramureș**, explicitează, într-un referat mai amplu, situația mai deosebită a lui Gheorghe Mich, în sensul că el a lucrat o perioadă la Spitalul din municipiul Sighetu Marmăției, apoi i s-a oferit un loc de muncă la gospodăria anexă în cadrul aceluiași spital, post pe care însă l-a refuzat pretextînd că nu este capabil de muncă fizică. Luîndu-se în calcul situația familială a lui Gh. Mich, conducerea spitalului a angajat soția petentului într-un post provizoriu — cu perspective sigure de permanentizare; **Consiliul popular al municipiului Constanța** ne înștiințează că D.G.A.I.A. Constanța a angajat pe Maria Neculae în meseria de tehnician horticol, conform pregătirii sale.

■ **Flavia Morar din Arad, str. Armata Poporului nr. 24**, ne înconoștinează că, în chiar coloanele paginii de față, mai exact spus, în nr. 44 din 1 noiembrie 1985 al revistei, a apărut informația referitoare la decizia nr. 15577/1983 a comitetului executiv al Consiliului popular al județului Arad privind stabilirea sus-numitei în municipiul Arad. Din cauza unui burocratism mărunț și a unei rele-credințe din partea unui anume funcționar, formalitățile și dosarul pentru stabilirea în Arad, conform deciziei amintite, întîrzie nepermis de mult.

■ **Consiliul popular al județului Neamț** confirmă ca fiind reale cele semnalate de Anton Bulai din comuna Cordun, precizînd că într-adevăr familia Acatrinei din aceeași localitate nu se preocupă în mod corespunzător de creșterea și educarea celor 4 minori, deși dispune de condiții optime de viață. Consiliul popular al comunei Cordun a trecut la întocmirea dosarelor pentru ocrotirea minorilor Niculina și Gheorghe Acatrinei.

■ **DPMOS Neamț**, în legătură cu scrisoarea adresată revistei de către Cristina Racaru din Roznov, ne informează: Obligația acordării drepturilor bănetate pentru concediu de maternitate revine unității la care se afla numita în momentul ivirii concediului prenatal, această unitate fiind Cooperativa agricolă de producție Săvinești. Luîndu-se legătura cu C.A.P., respectiv cu contabilul șef Mihalache, am fost asigurați că, în urma depunerii cerșificatelor de concediu medical, se va efectua plata indemnizației cuvenite, la prima operațiune de casă.

■ **Stefan Fodor** și alți doritori de autoturisme din Oradea au citit informațiile difuzate de I.D.M.S. în cotidianul „România liberă” nr. 12796, din 24 decembrie 1985, și în „Sportul” nr. 11203, din aceeași dată și care făceau cunoscut că „Pînă la 31 decembrie 1985, se oferă spre vînzare cumpărătorilor întocșiți autoturisme DACIA 1210 (...) cu mențiunea că aceste autoturisme se livrează prin I.D.M.S. Pitești, cumpărătorilor care au depus banii la C.E.C. anterior datei de 31 decembrie 1984”. Cu toate formele în regulă oamenii s-au prezentat la I.D.M.S. Timișoara, de care teritorial aparțin, fără ulterior la I.D.M.S. Pitești și au constatat că, desi nu era 1 aprilie, ci 1 decembrie 1984 și-au cheltuit zile și bani de pomână. Așteaptă un răspuns măcar.

■ **Primim de la Consiliul popular al județului Harghita**: În prezent Dominic Tanco din orașul Borsec este încadrat în categoria 2, treapta I, cu o retribuție de 1887 lei, corespunzătoare pregătirii și vechimii în meserie, drept de personal stabilit corect prin respectarea prevederilor legale, respectiv Legea retribuției nr. 57/1974.

■ **Vasile Sas din Negrești Oaș, str. Victoriei, județul Satu Mare**, izbuteste o deose-

bită descriere a Tării Oașului. În acest context aprecînd inițiativa noastră cu privire la apele minerale, subliniînd că în Tării Oașului — în localitățile Certeze, Bicsad, Negrești-Oaș, Orașu Nou, pe Valea Măriei și la Luna Șes — există multe izvoare cu apă minerală dovedite a fi foarte prolice atît pentru cură, cit și pentru băut. E drept că s-au făcut cîteva fîntîni pe Valea Măriei, dar, de la o vreme, totul a fost lăsat baltă și e mare păcat că asemenea izvoare limpezii și reci se scurg gratuit pe... apa simbetei.

■ Cu aproximativ o lună înainte de revelion, am procurat de la O.J.T. Sălaj bilete pentru stațiunea Băile Boghiș, situată la 50 km de orașul Zalău. În ziua de 31 decembrie 1985 ne-am prezentat aici un grup compact de 9 persoane — ne scriu și scemnează **Adriana și Kelemen Balacz, Adriana Pațea, Vasile Rigman, Iudith Ișai, Vasile Pantilie, lucrători la atelierul de proiectare a I.P.L. Zalău**. Contra sumei de 423 lei de persoană, nu ni s-a oferit nici un fel de condiții pentru petrecerea revelionului. Șeful de unitate, tov. Fîrcezan, ațisa un zîmbet angelic, dar se vedea limpede treaba că intenționat inospitalierele gazde au procedat așa, spre a ne determina pe noi să facem cale întoarsă. Astfel că noaptea de revelion am petrecut-o pe drum. Tovarășii Vasile Șpan, directorul O.J.T. Zalău, ne-a returnat banii, e drept, cu șucele de rigoare, dar noi ne-am ales cu șucele și cu noaptea de revelion petrecută pe drumuri și nu ni se pare o chestiune corectă pentru o instituție cu o firmă de altfel onorabilă.

■ **Consiliul popular al județului Botoșani** răspunde prin intermediul nostru scrisorii Veronicăi Ionescu din Dorohoi: În activitatea conducerii I.C.S.M. Dorohoi s-au manifestat, într-adevăr, multe neajunsuri. Se confirmă că amintita conducere, în frunte cu directorul Petru Tănase și Dumitru Olaru, contabil șef, nu au luat cele mai potrivite măsuri în privința stîrpirii unor nereguli savîrșite de către gestionarii și vînzătorii comerciali din subordine, precum Maria Lăcătuș, Viorica Costea, Ana Gilec, Aurica Coțovanu, Ioan Alexa, Angela Agavriloiu și alții.

■ **Notă**: Marcînd promptitudinea cu care factorii locali de decizie au soluționat o serie de nereguli semnalate în cadrul ICSM Dorohoi, așteptăm aceleași măsuri oportune și împotriva aceluia care au înlesnit ori tolerat ani de-a rîndul o astfel de stare de fapt.

■ **Anca Ioana Moraru din București, str. Dezrobirii nr. 4, bl. M-25 ap. 46**, ridică — într-o misivă — interesanta problema a banilor potriviți pentru cumpărături. În sprijinul afirmațiilor sale aduce în discuție exemplul alimentarei din București, bd. Uverturii (cartier Militari), unitate situată între stațiile auto „Dezrobirii” și „Dealul lui Tugulea”, unde zilele trecute se desfășoara mîlai grișat de către vînzătoarea Anisoara Feraru. Pentru cine dădea bani potriviți, adică 4,25 lei per/kg făină de mîlai grișat nu cîntărea mai mult de maximum 2 kg, iar pentru cine dădea ceva ciubuc elibera și 10-15 kg, pretextînd că banii ciușiți în plus îi sînt trebuitori pentru cînstirea soferului care aduce făina de mîlai. Nu cumva și noi, cumpărătorii, se întrebă A. I. Moraru, incurajăm această practică și dam apă la moara unor atari atitudini de curată ciubucăreală, precum este aceea practică în vîzul lumii de A. Feraru?!

■ **Marcela Baltag din Brăila, cartierul Viziru I, bl. 38, ap. 13**, a expediat fiului său, Căătălin Rădulescu, suma nu tocmai derizorie pentru un soldat de 200 lei. Nu numai că scrisorile recomandate ajung cu o vîldă întîrziere, dar suma de 200 lei, expediată telegrafic în 8 octombrie 1985, cu avizul nr. 5295 (expediere făcută de la Oficiul postal nr. 1 Brăila, pentru care a plătit suma de 16 lei), nu a ajuns în posesia soldatului C. Rădulescu nici pînă azi. Oficiul

postal 1 Brăila dă vina pe Oficiul postal 5 Bacău și viceversa. Să vedem ce vor spune cei în drept pentru această nepermisă brambureală de la cele două oficii poștale.

Pagină realizată de **DORIN SALAJAN**

Poșta redacției

Platon Dumitru — Toplița: La consiliile populare județene există proiecte tip pentru instalații de diferite capacități pentru producerea biogazului, care pot fi executate prin Centrocop. Ing. Petre Buleci, despre care s-a scris în revista noastră, lucrează la Șantierul naval Brăila. ■ **Petre I. Aurelia** — sat Negolești, com. Brazî, jud. Prahova: Încă din decembrie fiica dv. a fost invitată la Oficiul forței de muncă — Ploiești, dar nu s-a prezentat. ■ **Petrea V. Mihalache** — com. Umbrănești, jud. Galați: Rezolvarea plîngerilor împotriva desfacerii contractului de muncă este numai de competența instanțelor judecătorești. În cazul dv., desfăcerea contractului de muncă are autoritatea unui lucru judecat și vă puteți încadra numai în condițiile art. 63 Codul Muncii. ■ **Tănase Ion** — București: Dosarul a fost identificat în urma cercetărilor întreprinse, prezentați-vă deci la Oficiul de pensii al sectorului I. ■ **Sirbu Gheorghe Vasile** — Ploiești: În funcție de locurile ce se vor crea, fiica dv. va fi ajutat de conducerea unității. ■ **Corbu Ionica** — București: Depuneți cerere la I.C.L. Alimontara I. ■ **Bazarea Ion** — București: În ultimele 2 sesizări răspunsurile sînt cele primite de dv. în octombrie și noiembrie 1985. ■ **Carpeniu Pop Carmen** — Fălticeni: Conform prevederilor legale în vigoare, trebuie să vă terminați stagiul de 3 ani acolo unde ați fost repartizată de Comisia guvernamentală. ■ **Deac Ioan** — sat Fodora, com. Gilgău, jud. Sălaj: Prezentați-vă la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Zalău pentru întocmirea formalităților necesare obținerii protezel. ■ **Foltean Gheorghe** — sat Moroda, com. Seleus, jud. Arad: C.A.P. Moroda, C.A.P. Seleus și C.P.A.D.M. Seleus e datoare și urmează să vă achite contravaloarea motorinei consumate. ■ **Drăgan Maria Doina** — Brad: Fiind sub incidența Legii 22, nu mai puteți lucra în comerț. ■ **Sanda Elisabeta** — sat Cornănești, com. Bala, jud. Gorj: Adresați-vă instanței judecătorești care-l poate obliga pe soțul dv. la plata unei pensii de întreținere pentru copil, ca și a alocației de stat pe care nu v-o dă. ■ **Epure Valeria** — Drobeta-Tr. Severin: Instalația de încălzire a unui apartament nu poate fi scoasă vremelnic din funcțiune, de aceea nici cheltuielile pentru încălzire nu pot fi scăzute pe perioada absenței din apartament. ■ **Prună Gheorghe** — Rm. Vilcea: Încercați să-l convingeți să facă un tratament de dezalcoolare. ■ **Măgdălin Anisoara** — com. Podoleni, jud. Neamț: N-am înțeles la ce o nume vă referiți. ■ **Buga Claudia, Costea Angela** — București: Nu avem astfel de informații. ■ **Marinescu Gheorghe** — București: Adăugați cererii către președintele Asociației de locatari o adresă care să adevărească faptul că plățiți întreținere pentru copiii dv. acolo unde de fapt locuieste. ■ **Grup locatari bl. 29 str. Cerețătorilor 6** — București: A.C.M. 3, I.A.C.E.D.B., I.I.M.I. și I.C.R.A.L. Bercești sînt în măsura să execute rosturile distanțelor dintre plăci, rețeaua exterioră de gaze, precum și racordurile interioare, să termine amenajatul căilor de acces, sistematizarea pe verticală; toate acestea vor fi făcute în trim. I și II a.c. ■ **Ciochină-Goană Maria** — Craiova: Trebuie așteptată hotărîrea instanței de judecată.

REGHINA VĂRVICI

• „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Comentariul
săptămânii

„Challenger“ — o stea plecată în depărtări

Cel de-al zecelea zbor al lui Challenger, care trebuia să tină câteva zile, a durat numai 74 de secunde. În secunda 75 naveta a explodat și toți cei șapte astronauți aflați la bord au pierit. Tragedia a avut la bază, fără îndoială, o defecțiune. Ceva nu s-a potrivit, n-a mers. Ce anume, încă nu știm. Vom afla, poate, după ce se vor fi făcut toate cercetările. Ceea ce nu vom afla însă nicicând este angoasa trăită de cei șapte în secunda 75. Se spune că în situații limită o secundă este suficientă pentru ca oamenii să-și facă bilanțul întregii lor existențe și să decidă dacă viața lor a fost o reușită sau un eșec. Iși vor fi făcut oare și astronauții de pe Challenger un astfel de examen? Nu știm și nu vom ști niciodată. Dar în locul și în contul celor șapte, întrebarea cu privire la izbînda sau neizbînda trecerii lor prin lume ne-o putem pune, și trebuie să ne-o punem, noi, toți cei care nu ne-am aflat în secunda 75 pe Challenger. Iar răspunsul nu poate fi decît unul singur: indiferent de împlinirile sau neîmplinirile ce vor fi marcat mai înainte viața fiecăruia, sfîrșitul lor eroic îi plasează printre învingători, printre cei cu existențe magnifice. Cei șapte magnifici. Care au murit pentru ca omenirea să mai facă un pas înainte pe calea cunoașterii și a progresului.

De ce s-a întîmplat catastrofa? Deși investigațiile nu s-au terminat, s-a vorbit și de verificări tehnice insuficiente, și de un sistem de alertă foarte redus, toate acestea din mo-

tive de economii. Dincolo însă de imperfecțiunile tehnice, de alte controverse și critici, inclusiv de cele cu privire la cercetările de ordin militar făcute de navetele spațiale, rămîne de necontestat și întregă jertfa celor șapte, eterna jertfă a deschizătorilor de drumuri: șapte Ane zidite în catedrala mergerii înainte. Motiv pentru care ziaristii aflați la locul nenorocirii, oameni hîrșiți în meserie, care au văzut multe și s-au obișnuit să nu se mire și să nu se emoționeze orice s-ar întîmpla, au plîns.

Un zbor spațial, se știe, este controlat și dirijat de la sol cu ajutorul unor computere din ce în ce mai perfecționate. Așa s-a întîmplat și în cazul lui Challenger. Însă aparatura electronică a indicat mereu că totul este O.K. Și n-a fost O.K. Și s-a dovedit încă o dată că mașina rămîne mașină și că nu-l va egala pe om niciodată.

Echipele trimise special au cules din mare mai multe sfîrșimături din navetă. Se vor mai găsi, poate, și altele. Însă chiar și în ipoteza ideală că s-ar găsi toate părțile componente ale vehiculului și că acesta ar fi reconstituit ca piesă de muzeu, naveta tot nu s-ar mai afla de-adevăratalea pe Pămînt. Trecut prin proba supremă de foc, Challenger a început o cursă fără de sfîrșit prin constelații, cu toți cei șapte la bord, care au intrat astfel în nemurire și în istorie.

ION D. GOIA

Așa s-a petrecut
drama

Houston: „Challenger, putere maximă“

Michael Smith (pilotul): „Am înțeles, putere maximă“. A urmat o tăcere ce părea că nu se mai sfîrșește, cînd pe ecrane a apărut un uriaș glob de foc. În fine comentatorul NASA a reușit să-și recapete graiul și să spună: „Controlorii de zbor studiază îndeaproape situația. Evident, s-a întîmplat ceva grav. Nu mai avem nici o legătură de comunicații cu echipajul“. Avusesse loc cea mai mare catastrofă din istoria astronauticii. În decurs de câteva minute strigătele voioase ale copiilor veniți în număr mare să asiste la ple-

carea profesoarei lor, Christa McAuliffe, la bordul navetei „Challenger“, pentru a preda prima lecție în direct din Cosmos, s-au transformat în țipete de groază la anunțarea explodării navetei spațiale. Erau prezenți, în apropierea pistei de lansare, părinții, soțul și cei doi copii ai profesoarei. Precum și părinții și alte persoane apropiate celor șase astronauți. Ceea ce trebuia să fie cel mai frumos spectacol din viața acestor copii s-a transformat într-o adevărată tragedie. Chiar și unii dintre ziarisți, care participă în mod obișnuit la lansările navetelor americane, au izbucnit în plîns. Naveta „Challenger“ a fost transformată într-o veritabilă sferă de foc, la circa 75 de secunde de la lansare, se pare prin explozia unuia din rezervoarele sale de combustibil, în momentul cînd se găsea la aproximativ 20 kilometri altitudine,

în plină fază ascensională, cînd se îndrepta spre orbită cu o viteză de 3200 km la oră. În rezervoarele navei se afla o cantitate uriașă de combustibil — 1,5 milioane de litri de hidrogen lichid, precum și 550 000 de litri de oxigen lichid, gaze care în amestec au o putere comparabilă cu cea a unei bombe atomice. Lansarea, care fusese amînată de mai multe ori în ultimele zile, ca urmare a condițiilor meteorologice și a unor defecțiuni tehnice, a avut loc pe un timp superb, dar după o noapte cu temperaturi scăzute, care au dat naștere la un strat de gheață pe turnul de control și pe anumite părți ale navetei. Misiunea acestui adevărat „cargu spațial“, a cărui valoare este estimată la 1,2 miliarde de dolari, era a 25-a de la începutul programului inițiat în 1981. Trebuia să fie al zecelea zbor al lui „Challenger“, una dintre cele patru navete

americane, alături de Columbia, Discovery și Atlantis.

Firește, mijloacele de informare în masă din întreaga lume au acordat spații largi în ultima săptămînă acestui tragic accident, care va întîrzi cel puțin cu câteva luni programul „Shuttle“ al S.U.A. Au fost aduse elogii atît victimelor, acestor pionieri ai explorării Cosmosului, cît și profesioniștilor de astronaut în general, care, atunci cînd este dedicată unor scopuri pașnice, contribuie la deschiderea unor perspective nebănuite în fața omului, a umanității. Într-un interviu televizat, astronautul francez Patrick Baudry, care a zburat la bordul navetei „Discovery“ în luna iunie 1985, declara: „Cred că sacrificiul prietenilor mei aflați la bord nu a fost zadarnic, ci va servi luptei omului pentru cucerirea spațiului cosmic“.

ROMEO NADAȘAN

Cum poți infia
un dromader

De fapt, „infiera“ iese la iveală mai tîrziu; la început, pare a fi vorba pur și simplu de o operațiune de vânzare-cumpărare: pentru suma de 1 000 de lire sterline Grădina Zoologică din Londra oferă amatorilor o cămilă cu o coacășă, la alte sume — diferite alte animale exotice. Dar animalul nu este luat de cumpărător acasă, ci rămîne pe loc, însă pe cușca lui apare o tăbliță cu numele celui care l-a „infia“. Totodată, cel ce infiază — care poate fi cetățean particular, asociație, instituție, întreprindere etc. — primește

fotografia animalului pe care îl ia sub aripa sa și un permis gratuit de intrare în parcul zoologic, valabil un an de zile, adică atît cît durează și infierea. Sumele plătite diferă de la animal la animal: un elefant se poate infia în schimbul a 5 000 de lire sterline, un hipopotam — cu numai 750 de lire, iar pentru o șopîrlă sînt suficiente 10 lire. Dînd aceste informații, „International Herald Tribune“ precizează că sumele ce se percep pentru astfel de „infieri“ nu sînt stabilite arbitrar, ci reprezintă, pentru fiecare animal în parte, costul întreținerii pe timp de un an. În prezent, mai bine de o treime din bugetul Grădinii Zoologice londoneze provine din aceste donații ale celor ce „infiază“.

Situată nu departe de centrul capitalei engleze, pe o suprafață de 32 de acri (circa 13 hectare) al Regent Park-ului, Grădina Zoologică din Londra nu este nici cea mai veche și

nici cea mai mare rezervație de acest fel din lume. Cu toate acestea, ea este considerată ca una din cele mai prestigioase, în special datorită intensei activități de cercetare pe care o duce acolo Institutul de Zoologie. Dar, oricît ar părea de ciudat, acest parc zoologic nu este finanțat de stat, ci e lăsat să se descurce cum o putea. Grădina a fost înființată în 1827 de către Societatea de Zoologie, și la început intrarea era permisă numai membrilor acestei societăți. Pentru a preveni apariția de infecții ca rezultat al vizitării de către clasele sărace“, accesul altor persoane era permis numai cu recomandarea unui membru al clubului, care trebuia să-l însoțească pe cel recomandat pe toată durata vizitei. Dar vremurile acelea au trecut de mult. Parcul zoologic a devenit public, și-a sporit dimensiunile, au crescut numărul și valoarea exponatelor. Dar guvernul, ob-

servă ziarul amintit, nu s-a grăbit să ia asupra sa o povară de mai multe milioane de lire sterline. În plus, modernizarea absolut necesare în următorii 10—12 ani vor costa cel puțin 22 de milioane de lire sterline; numai pentru noul acvariu va trebui să se cheltuiască peste 2,5 milioane de lire. Necontînd deci pe ajutorul din partea guvernului, direcția parcului se bizuie mai ales pe diferite donații. „În loc de a risipi un milion pentru reclama la televiziune, investiți acești bani în acvariu, și blazonul firmei dumneavoastră se va auri pe o perioadă de 30—40 de ani“, se spune într-o chemare a direcției adresată întreprinderilor care ar putea sprijini supraviețuirea celebrei grădini zoologice. Și, pînă una-alta, pensionarii acestei rezervații continuă să fie „infiați“.

ION CODRU

Studentul preșcolar

În timpul colocviului, unul din profesori s-a ridicat și înainte de a părăsi sala a declarat cu candoare: „Nu pot examina acest candidat. Știe mai mult decît mine“. Cine poate fi studentul în fața căruia un profesor universitar să facă o asemenea declarație, ce fantastice calități poate avea el încît să demobilizeze un examinator experimentat, capabil să „incurie“ zeci și sute de candidați?

Liu Xiaobin este cel mai tînr student din lume. Examenul cu pricina s-a soldat cu admiterea lui la Facultatea de Tehnologie și Științe din Beijing. Si Liu are numai 5 ani... Aparent este un copil ca toți ceilalți. Dolofan, are părul negru corb, o „fereastră“ deschisă de dinții de lapte care l-au părăsit și un zîmbet cald și prietenos cum numai copiii pot avea. Ești tentat să-i mîngii cășorul brun, dar orice impuls de a-l trata ca pe un copil obișnuit îngheață cînd Liu pune mina pe creion și hîrtie. La 3 ani și jumătate cunoștea 3 600 de cuvinte și știa să deseneze perfect caracterele literelor chinezești. Într-un singur an a asimilat matematica din întregul curs elementar și în 8 nopți fizica ce se predă în liceu. La ora actuală copilul este capabil să rezolve orice problemă de fizică sau matematică. În camera sa nu sînt jucării, ci doar un moțan, o tablă mare, bucăți de cretă colorată, hîrtie și unelte de scris cit cuprinde. Liu locuiește într-un sat din provincia Jiangu si este fiul unor învățători cu o cultură solidă și vaste cunoștințe. Ei sînt la fel de uimiți de calitățile excepționale ale copilului și total neputincioși în a le explica. Cînd Liu avea mai puțin de un an, povestea mama. I-am surprins scriind ceva pe o bucată de hîrtie. Am constatat consternat că băiatul scria, inspirat parcă de o forță misterioasă, formule matematice. Lucrul cel mai surprinzător — toate, dar absolut toate formulele erau exacte. La 3 ani Liu a început cursuri școlare speciale pe care le-a parcurs cu mare viteză și maximă eficiență. Au urmat controale medicale care au stabilit, dacă mai era necesar, că Liu este superdotat intelectual. Recent, după cum am arătat, el a fost admis la facultate reușind să-l determine pe unul din dascăli să-și decline competența.

Un cunoscut specialist în psihologie infantilă, profesorul italian Ernesto Manghi, precizează că manifestările de superinteligentă la copii durează, în cele mai multe cazuri, prea puțin. Arareori un copil superdotat a ajuns altceva decît un adult obișnuit. Doar geniile muzicale își conservă la maturitate calitățile din copilărie, Mozart fiind unul din cele mai edificatoare exemple. Cazuri ca cel al lui Liu Xiaobin nu sînt puține. În 1978 un copil afgan, Sayed Jalal, în vîrstă de 8 ani, era student la universitatea din Washington. În 18 luni reușise să asimileze cit alți copii în 12 ani! Ruth Lawrence, o micuță englezoaică, la 12 ani era studentă la Oxford. Cel mai tînr absolvent de facultate din lume a fost Jay Luo, magna cum laude al Universității Boise State din Idaho în 15 mai 1982, la doar trei ani de la admiterea în această școală superioară, eveniment petrecut cînd avea doar 8 ani. Au existat și cazuri de copii superdotati pe care părinții, în nemăsurată lor ambiție, i-au distrus. James Sidis la 3 ani înțelegea probleme de fizică și matematică, dar suprasolicitat de tatăl său a capotat. Ruth Slenczynska, considerată între 6 și 12 ani minunea pianului mondial, a dezvoltat nesfîrșitul calvar la care-o supunea tatăl ei cu cele 9 ore de repetiții zilnice. Liu nu este forțat de nimeni. Va izbuti el să fie și un adult minune?

IOAN ROȘCA

Consumator
de alcool

În localitatea braziliană San Hose do Campos a fost experimentat primul avion din lume al cărui motor consumă doar alcool. Combustibilul folosit este etanolul obținut din trestia de zahăr. Aparatul este un monomotor de două locuri și el a efectuat o cursă de jumătate de oră deasupra aeropor-

tului „Centrul Tehnic Aerospațial Brazilian“.

Stepul se învață
și la 64 de ani

În perioada 14—25 februarie va avea loc în Berlinul occidental cel de-al 36-lea Festival al filmului. Printre filmele înscrise în agenda festivalului figurează „La messa e finita“ de Nanni Moretti (Italia), „Caravaggio“ de Derek

Jarman (Marea Britanie), „Ann Trister“ de Lea Poll (Canada). Manifestarea se va deschide cu filmul regizorului italian Federico Fellini intitulat „Ginger Rogers și Fred Astaire“ avîndu-i ca... interpreți principali pe Giulietta Massina și Marcello Mastroianni. Un articol apărut în „Le nouvel observateur“ o caracterizează pe creatoarea Gelsominei astfel: „Ginger Rogers era o blondă

plină de farmec care dansa minunat. Giulietta nu este blondă

ACCENTE
ÎN LUME

dar dansează fantastic. Dînd dovadă de voință extraordinară și de un orgoliu fără

egal, ea a învățat să danseze step. La 64 de ani rezultatul este pur și simplu fantastic...“.

O nouă formulă
la San Remo?

Agitația și comentariile precedă și însoțesc orice fel de festival. „Superfestivalul“ de muzică ușoară de la San Remo care va avea loc în perioada 6—8 februarie a suscitat însă o adevărată polemică în presa ita-

liană. Francesco de Gregori promovează ideea unui nou festival „care să asigure garanția unei orientări artistice autentice, debarasată de scopuri comerciale, și care, dimpotrivă să incurajeze noi forme de expresie, să stimuleze noile talente“.

„Raiul“ lui J.R.

Serialul „Dallas — Compania petrolieră Ewing“ aduce benefi-

cii serioase nu numai producătorilor. „Rămășițe“ considerabile de la masa lor îi revin proprietarului ranch-ului Southfork. „raiul“ lui J.R. Anual sosesc la Southfork cam 350 000 de turiști. Marea majoritate trebuie să se mulțumească doar cu privitul casei căci accesul în interior este rezervat celor cu punți foarte bine garnisite.

ELENA GRESCU

La 2 grade

de recordul secolului!

● Februarie a debutat capricios, cum au prevăzut meteorologii în precedenta ediție a „ultimei ore”. Singura deosebire față de prognoza e că iarna s-a grăbit cu câteva zile să se înăsprească și sa-și arate colții, obligând pușjarile de zăpadă să intre în acțiune.

Meteorologul Constantin Mareș ne-a furnizat următoarele date despre viscolul care a afectat la începutul săptămânii mai multe zone ale țării.

Vântul a viscolit zăpada suflând, în regiunile sudice, cu o viteză de 40 până la 70 km/h. Au existat zone, ce-i drept izolate, unde vântul a bătut cu peste 100 km/h, iar la munte a atins chiar 145 km/h. Stratul de zăpadă a măsurat luni la Bileac Lac 140 cm, la Stina de Vale 125 cm, pe Semenici și la Cozia 114 cm, la Obârșia Lotrului 110 cm, iar la Vlădeasa 93 cm. Aerul deosebit de rece de origine polară la care s-a adăugat răceala radiată de stratul de zăpadă au determinat scăderi importante de temperatură. În noaptea de 3 spre 4 februarie mercurul termometrelor a scăzut la -25°C la Miercurea Ciuc, apropiindu-se la numai 2°C de valoarea record de -27°C atinsă în acest secol.

● La mina Lonea, în aceeași brigadă lucrează patru frați: Grigore, Vasile, Pătru și Nicolae Mindruț. Toți își poartă numele cu mîndrie situându-se printre fruntași în bătaia pentru mai mult cărbune.

O furnică și o sifonărie

Furnica așa zisă secerătoare — spun specialiștii — poate fi, la nevoie, un ajutor prețios în descoperirea surselor de apă pentru fîntini. Cum? Fiind foarte prevăzătoare, ea își face galerii sub pământ în care își depozitează hrana pentru iarnă. Dar aceste depozite sînt amplasate întotdeauna, fără excepție, deasupra apelor freatice. Concluzia? Este suficient să urmărești galeriile furnicilor pentru a descoperi pinza de apă. Ceea ce, se pare, veștii fîntinarii chiar

și făceau. Am amintit de prevederea furnicilor-secerătoare deoarece împărtășim mirarea colegilor noștri de la „Dobrogea Nouă” că în Piața Tomis III din Constanța s-a deschis o sifonărie la o depărtare de circa 200 de metri de sursa de apă. Motiv pentru care apa este adusă la sifonărie cu bidoanele. Să nu fi avut cei care au ales locul citeva furnici la îndemână? S-ar putea. Că din sifoane, după umplere, nu curge decît apă fără nici un pic de acid, nu mai are însă nici o explicație. Sau poate că are?

Înainte de a apela

la medicamente

Un sfat util, de sezon, citim în același ziar, sub titlul „Dacă sîntem cumva răciți”. Înainte de a apela la medicamente, e bine să încercăm și ceea ce ne recomandă în astfel de cazuri specialiștii de la Plafar. Pentru prima fază a răcelii, au un bun efect ceaiurile din frunze de pătlăgină, din florile și frunzele de nalbă sau de luminărică. Pentru cea de-a doua fază cînd trebuie favorizată expectorația,

se recomandă ceaiurile din florile și rădăcinile de ciubotica cucului, rădăcinile de săpunărită, fructele de fenicul, coriandru și cimbru. Din flori și fructe se fac infuzii, iar din rădăcini decocturi.

● Într-una din nopțile de la sfîrșitul lunii ianuarie, constructorii hidroenergeticieni care realizează salba de nouă uzine hidroelectrice, de la Ostrovu Mic la Hațeg, au trăit emoția și bucuria unui eveniment. A fost conectată la sistemul energetic național prima turbină de la U.H.E. Ostrovu Mic. Pînă la sfîrșitul anului, vor fi finalizate alte două uzine hidroelectrice. Cele de la Ostrovu Mare și Păclisa.

Un nou tip de tractor

Recent, un nou tip de tractor s-a adăugat tractoarelor românești. Este vorba de tractorul universal U-300 IF dotat cu un echipament produs la Întreprinderea mecanică din Codlea: cupă pentru cereale, cupă pentru pietriș, dispozitive pentru încărcat și descărcat fin, îngrășăminte organice și lamă de plantat. Prin performanțele sale, noul tip de tractor realizat de constructorii brașoveni se situează la nivelul celor mai bune tractoare de acest tip din lume.

Copacii, oxigenul și noi

Dragostea, grija pentru pădure, pentru copaci, mai au oare nevoie de explicații? Pentru cei mai mulți dintre noi, nu. Iată, totuși, două argumente care îi vor invita — sperăm — la meditație și pe cei care încă socotesc că scrijelirea scoarței sau ruperea crengilor n-are nici o importanță. Primul: un fag, unul singur, produce, într-o oră, 1700 de grame de oxigen: calculat pe durata unei zile, oxigenul produs asigură nevoia de

oxigen pentru cei care vin să coboare în salină, timp de patru ore zilnic, pe baza prescripțiilor medicale.

● Ne face și nouă plăcere să consemnăm o realizare a studenților de la Institutul de marină „Mircea cel Bătrîn”, realizare răsplătită cu premiul I. La concursul de creație științifică și tehnică studentescă desfășurat sub semnul Festivalului național „Cîntarea României”. Ne referim la cucerul cu vele, scoală „INMAR” destinat instruirii studenților și efectuării practicii marinărești fără cheltuială de carburanți și lubrifianti. Să mai adăugăm că acest cucer, confecționat din fibră de sticlă și rășini sintetice, a fost construit în exclusivitate cu posibilitățile institutului.

● Strict autentice, următoarele reclame văzute de un colaborator al ziarului „Înainte” din Brăila: „Aici puteți comanda pantaloni pentru bărbați lungi și scurți”; „Avem la preț redus țesături pentru toate sezonurile de lină și bumbac”; „Nu primim sifoanele clienților defecti”.

● Un veritabil muzeu este casa învățătoarei pensionare Ana Chiricescu. În vîrstă de 85 de ani, din satul Vilcele, comuna Tismana, județul Gorj. Pe lângă valoroase documente strînse de-a lungul timpului, albume cu fotografii ale numeroaselor promoții de elevi, cărți, învățătoarea Ana Chiricescu păstrează și o masă la care a poposit Constantin Brîncuși cînd a vizitat satul.

● Semnalăm un nou produs apicol: Melcalcinul. Produs apiterapeutic, el are în compoziția sa lăptișor de matcă, miere de albine, calciu glicerofosforic și substanțe aromatizante. Melcalcinul are, ne spun cunosătorii,

o acțiune stimulatorie și regeneratoare asupra sistemului nervos, ajutînd totodată la calcifierea oaselor în creștere la copii, contribuind la dezvoltarea armonioasă a organismului.

Fără să consume

nici un fel de energie

La Întreprinderea de utilaje și piese de schimb din Botoșani s-a trecut la execuția prototipului unei pompe cu soc hidraulic. Denumirea nu spune, probabil, prea mult unui specialist, dar dacă adăugăm amănuntul că pompa funcționează fără să consume nici un fel de energie, oricine poate înțelege că e vorba de o inițiativă meritorie. Respectiva pompă funcționează pe un principiu cunoscut și reactualizat în condițiile economiei de energie, cel al berbecului hidraulic sau al „loviturii de berbec”. Altfel spus, folosind diferența de nivel dintre luciul apei din bazinul de alimentare și locul amplasării pompei, apa este împinsă în sus fără nici un fel de energie printr-un sistem de conducte și supape. Prototipul, realizat la I.U.P.S. Botoșani, care are o capacitate de pompare de 120 de litri pe minut și ridică apa la o înălțime de 8 metri, va fi foarte util mai ales în irigații pentru grădinarit.

● La Brăila se află în probe tehnologice, amenajată de Inspectoratul silvic județean, o secție de imbuteliat sucuri din fructe de pădure. Le așteptăm în magazine.

● Celor cărora le plac ridichiile de lună, le semnalăm faptul că la Complexul de seminte Alba a fost realizat, prin ameliorarea materialului provenit din bazinul legumicol Blaj, un nou soi de astfel de ridichi denumit chiar „Blaj”. Să mai notăm că rădăcina noului soi are o greutate de 50 de grame față de cea a soiului „rotund-timpuriu” care cîntărește în medie 10—15 grame.

● Pentru tulcenii care nu au vizitat încă retrospectiva „Nicolae Grigorescu”, un anunț: ea mai este deschisă pînă la 9 februarie în secția de artă a muzeului „Delta Dunării”.

● Aflăm că s-a redeschis, după reamenajări funcționale, Muzeul etnografic Singeoz-Băi. În sălile muzeului sînt expuse două mii de piese etnografice reprezentînd arta populară, obiecte de uz casnic, din domeniul ocupațiilor tradiționale: agricultură, păstorie, apicultură ș.a. Vizitatorii pot admira aici o selecție riguroasă de artă populară de pe Valea Someșului, țesături de casă, ciopliri și creștături în lemn, ceramica.

● Interesantă inițiativă la Oradea: o expoziție-concurs de ex-libris pe tema „Scriitori,

opere și personaje din literatura română”, la care au participat 35 de amatori cu peste 200 de lucrări.

Salvamontistii

se antrenează

Pentru această primă parte a lui februarie a fost anunțat raliul național „Salvamont”, ediția 1986. Locul de desfășurare: Bucegi. Nu știm dacă viscolul care s-a abătut și asupra munților la începutul acestei săptămîni va influența calendarul raliului, sau, dimpotrivă, va supune la o probă mai exigentă pe participanți. Ne bucurăm să aflăm însă că salvamontistii se antrenează asiduă pentru a fi de folos în caz de nevoie.

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN

Ultima oră

O poezie necunoscută a lui Shakespeare?

Shakespeare este, se pare, cel mai cercetat și cel mai comentat autor de pe maramon (numai despre „Hamlet” s-au scris circa 30 000 de studii). Oricum, e greu să i se găsească, din acest punct de vedere, pereche în lume, iar shakespeareologii găsești pretutindeni. Tocmai de aceea s-a considerat că este imposibil ca în zilele noastre să se mai descopere pe undeva vreo operă nestînută a genialului scriitor. De altfel, așa ceva nu s-a mai întîmplat de mai bine de două secole. Dar iată că spre sfîrșitul anului trecut a explodat bomba: faimoasa Universitate din Oxford a anunțat descoperirea unei poezii shakespeareiene despre care nimeni nu auzise pînă acum.

După cum aflăm din „International Herald Tribune”, totul a pornit de la pregătirea, de către editura „Oxford University Press”, a unei noi ediții de opere complete ale marelui Will, care urmează să vadă lumina tiparului anul acesta. La lucrările pentru realizarea acestei ediții participă de peste șapte ani și cercetătorul-shakespeareolog american Gary Taylor. În etapa finală a muncii la ediția menționată, verificînd pentru ultima oară lista operelor shakespeareiene aflate în Biblioteca Bodleian din Oxford (cel mai mare depozit de cărți din Marea Britanie, fondat în 1598, al doilea ca importanță după Biblioteca de la British Museum din Londra), Taylor a dat peste o fișă în care era indicat, sub formă de titlu, primul vers dintr-o poezie; ca autor figura William Shakespeare. A cerut, firește, volumul în care se afla scrierea menționată în fișă, fără să-i treacă prin minte că se afla în fața unei descoperiri de importanță extraordinară.

A doua zi i s-a adus cartea. Era vorba de un in-folio, cuprinzînd 59 de poezii scrise de mîna, lăsat prin testament Bibliotecii Bodleian de către cu-

noscutul bibliofil Richard Rowlinson, mort în 1755. În antologie, Taylor a găsit un scurt epitaf, cunoscut deja de shakespeareologi, și o operă de mare întindere — o poezie de 90 de versuri —, scrisă în maniera lirică erotice din epoca elisabethiană. Cum poezia îi era total necunoscută, Taylor a avut atunci revelația unei descoperiri

Pentru ca cititorul să facă o primă cunoștință cu scrierea descoperită de Taylor, publicăm traducerea în românește a începutului poeziei.

Oare-am să mor?

Oare-am să mor? Sau voi putea să sfîșii Ispitoarea pinză de-amăgiri
Pe care dragostea viclean o țese,
De grele chinuri să mi izbăvesc?
Dar cum să-mi lecuiesc rînită-mi suflet?
Putea-voi eu din nou să cred în mine
Și să fiu iar eu însumi, cum mă știu,
Să-mi duc senin de-aci-nainte viața
Ne-avînd păreri de rău pentru trecut?
Al ei angelic chip și-a dat măsura:
Pe veci îi voi fi rob smerit, supus.
Dar dac-o vrea, haina, joc să-și bată
De simțămîntele ce le nutrește,
O să m-apuie, sigur, nebunia,
Și disperată soarta imi va fi,
Iar fericierea nu-mi va mai suride.

extraordinare. Trebuiau însă făcute cu atenție verificările necesare. Mai întîi, cercetătorul american a studiat grafia scriitorului necunoscut, de mina cărăruia era caligrafiat, dedesubtul poeziei, numele lui Shakespeare. Scrierul era, indubitabil, identic cu cel al întregii poezii: aceeași cerneală neagră, aceleași litere drepte, egale, totul coincidea. Posibilitatea ca numele autorului să fi fost scris mai tîrziu era, așadar, exclusă. Dar dacă greși-

se cel ce transcrisese poeziile? Pentru a înlătura și acest dubiu, Taylor s-a întors la Biblioteca Bodleian și a cercetat cu atenție toate cele 50 de poezii din culegere. Printre ele se aflau opere ale unor poeți bine cunoscuți în epocă, printre care John Donne, Robert Garrick și Ben Jonson. Copistul nu scrisese niciodată greșit numele autorului. Taylor, care descifrasese textul poeziei găsite și-l transpusese în engleză de azi, s-a adresat în final tuturor instituțiilor deținătoare de manuscrise din acea perioadă: Bibliotecii de la British Museum

din Londra, Bibliotecii Fogger din Washington, Fondului Huntington din California, arhivelor Universității din Yale și altora, încercînd să obțină date suplimentare cu privire la scrierea pe care o depistase. Răspunsul a fost, din toate părțile, același: poezia respectivă n-a fost menționată de nimeni nicăieri și nu figurează în fișiere. Și numai după aceste cercetări minuțioase Universitatea din Oxford a anunțat descoperirea.